

Specializovaná databáze pigmentů a barviv

Radka Šefců, Kateřina Hricková,
Martina Kmoníčková, Václava Antušková

Národní galerie v Praze, 2017

Obsah

I. Úvod	3
2. Použité metody	4
2.1 Optická mikroskopie (OM)	4
2.2 Skenovací elektronová mikroskopie s energiově disperzním spektrometrem (SEM-EDS)	5
2.3 Rentgenfluorescenční analýza (XRF)	6
2.4 Mikro-Ramanova spektroskopie (MRS)	8
3. Seznam pigmentů	10
3.1 Pigmenty bílé	11
3.2 Pigmenty žluté	18
3.3 Pigmenty červené	28
3.4 Pigmenty fialové	39
3.5 Pigmenty modré	42
3.6 Pigmenty zelené	48
3.7 Pigmenty hnědé	57
3.8 Pigmenty černé	59
4. Tabulky	73
4.1 Tabulka XRF a EDS Charakteristické prvkové složení standardů	74
4.2 Tabulka MRS Charakteristické absorpční pásy Ramanových spekter	78
5. Výběr literatury	84
Poděkování	86

I.

Úvod

Specializovaná databáze pigmentů a barviv užívaných v umění 14.–16. století vznikla jako referenční materiál pro vědce zabývající se identifikací výtvarných materiálů. Jejich přesné určení umožňuje lépe pochopit dobové technologické postupy, historický vývoj jejich použití, ale i specifika jednotlivých regionů a dílenských okruhů. Exaktní určení materiálů může rovněž napomoci vyřešit otázky související s autenticitou výtvarných děl, konzervačními zásahy a procesy degradace barevných vrstev malby a polychromie.

Databáze zahrnuje soubor informací, který umožní lépe a přesněji identifikovat pigmenty a barviva. Je nepostradatelným zdrojem při průzkumu výtvarných materiálů nejen pro přírodovědce, analytické chemiky, ale i konzervátory, restaurátory a další odborné pracovníky zabývající se jejich identifikací a užitím v uměleckých dílech.

Databáze obsahuje údaje o 62 pigmentech a barvivech, které jsou charakteristické pro užití v malbě a polychromii 14.–16. století na výtvarných dílech bohemikální provenience. Pro vznik databáze byly užity standardy práškových pigmentů a barviv, v případě mědnatého rezinátu se jednalo o tekuté barvivo. Většina pigmentů a barviv byla dodaná firmou Kremer Pigmente GmbH & Co. KG. Tyto materiály mají přesně definované chemické složení. Minerální vzorky fluoritu byly zapůjčeny z mineralogické sbírky VŠCHT Praha a ze sbírky referenčních materiálů chemicko-technologické laboratoře NG v Praze.

Standardy pigmentů a barviv byly dokumentovány mikroskopickými a instrumentálními metodami. Databáze zahrnuje snímky z optického a elektronového mikroskopu, fluorescenční rentgenová spektra, Ramanova spektra a spektra získaná na elektronovém mikroskopu s energiově disperzním detektorem.

Takto vytvořený souhrn je v rámci ČR jedinečným a hlavně nezbytným podkladem pro analýzu a správnou interpretaci dat naměřených na reálných vzorcích středověkých děl nejen z fondů NG v Praze.

2.

Použité metody

2.1

Optická mikroskopie (OM)

Optická mikroskopie představuje jednu ze základních metod pro identifikaci pigmentů. Její hlavní výhodou je, že nevyžaduje žádné speciální vybavení. Postačující je polarizační mikroskop s dostatečným zvětšením (ideálně 500× a více). K pozorování využíváme transparentní práškové preparáty vzniklé zalitím části vzorku do vhodné syntetické pryskyřice s definovaným indexem lomu. Pigmenty jsou určovány na základě optických a morfologických vlastností. Při pozorování v procházejícím světle můžeme určit barvu pigmentu a propustnost světla, velikost (příp. distribuci velikosti) a tvar částic, charakter povrchu, štěpnost a lom, přítomnost agregátů a homogenitu pigmentu (přítomnost příměsí). Pozorování v polarizovaném světle nám dále umožňuje určit pleochroismus, index lomu, reliéf, zhášení, dvojlom a interferenční barvy.

Příprava trvalého preparátu byla provedena na podložním sklíčku. V kapce vody bylo rozetřeno malé množství pigmentu, který byl po vysušení zakápnut akrylátovým lakem KP 709 (index lomu 1,45–1,60) a překryt krycím sklíčkem. Takto připravené preparáty byly pozorovány v procházejícím polarizovaném světle s paralelními nikoly (PPL) a zkříženými nikoly (XPL) s využitím polarizačního mikroskopu Eclipse 600 Nikon (zvětšení okuláru 10×) s objektivem Nikon CF Plan 50× a nástavcem umožňujícím dosáhnout až 1000× zvětšení. Fotografie byly pořízeny kamerou DS-Fi2 Nikon a počítačově zpracovány v programu NIS Elements D.

2.2

Skenovací elektronová mikroskopie s energiově disperzním spektrometrem (SEM-EDS)

Elektronové záření má kratší vlnovou délku než viditelné záření, proto lze elektronovým mikroskopem pozorovat vzorky při větším zvětšení než optickým mikroskopem. Místo světelného paprsku se využívá urychlený svazek elektronů, jehož zdrojem je elektronová tryska nebo elektronové dělo. Svazek je vychylován systémem elektromagnetických cívek a postupně snímá obraz řádek po řádku, proto se tato metoda nazývá řádkovací/skenovací elektronová mikroskopie. Aby nedocházelo ke kontaminaci tubusu mikroskopu, vzorku ani k ionizaci vzduchu, je pro práci s mikroskopem nutné vytvořit vakuum.

Pro zobrazení topografie vzorku lze využít sekundární elektrony (SE – secondary electrons), které vznikají vyražením z povrchu po dopadu primárního svazku elektronů. Další možností je použití zpětně odražených elektronů (BSE – back scattered electrons), v tomto případě dojde ke coulombovské interakci primárního svazku elektronů s jádrem a jejich návratu s určitou ztrátou energie. Kromě topografie se tímto způsobem zobrazuje i materiálový kontrast.

Pro zjištění elementárního složení vzorku je k elektronovému mikroskopu možné připojit spektrometr (energiově nebo vlnově disperzní), který detekuje charakteristické rentgenové záření vznikající při dopadu primárního svazku elektronů na vzorek. Metoda je méně citlivá na lehké prvky.

Pigmenty a barviva byla nanášena na hliníkový válcovitý nosič nebo na uhlíkovou pásku. V případě hliníkových nosičů byl pigment rozmíchan s vodou tak, aby vznikla homogenní vrstva. Pokud byly přítomny hlavně lehké prvky, mohl být ve spektrech zaznamenán také pás hliníku pocházející z nosiče.

Standardy pigmentů byly měřeny na skenovacím elektronovém mikroskopu JEOL JSM-6460 LA s energiově disperzním rentgenovým lithiem dotovaným křemíkovým detektorem. Zdrojem elektronů bylo wolframové vlákno. Pro zjištění prvkového složení byl použit mód zpětně odražených elektronů (BSE) při

urychlovacím napětí 20 keV v nízkém vakuu (35 Pa). Morfologie standardů pigmentů byla pozorována při zvětšení 100–10 000× ve vysokém vakuu v režimu sekundárních elektronů při urychlovacím napětí 10–20 keV v závislosti na velikosti zrn a prvkovém složení pigmentu. Pro zvýšení vodivosti vzorků a eliminaci nabíjení byla většina vzorků před pozorováním morfologie pozlacená.

2.3

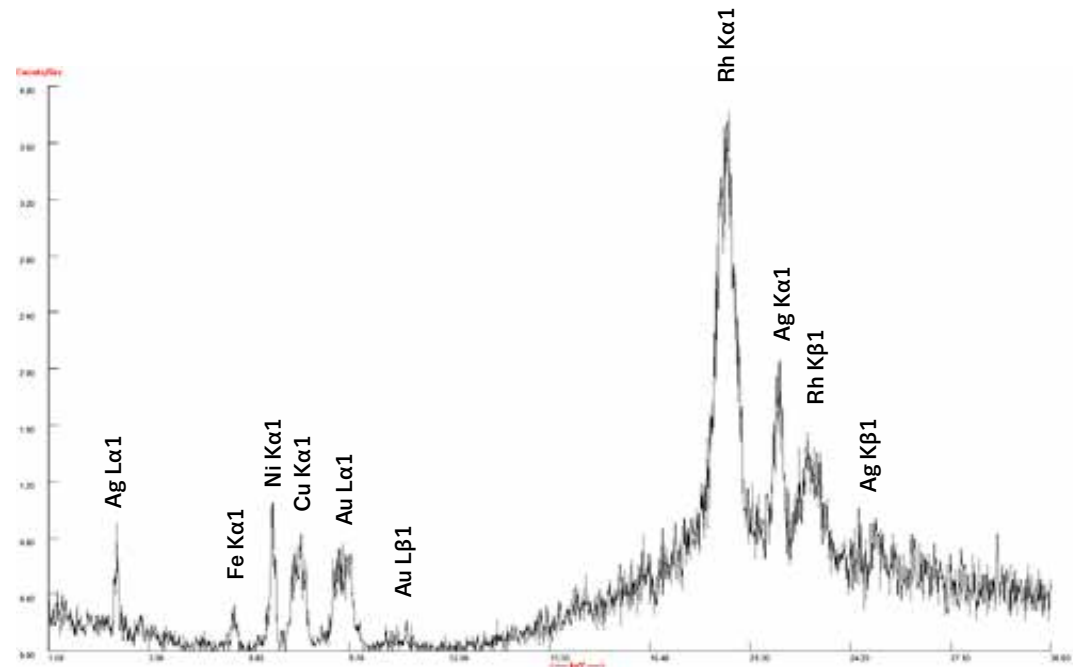
Rentgenfluorescenční analýza (XRF)

Metoda slouží ke stanovení prvkového složení materiálu. Principem metody je excitace elektronů z vnitřních slupek zkoumaných atomů pomocí primárního rentgenového záření a následná de-excitace sekundárního rentgenového záření o energii charakteristické pro každý emitující prvek. Každý prvek emituje sérii linií náležející vnitřním přechodům elektronů mezi energetickými hladinami. Prvky jsou identifikovány na základě přítomnosti těchto charakteristických linií v XRF spektru. Měřením energie produkovaného charakteristického záření lze během jedné krátké analýzy identifikovat většinu přítomných chemických prvků.

Ruční XRF spektrometry umožňují nedestruktivní prvkovou analýzu a tím i prvotní charakterizaci materiálového složení. Slouží k identifikaci široké škály prvků, běžně detekují prvky těžší než hliník (Al), v pevných, práškových i kapalných vzorcích nebo v tenkých filmech a povrchových vrstvách. Výsledkem je spektrum, ev. semikvantitativní prvkové zhodnocení.

XRF spektrometr se skládá ze zdroje záření a multikanálového analyzátoru pro vyhodnocení dat. Emitované rentgenové záření se detekuje na základě své vlnové délky nebo energie; v ručních XRF spektrometrech se využívá zejména druhý princip.

Spektra byla měřena pomocí přenosného přístroje NITON XL3t GOLDD+ od firmy Thermo Scientific vybaveného minirentgenovým zdrojem záření s Ag anodou, velkoplošným SDD+ detektorem, čtyřmi filtry rozsahu (main, low, high, light range) a integrovanou CCD kamerou pro zobrazení měřené plochy. Při měření byly pigmenty umístěny do polyethylenového (PE) pytlíčku a umístěny k měřicímu otvoru na přístroji. Byla měřena kruhová plocha o průměru 3 mm při max. napětí 50 kV po dobu 240 s (main: 120 s, low: 30 s, high: 30 s, light: 60 s). Ve spektech nebyly označovány pásy prvků, které jsou přítomny v aparatuře či filtrech.

Obr. 1: Spektrum (main range) – prvky přítomné v aparatuře a filtrech

2.4

Mikro-Ramanova spektroskopie (MRS)

Ramanova spektroskopie patří mezi metody vibrační molekulové spektroskopie vhodné k identifikaci složení a struktury materiálů. Metoda je založena na neelastickém rozptylu monochromatického záření (Ramanův rozptyl), kdy dochází k výměně energie mezi fotony dopadajícího světla a stacionárními vibračními stavy molekuly. Rozdíl v energiích je způsoben změnou rotační nebo vibrační energetické hladiny v molekule. Intenzita pásů ve spektrech souvisí se změnou polarizovatelnosti. Omezením Ramanovy spektroskopie je fluorescence, která v některých případech neumožňuje pozorovat Ramanovo spektrum analytu. Ramanova spektroskopie je komplementární metodou k infračervené spektroskopii.

Ramanova spektroskopie se uplatňuje při analýze pigmentů, barviv, ale i organických pojivových složek barevných vrstev. Metoda je schopna najednou detekovat funkční skupiny organických i anorganických složek v heterogenní směsi vzorku malby. Důležitým parametrem, který má zásadní vliv na kvalitu naměřených spekter, je vlnová délka excitačního laseru. Pro analýzu objektů kulturního dědictví se nejčastěji využívají lasery o vlnové délce 532, 632 a 780 (785) nm. Pro analýzu pigmentů na příčném řezu se využívá mikro-Ramanova spektroskopie, která díky kombinaci Ramanova spektrometru s optickým mikroskopem dosahuje vysokého prostorového rozlišení (jednotky μm). Další výhodou tohoto experimentálního uspořádání je možnost mapování rozložení vybraného pigmentu v ploše vzorku. Získaná spektra jsou následně identifikována na základě porovnání s knihovnou spekter, kterou lze vytvořit naměřením standardních látek s definovaným chemickým složením.

Vytvoření knihovny spekter pigmentů a barviv bylo provedeno metodou mikro-Ramanovy spektroskopie s využitím disperzního Ramanova spektroskopu Nicolet DXR od firmy Thermo Scientific ve spojení s konfokálním mikroskopem Olympus s objektivy se zvětšením 5 \times , 10 \times , 20 \times , 50 \times a 100 \times . Analýza byla provedena ve spektrálním rozsahu 3300–50 cm^{-1} s rozlišením 4 cm^{-1} za použití dvou diodo-

vých excitačních laserů o vlnových délkách 780 nm a 532 nm s výkonem laseru 0,7–24 mW (pro laser 780 nm), resp. 0,1–10 mW (pro laser 532 nm). Doba měření se pohybovala od 300 do 600 s. Spektra byla zařazena do knihovny spekter pigmentů a organických barviv v programu Omnic 9. Knihovna je využívána jako referenční pro identifikaci pigmentů a barviv na reálných vzorcích malby a polychromie.

3.

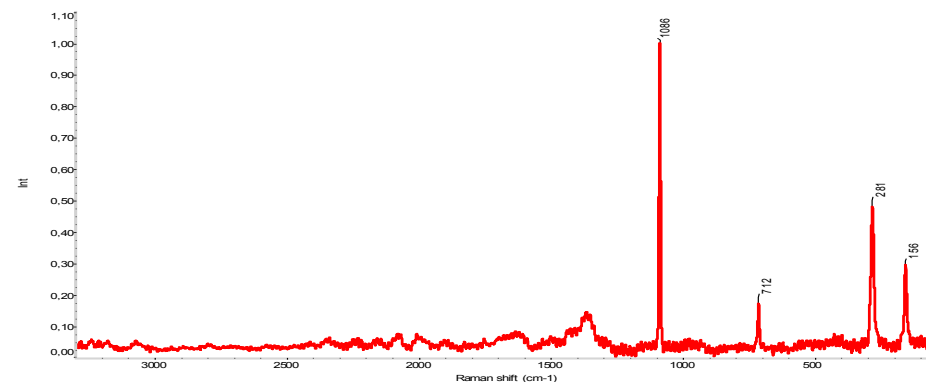
Seznam pigmentů

3.1 Pigmenty bílé	11
3.2 Pigmenty žluté	18
3.3 Pigmenty červené	28
3.4 Pigmenty fialové	39
3.5 Pigmenty modré	42
3.6 Pigmenty zelené	48
3.7 Pigmenty hnědé	57
3.8 Pigmenty černé	59

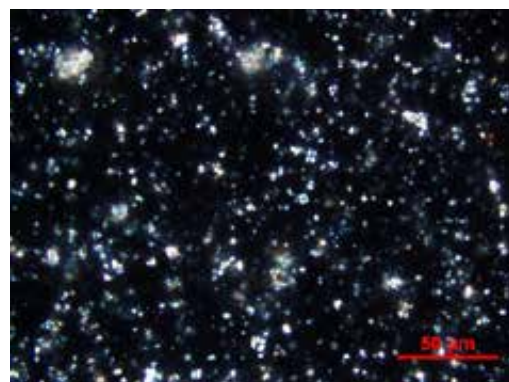
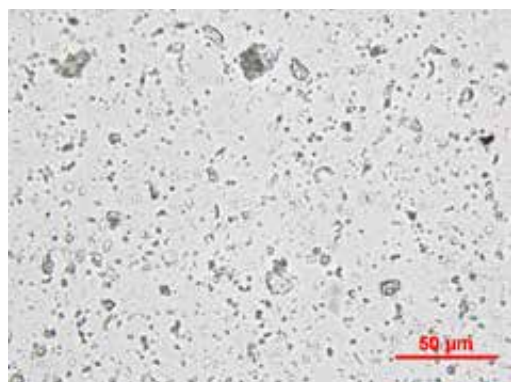
KŘÍDA PŘÍRODNÍ, Champagne

CHALK, Champagne

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	58000	přírodní hornina: CaCO ₃
CAS:	1317-65-3 (CaCO ₃)	
C.I.:	PW 18.77220	

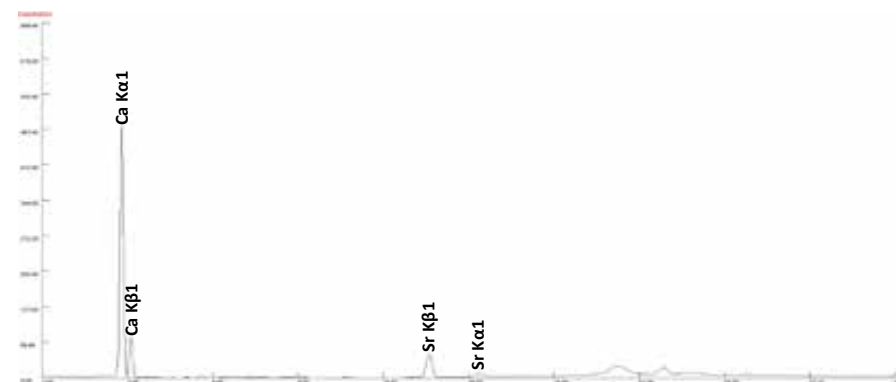

MRS spektrum (780 nm)

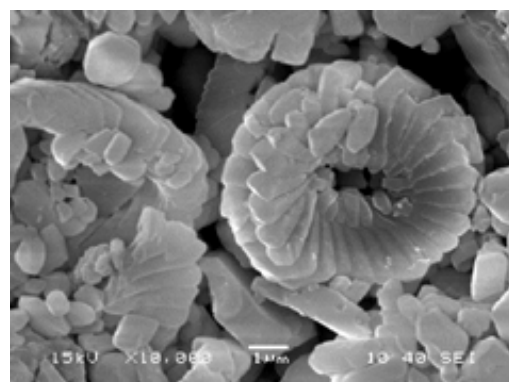
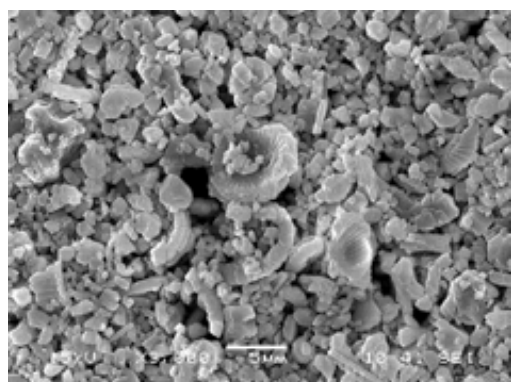

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

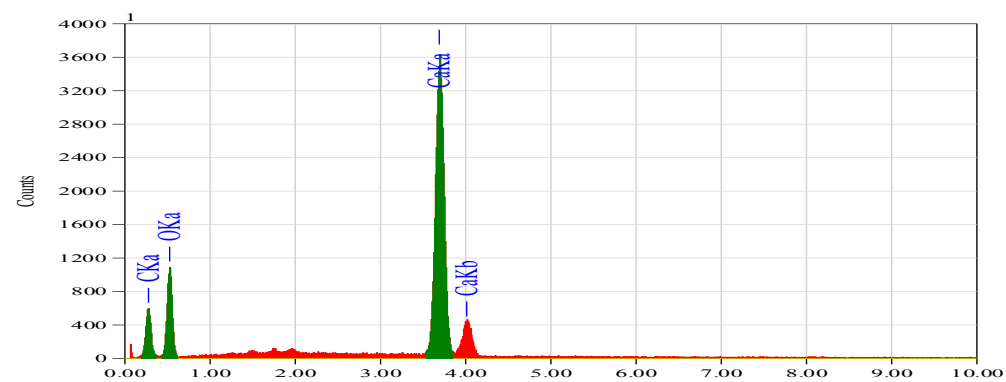

XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

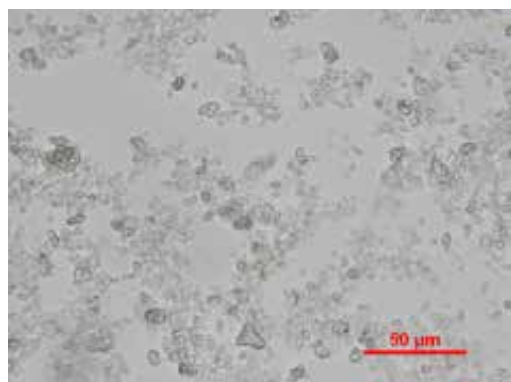

EDS spektrum

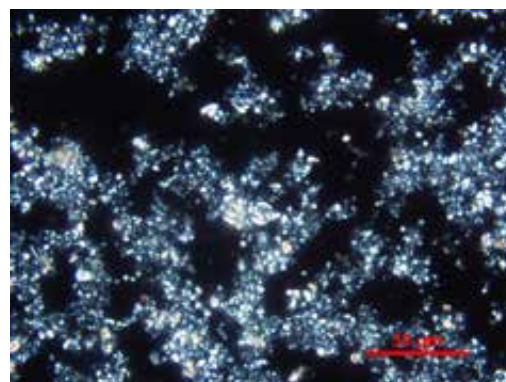
KŘÍDA PŘÍRODNÍ, Rujána

CHALK, Rügen

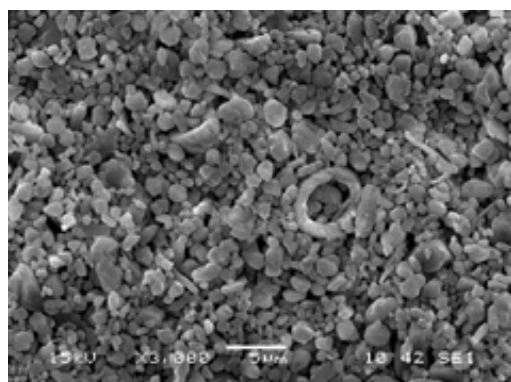
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	58010	přírodní hornina: CaCO ₃
CAS:	1317-65-3 (CaCO ₃)	
C.I.:	PW 18.77220	

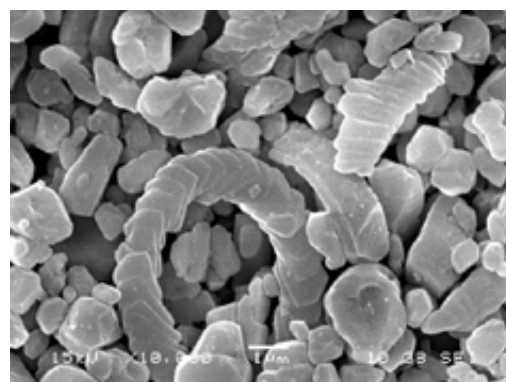
Preparát: OM, PPL

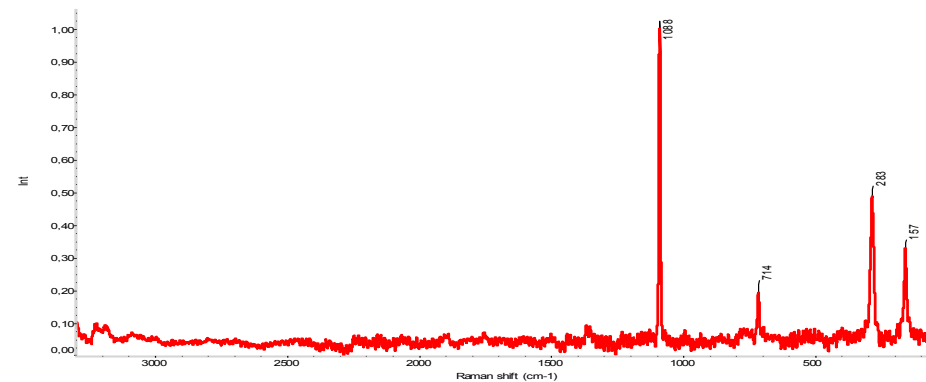
Preparát: OM, XPL

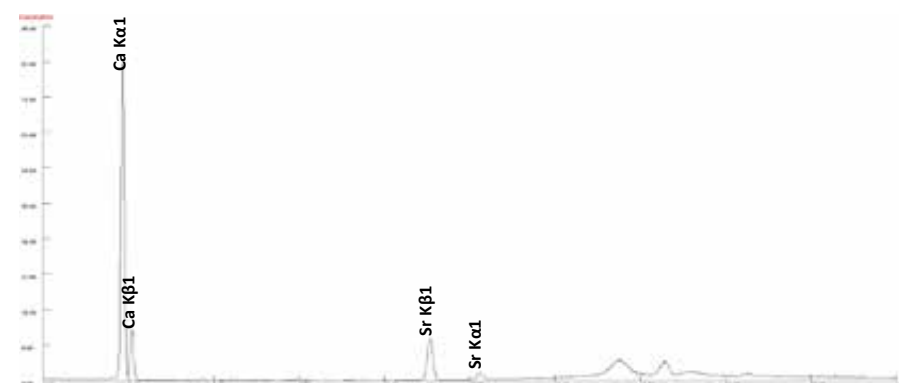
Preparát: SEM

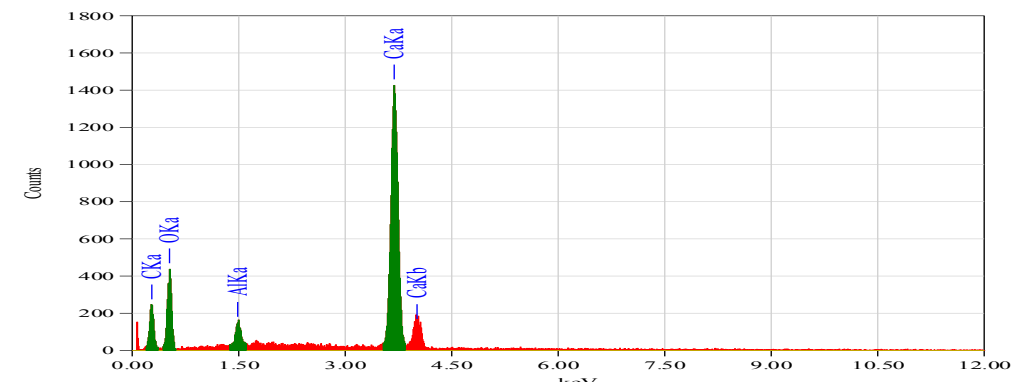
Preparát: SEM

MRS spektrum (780 nm)

XRF spektrum

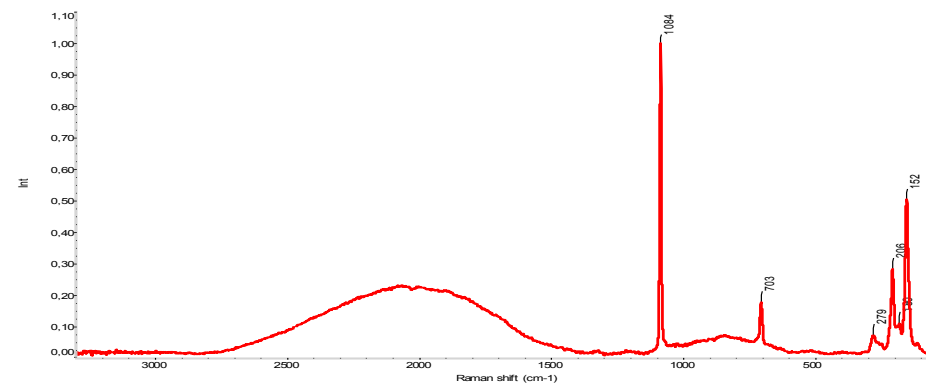

EDS spektrum

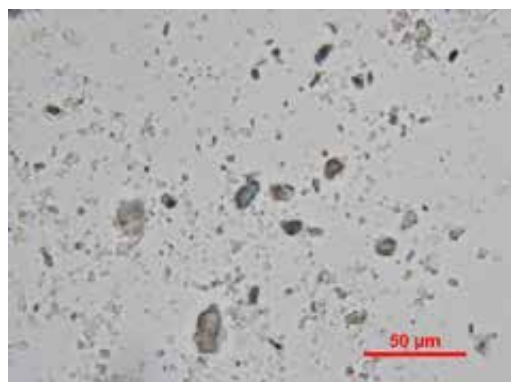
MUŠLOVÁ BĚLOBA

MOTHER OF PEARL

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	50830	skořápky měkkýšů: aragonit, CaCO ₃
CAS:	471-34-1 (CaCO ₃)	
C.I.:	/	

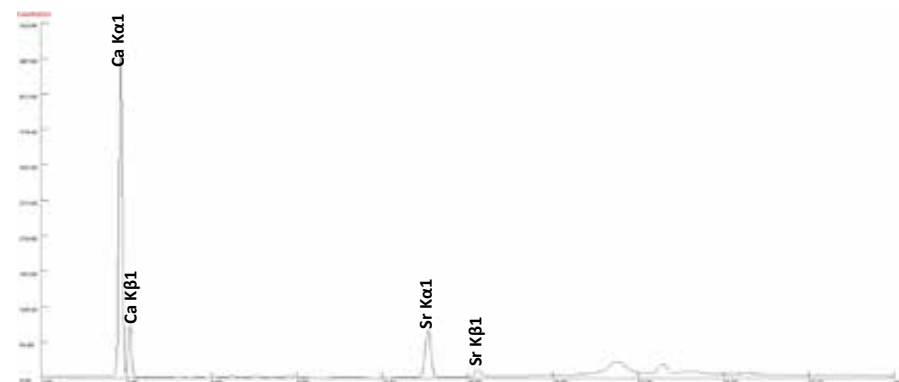

MRS spektrum (780 nm)

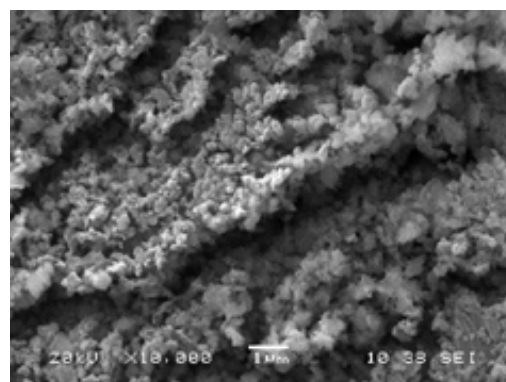
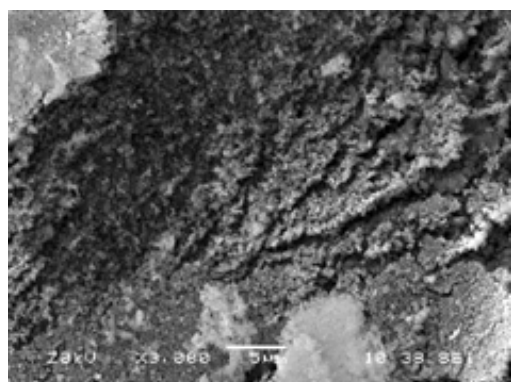

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

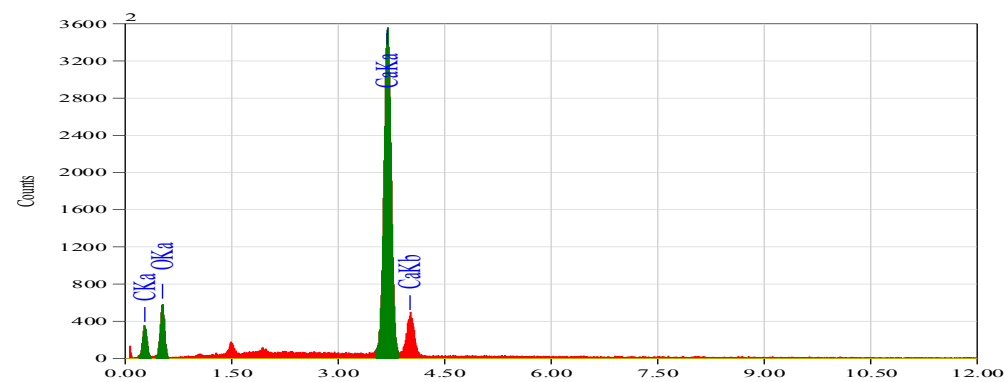

XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

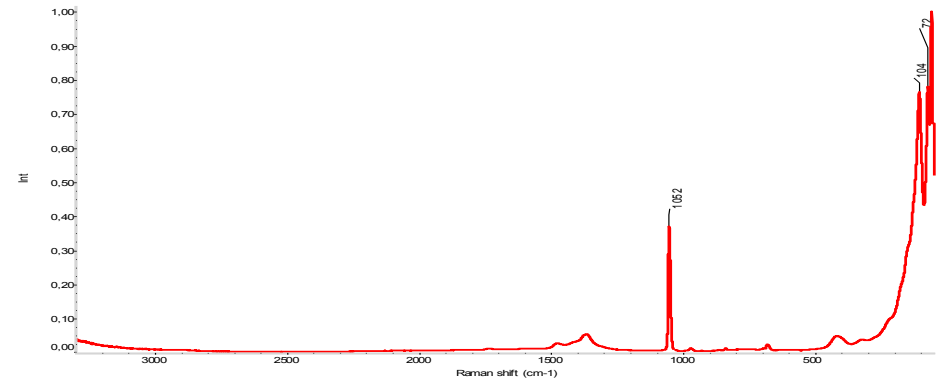

EDS spektrum

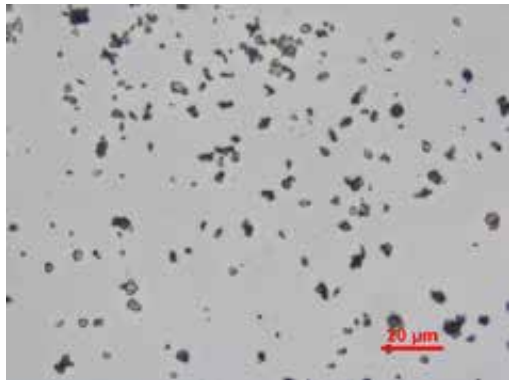
OLOVNATÁ BĚLOBA

LEAD WHITE

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	46000	2 PbCO ₃ · Pb(OH) ₂
CAS:	1319-46-6	
C.I.:	PW 1.77597	

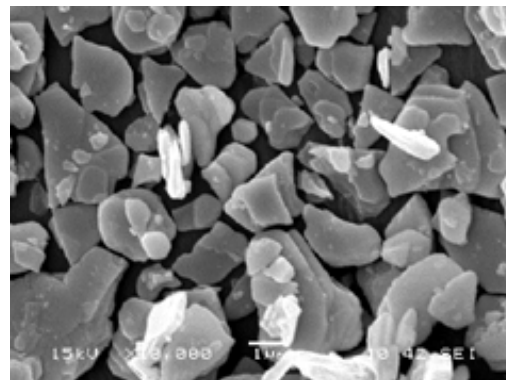
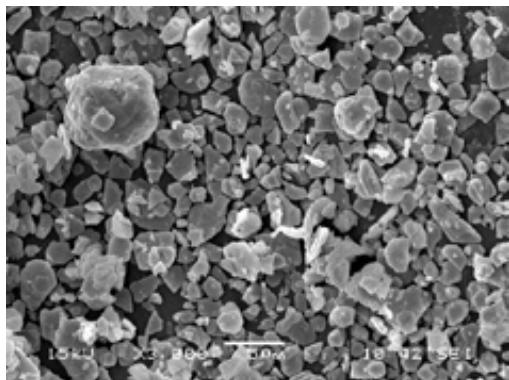

MRS spektrum (780 nm)

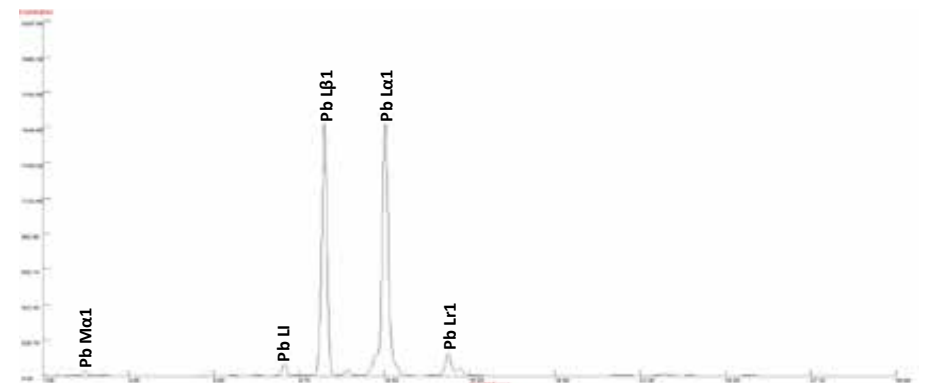
Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

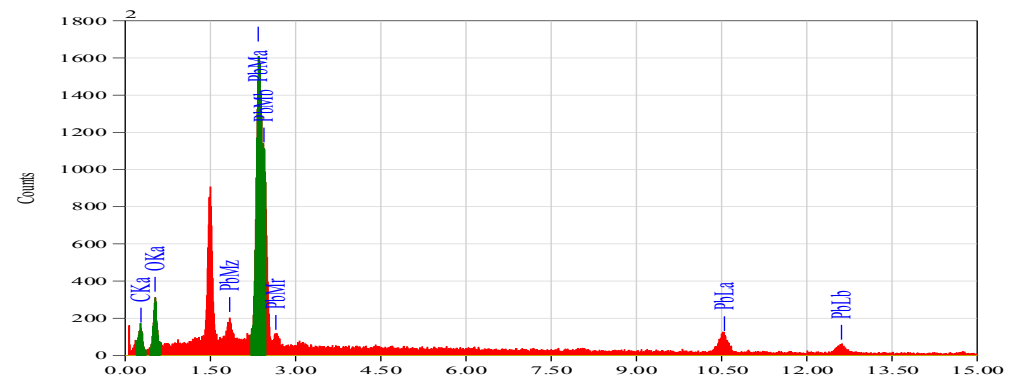

Preparát: SEM

Preparát: SEM

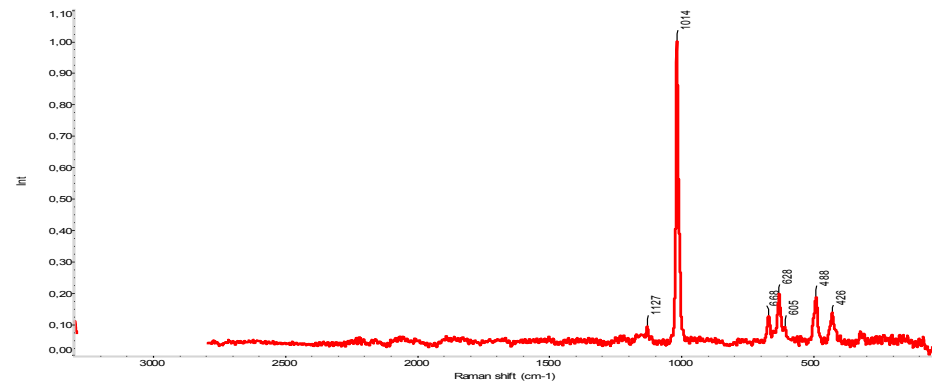

XRF spektrum

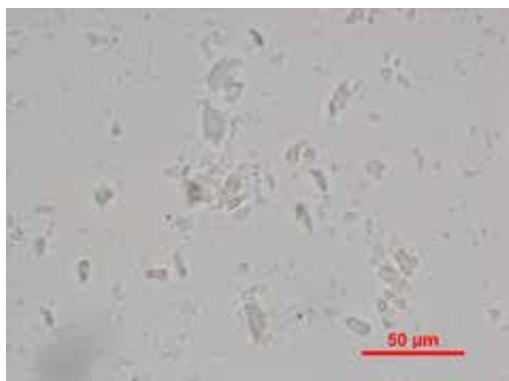

EDS spektrum

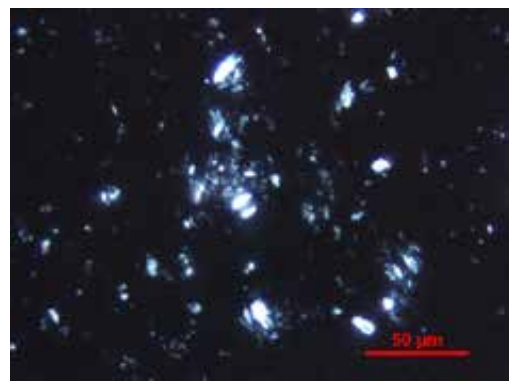
SÁDRA		
GYPSUM		
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	58343	$\text{CaSO}_4 \cdot \frac{1}{2} \text{H}_2\text{O}$
CAS:	10034-76-1	
C.I.:	/	

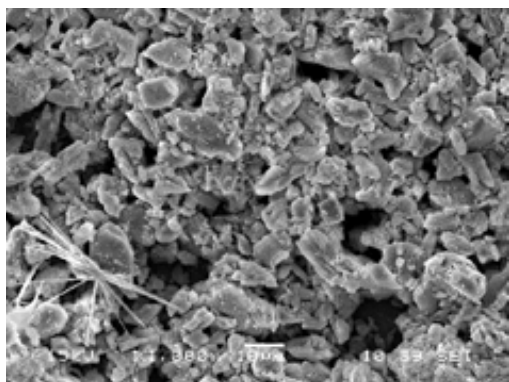
MRS spektrum (780 nm)

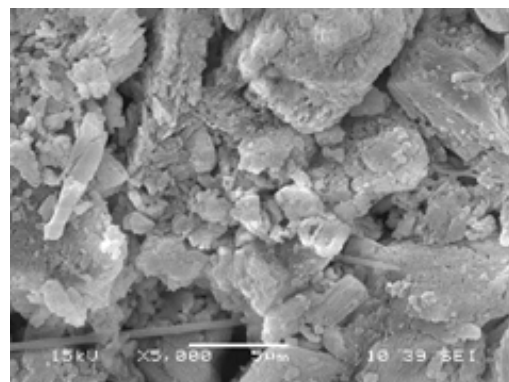
Preparát: OM, PPL

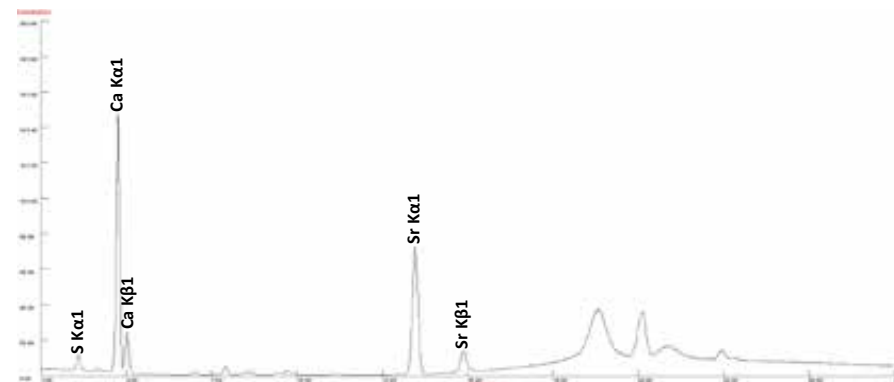
Preparát: OM, XPL

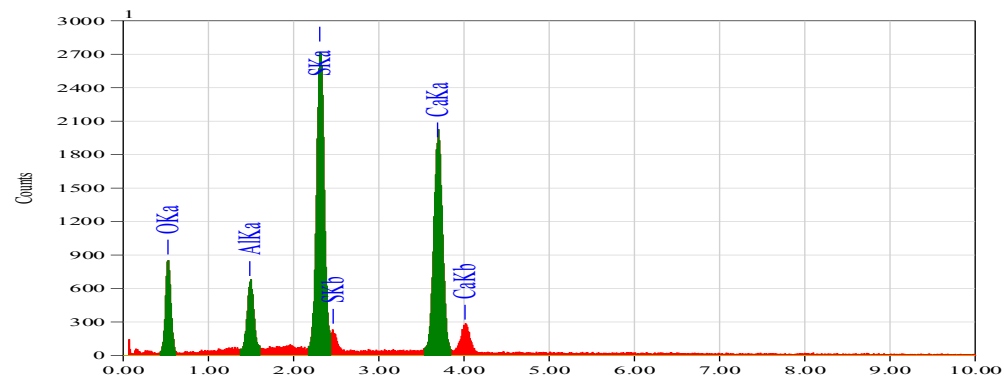
Preparát: SEM

Preparát: SEM

XRF spektrum

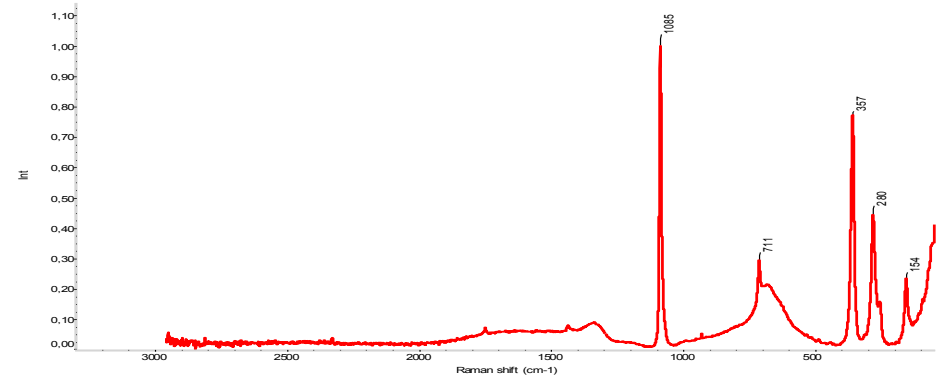

EDS spektrum

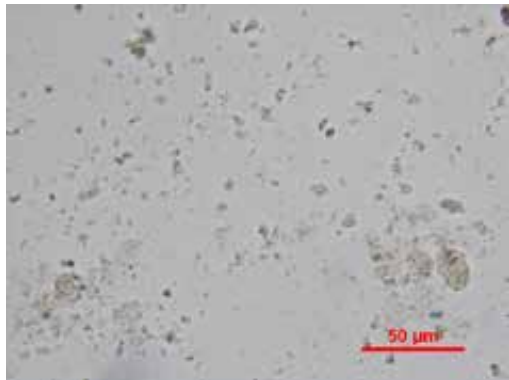
SVATOJÁNSKÁ BĚLOBA

BIANCO SAN GIOVANNI

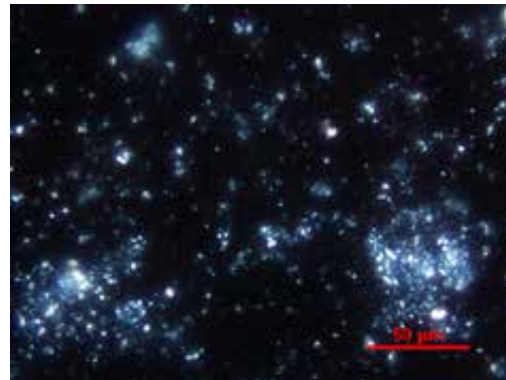
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	11415	směs CaCO_3 a $\text{Ca}(\text{OH})_2$
CAS:	1317-65-3 (CaCO_3)	
C.I.:	PW 18.77220	

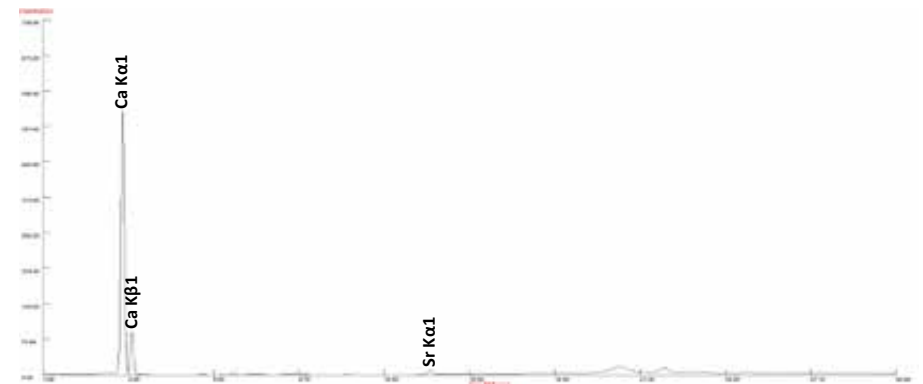
MRS spektrum (780 nm)

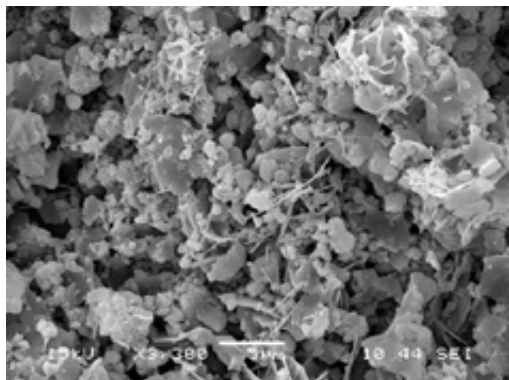
Preparát: OM, PPL

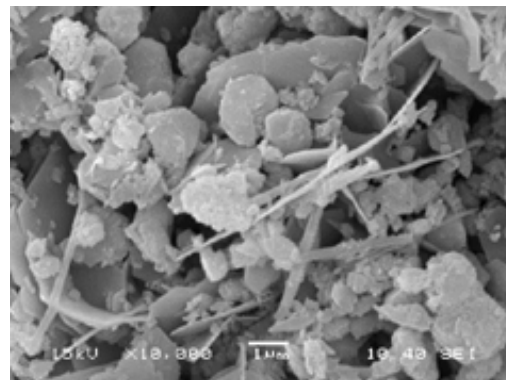
Preparát: OM, XPL

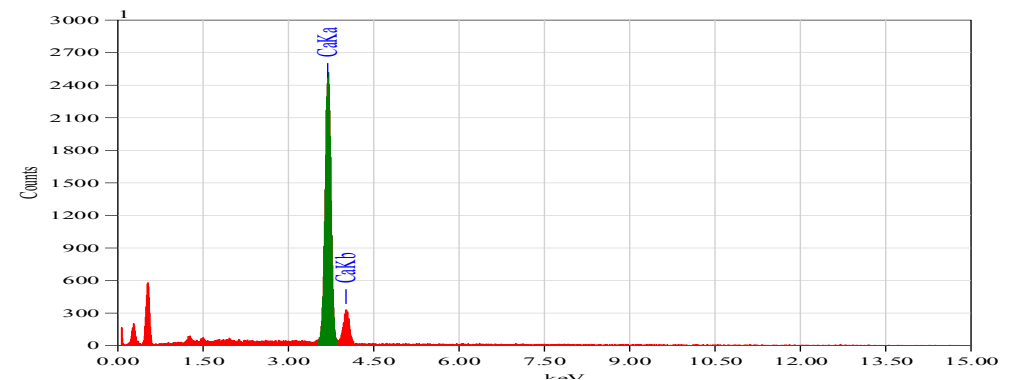
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

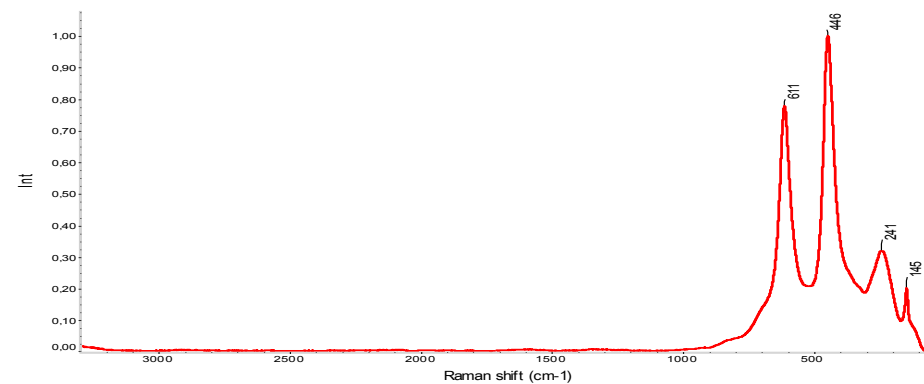

EDS spektrum

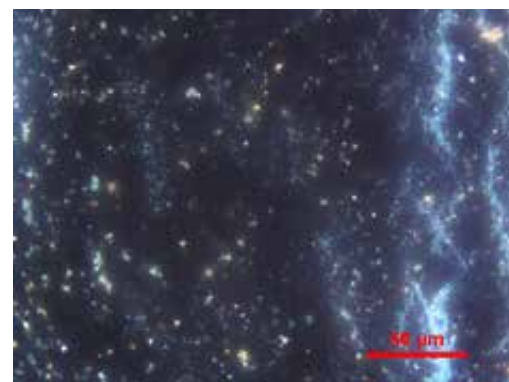
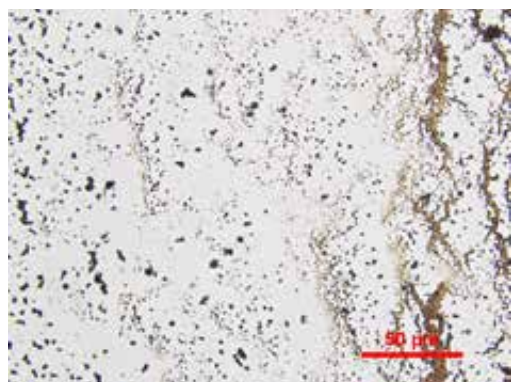
TITANDIOXID PŘÍRODNÍ

BUFF TITANIUM

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	46280	přírodní minerál: TiO ₂ ,
CAS:	13463-67-7 (TiO ₂)	SiO ₂ , Fe ₂ O ₃ , Al ₂ O ₃
C.I.:	PW 6:1.77891	

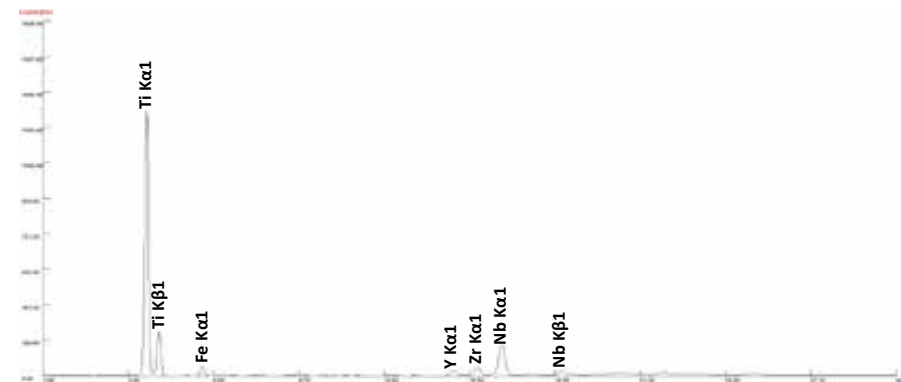

MRS spektrum (780 nm)

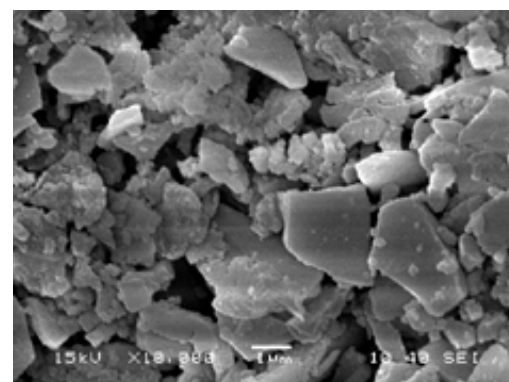
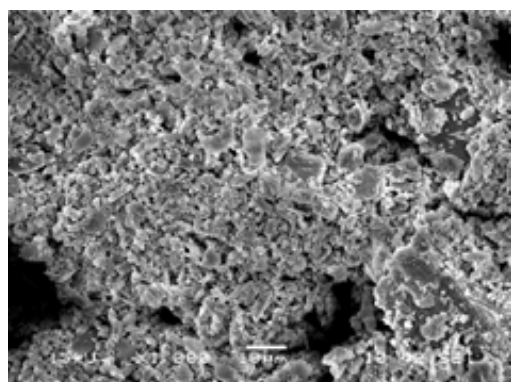

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

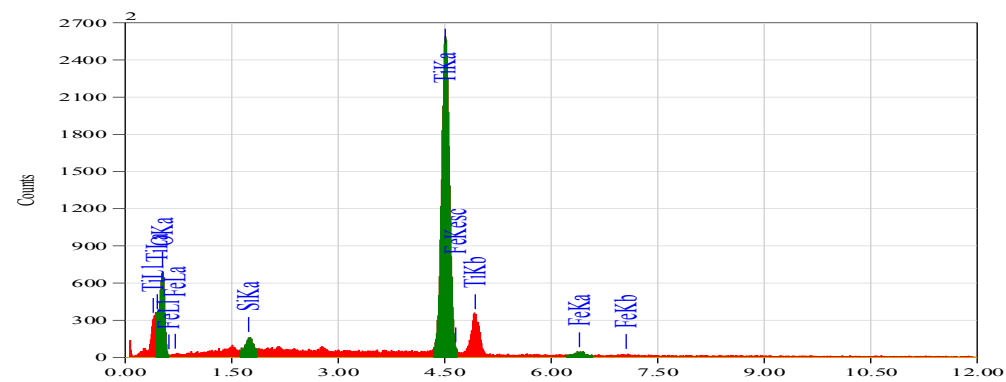

XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

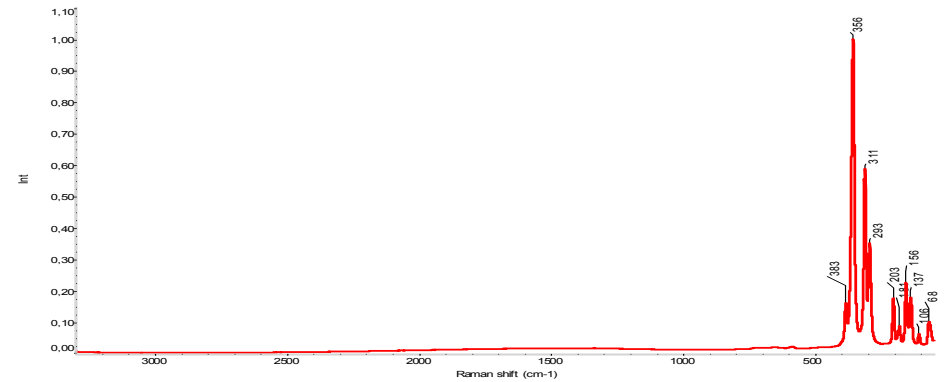

EDS spektrum

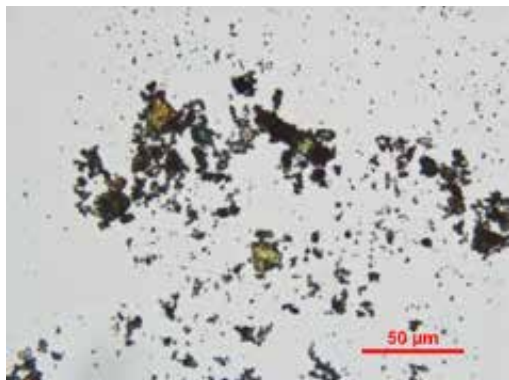
AURIPIGMENT PŘÍRODNÍ

ORPIMENT

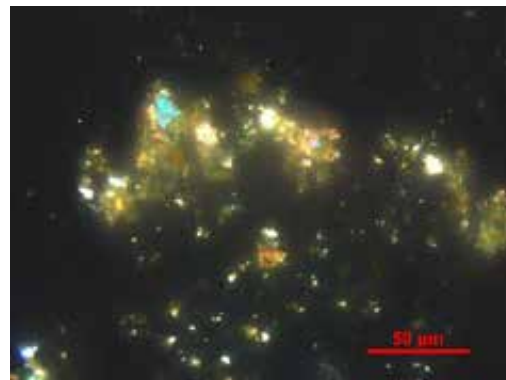
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení: přírodní minerál: $As_2S_3 - As_2S_5$
Výrobní číslo:	10700	
CAS:	1303-33-9 (As_2S_3)	
C.I.:	PY 39.77086	

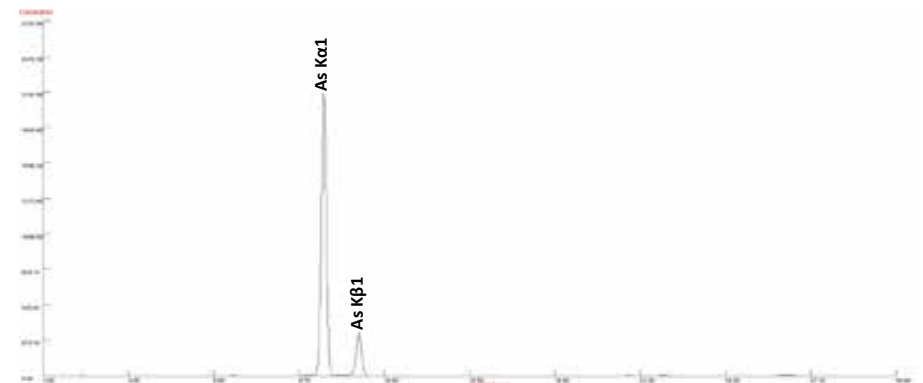
MRS spektrum (780 nm)

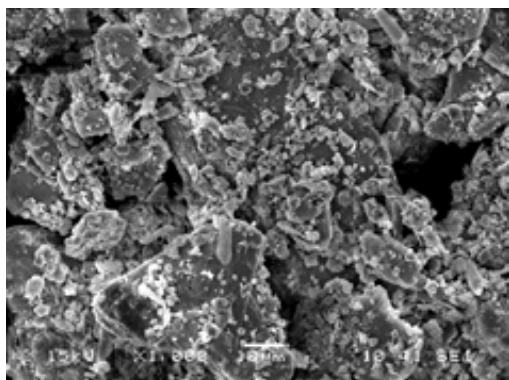
Preparát: OM, PPL

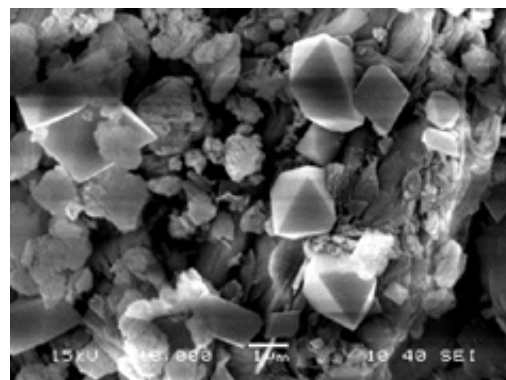
Preparát: OM, XPL

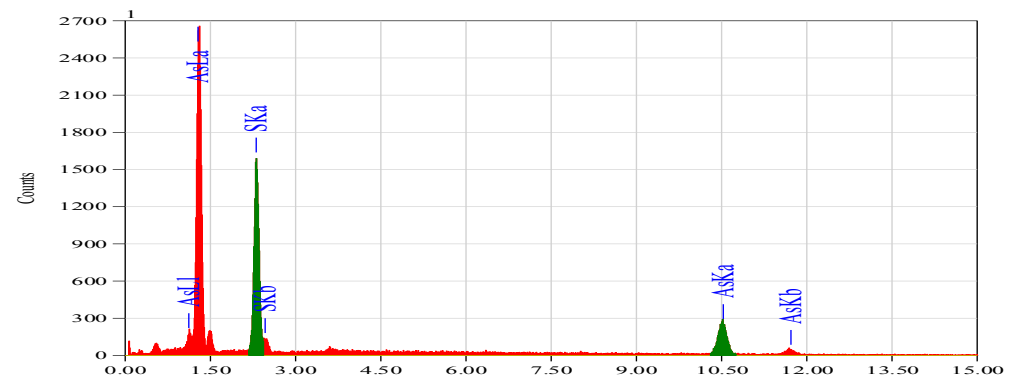
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

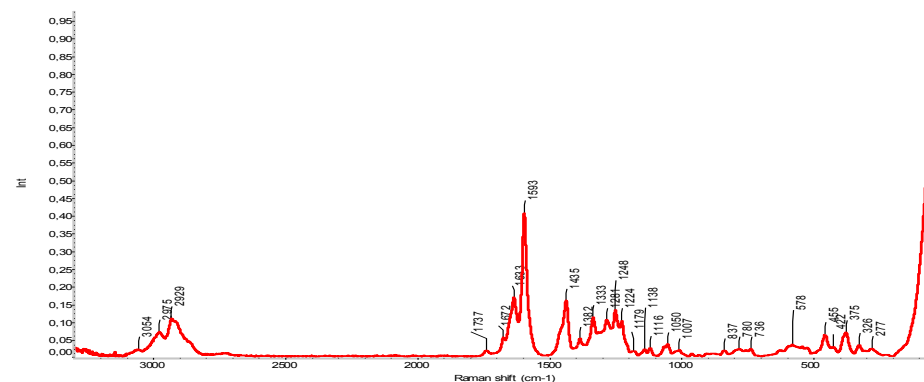
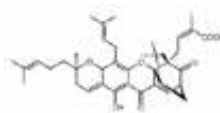

EDS spektrum

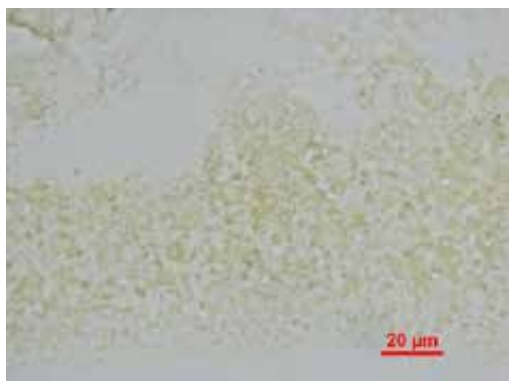
GUMIGUTA

GAMBOGE

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	37050	<i>kyselina garcinolová</i>
CAS:	900-25-3	70–80 % pryskyřice
C.I.:	NY 24	15–25 % klovatina

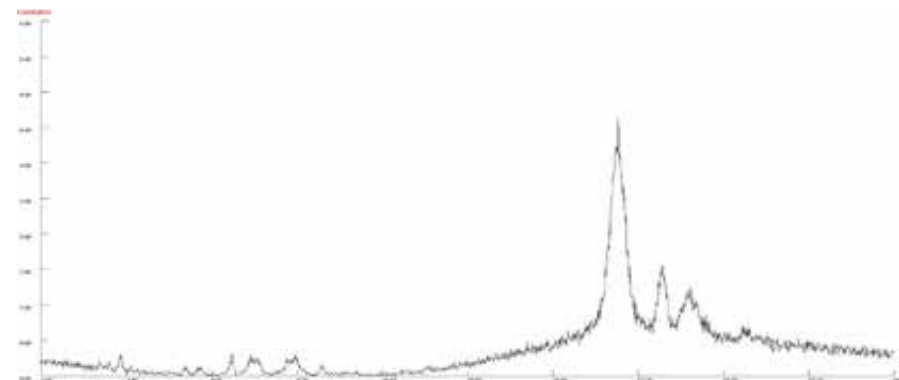

MRS spektrum (780 nm)

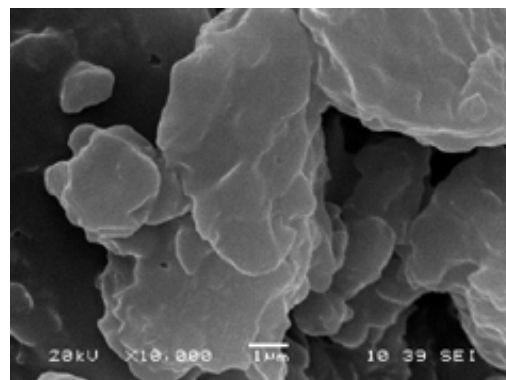
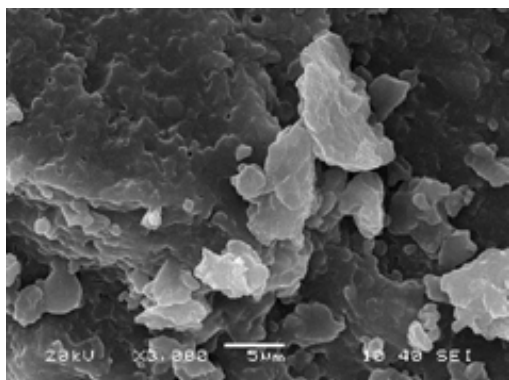

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

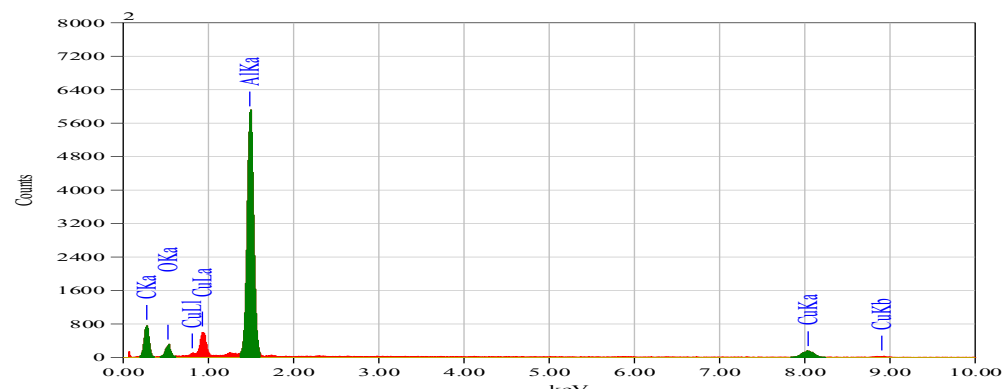

XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

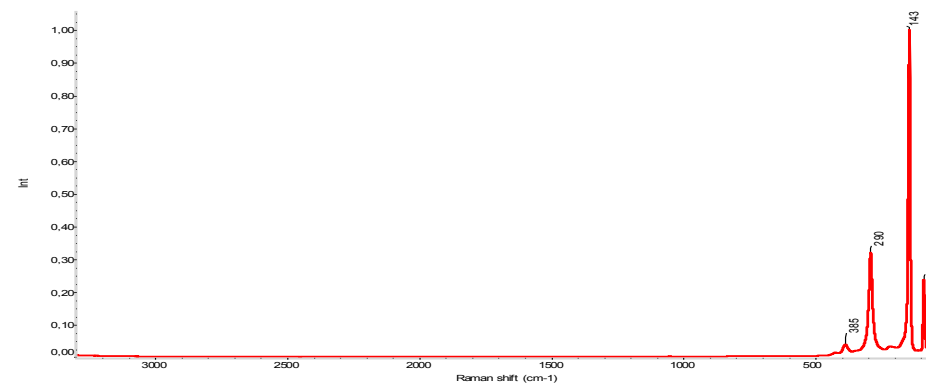

EDS spektrum

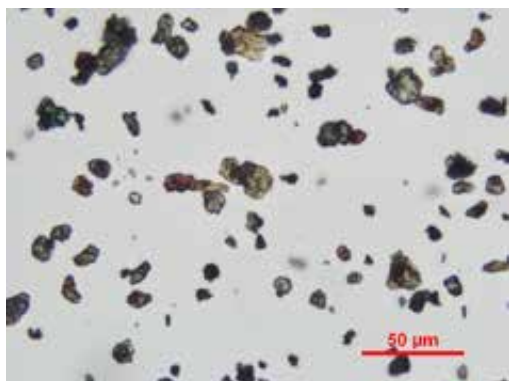
MASIKOT

MASSICOT

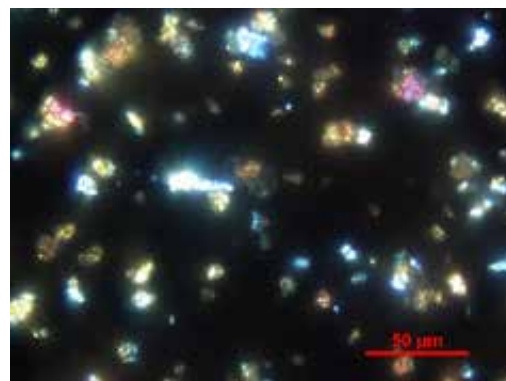
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení: PbO
Výrobní číslo:	43010	
CAS:	1317-36-8 (PbO)	
C.I.:	PY 46.77577	

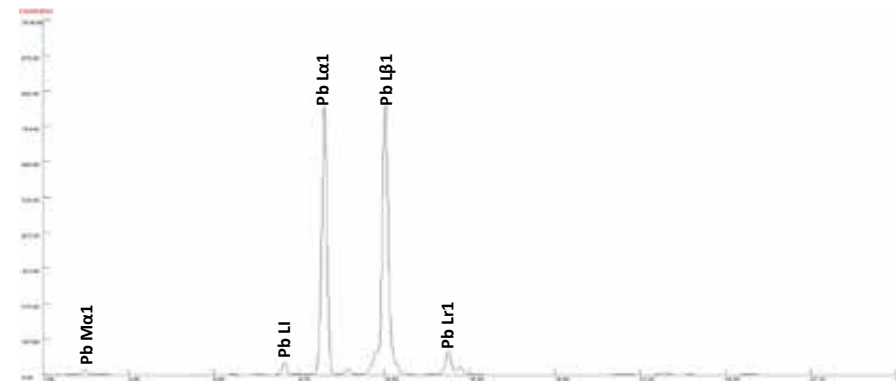
MRS spektrum (780 nm)

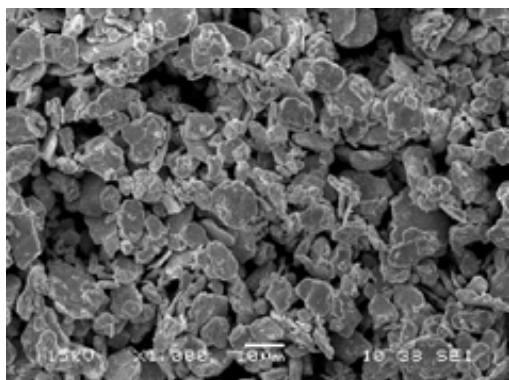
Preparát: OM, PPL

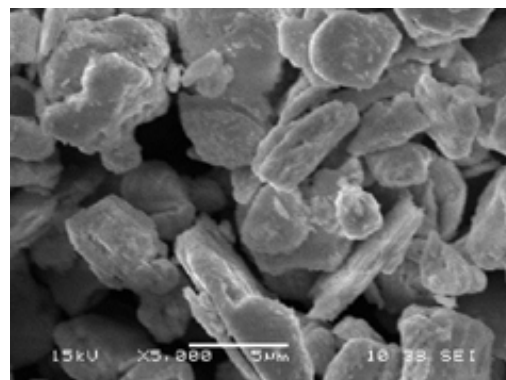
Preparát: OM, XPL

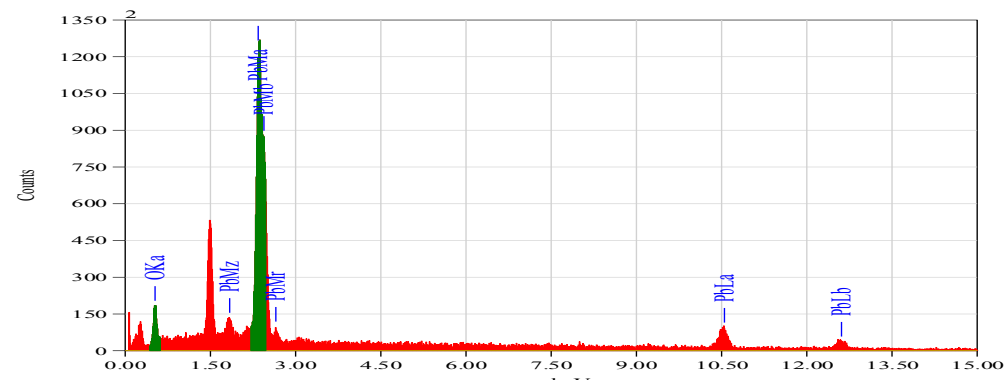
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

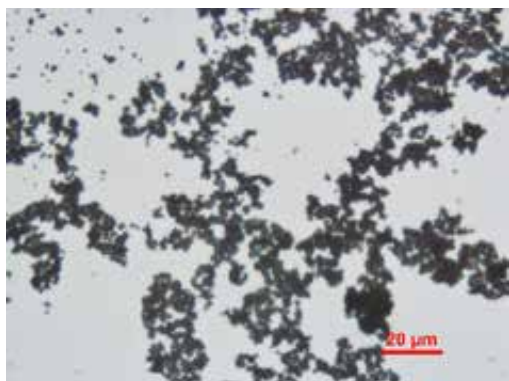

EDS spektrum

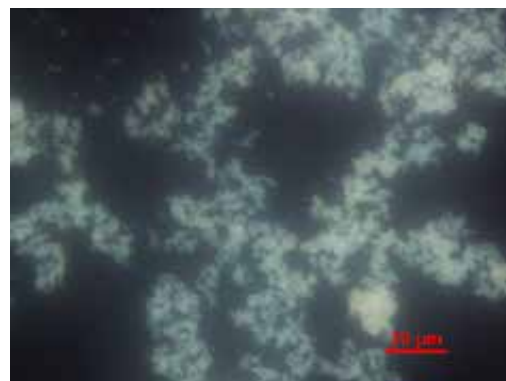
OLOVNATO-CÍNIČITÁ ŽLUŤ, typ I

LEAD-TIN YELLOW, type I

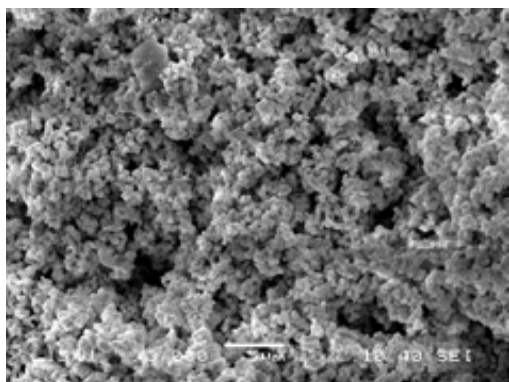
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	10100	Pb ₂ SnO ₄
CAS:	/	
C.I.:	77629	

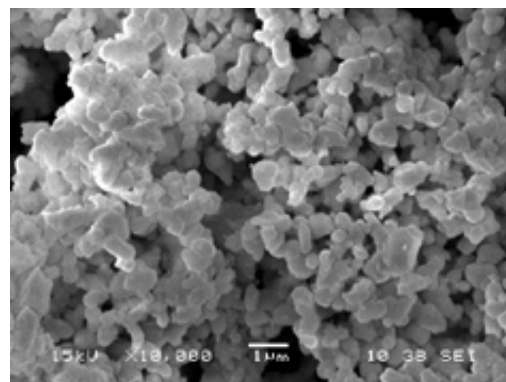
Preparát: OM, PPL

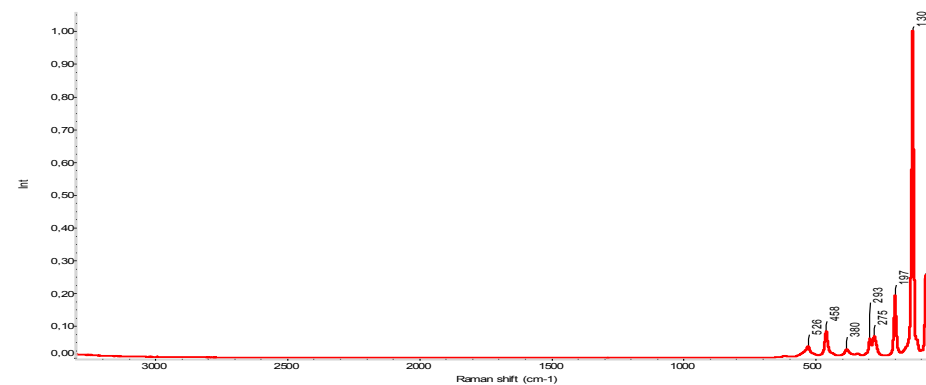
Preparát: OM, XPL

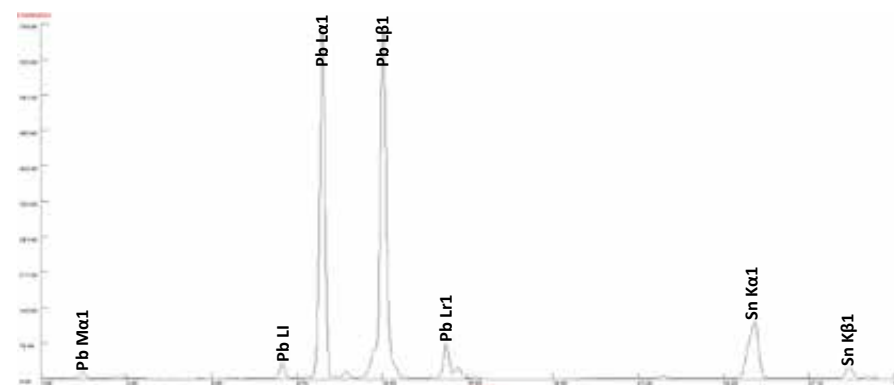
Preparát: SEM

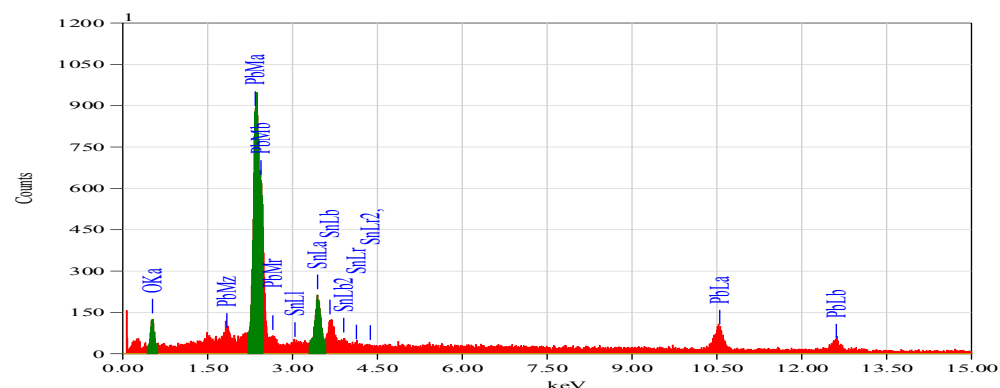
Preparát: SEM

MRS spektrum (780 nm)

XRF spektrum

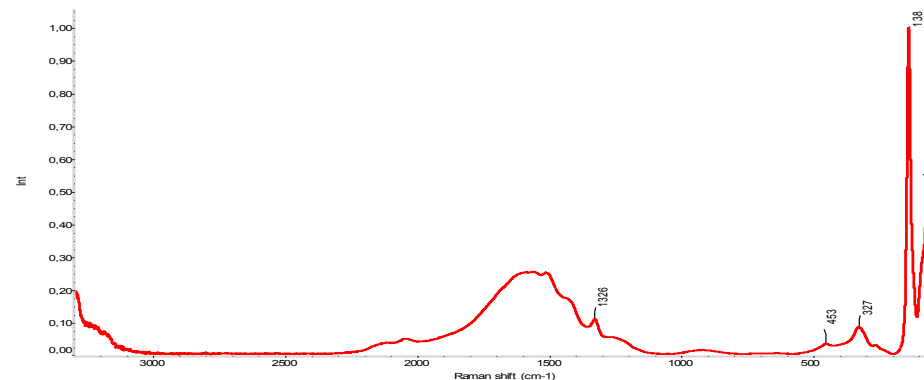

EDS spektrum

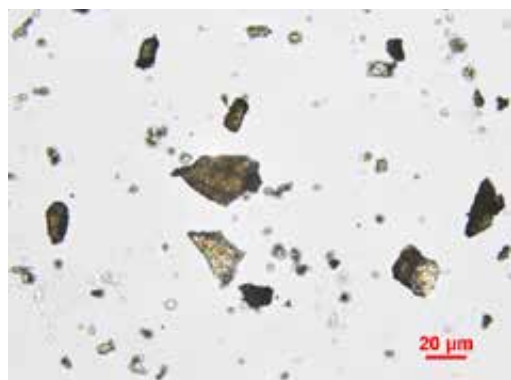
OLOVNATO-CÍNIČITÁ ŽLUŤ, typ II

LEAD-TIN YELLOW, type II

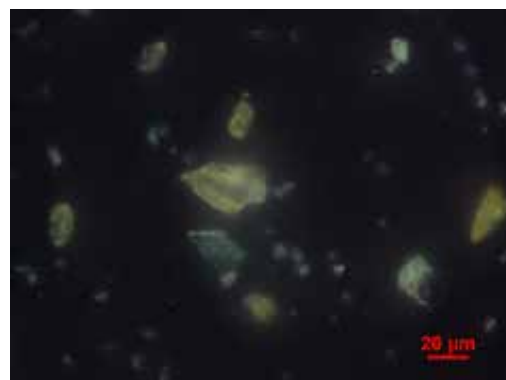
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení: $\text{Pb}(\text{Sn},\text{Si})\text{O}_3$
Výrobní číslo:	10120	
CAS:	/	
C.I.:	77629	

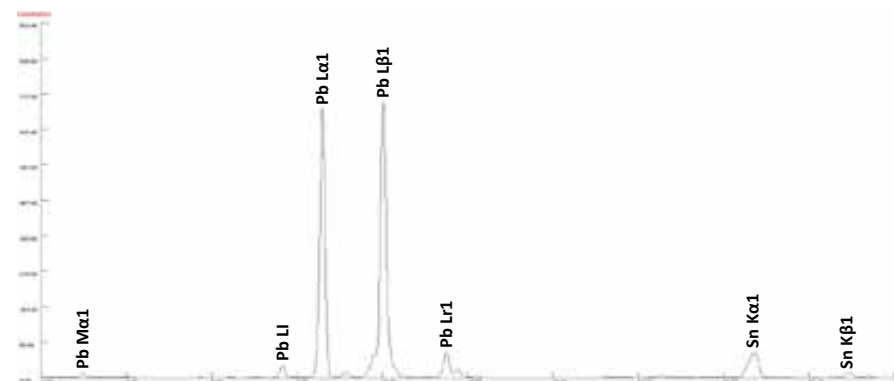
MRS spektrum (780 nm)

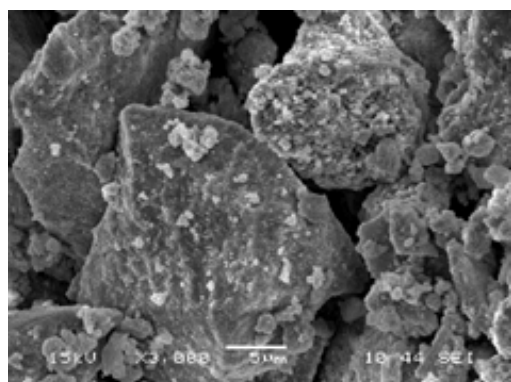
Preparát: OM, PPL

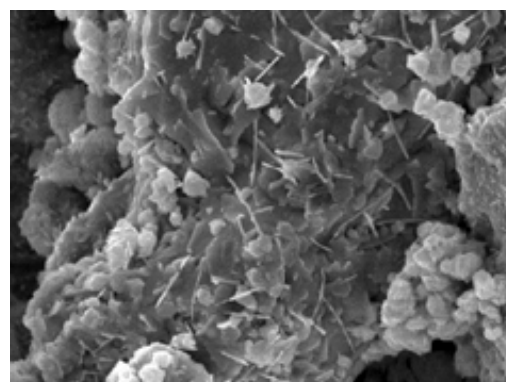
Preparát: OM, XPL

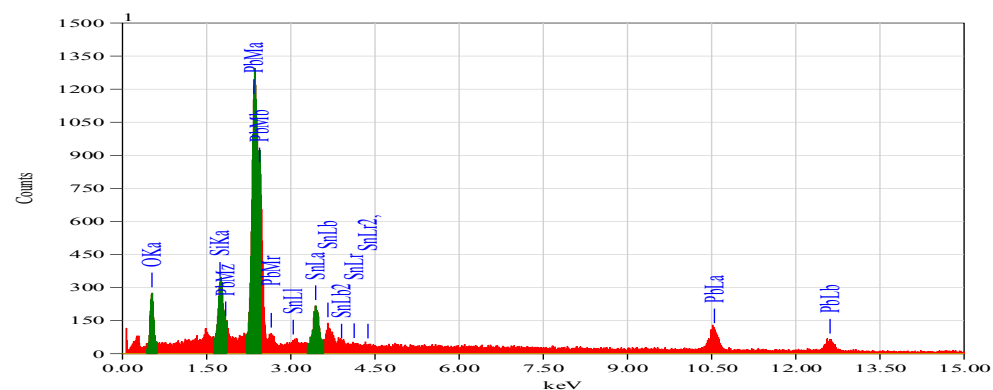
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

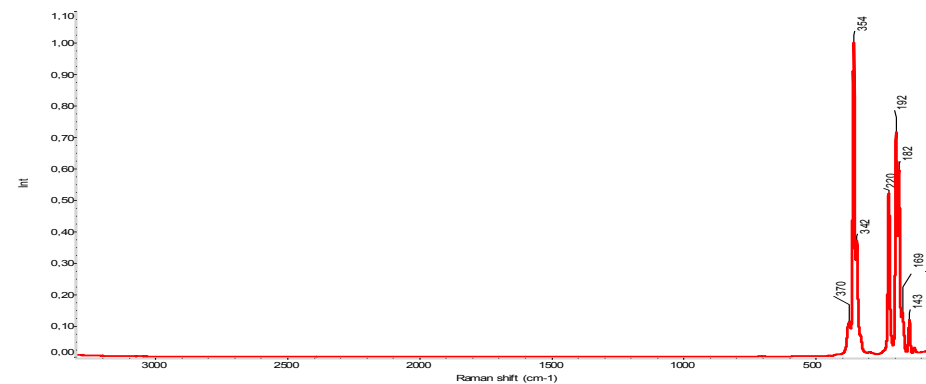

EDS spektrum

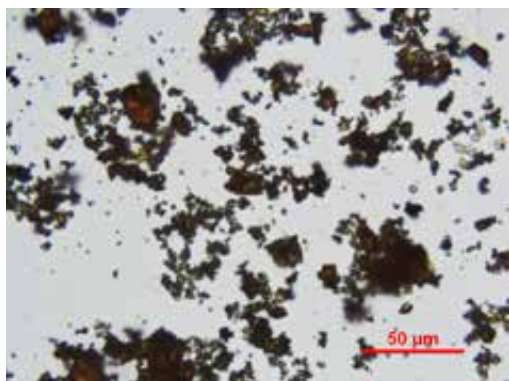
REALGAR

REALGAR

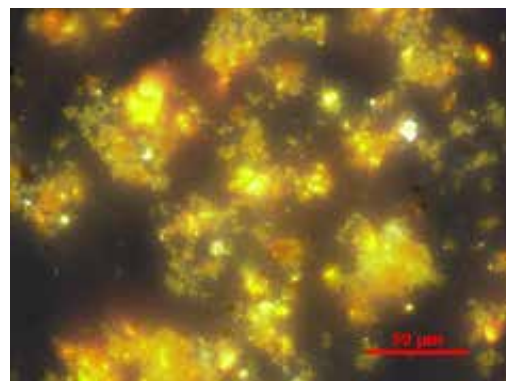
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení: přírodní minerál: As ₄ S ₄
Výrobní číslo:	10800	
CAS:	1303-33-9	
C.I.:	PY 39.77085	

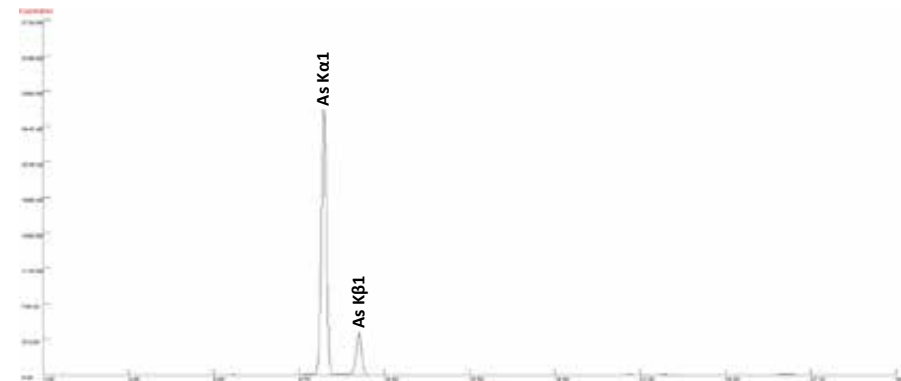
MRS spektrum (780 nm)

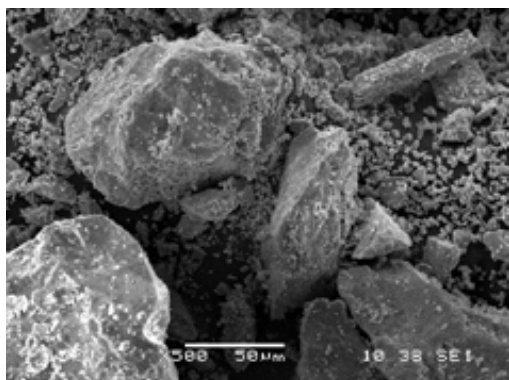
Preparát: OM, PPL

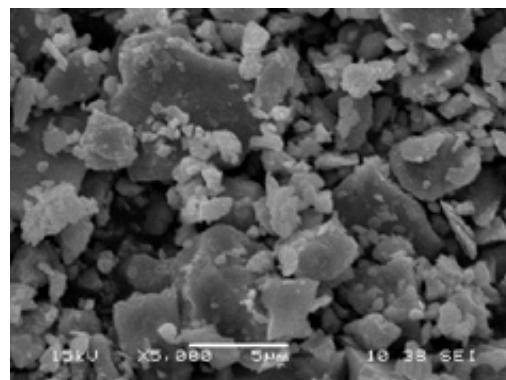
Preparát: OM, XPL

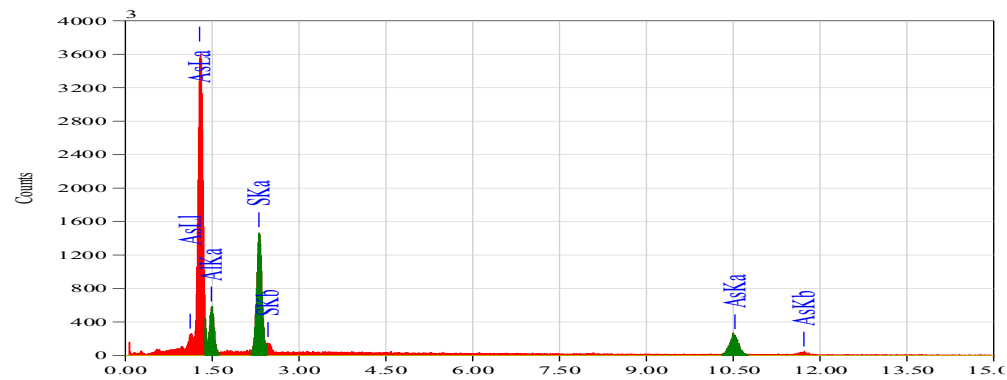
XRF spektrum

Preparát: SEM

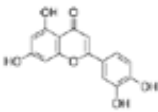
Preparát: SEM

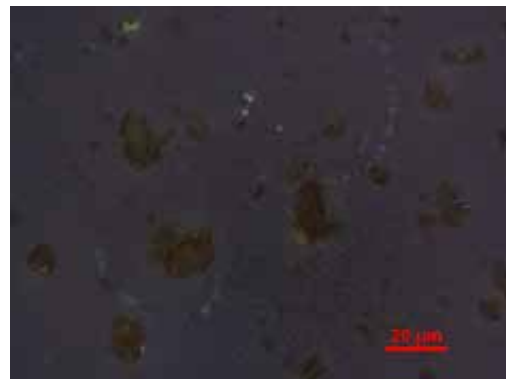
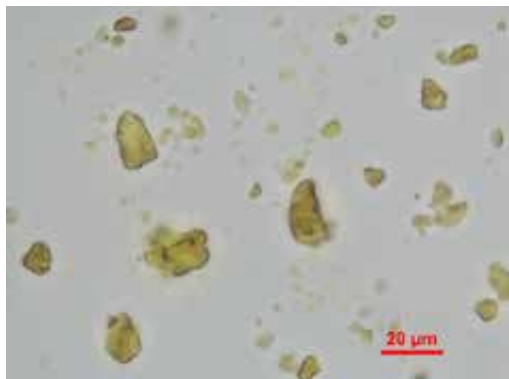

EDS spektrum

RESEDA BARVÍŘSKÁ

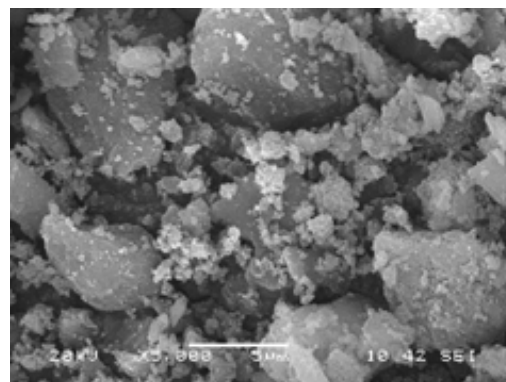
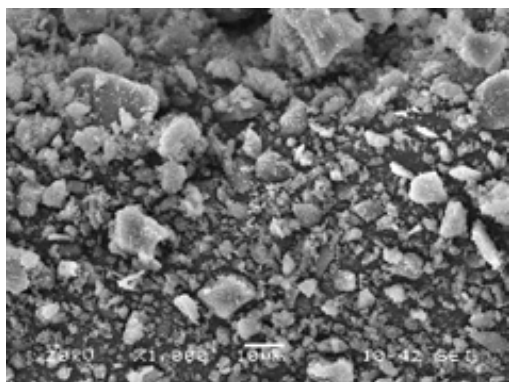
LAKE MADE OF RESEDA

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	36262	<i>luteolin</i>
CAS:	491-70-3 (luteolin)	
C.I.:	NY 2.75590,75580	

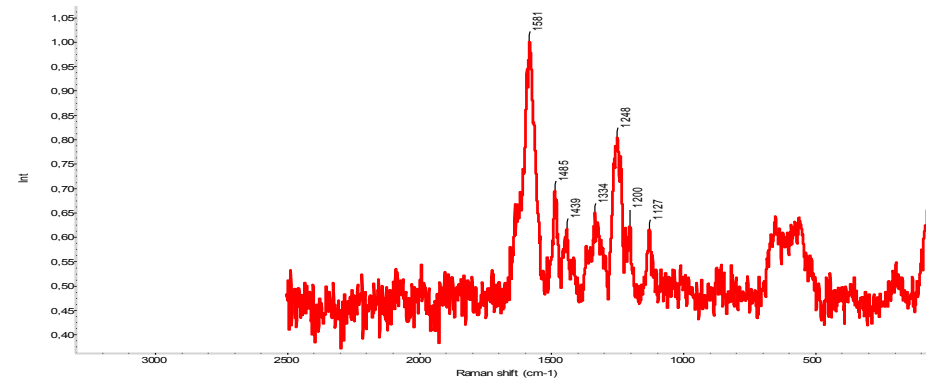
Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

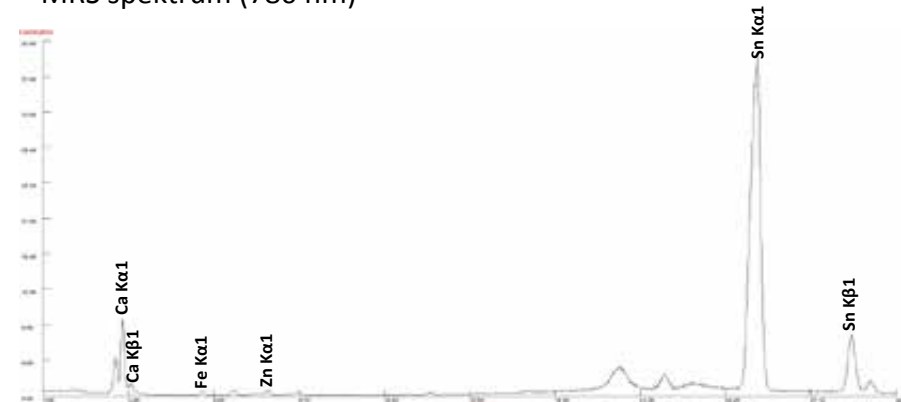

Preparát: SEM

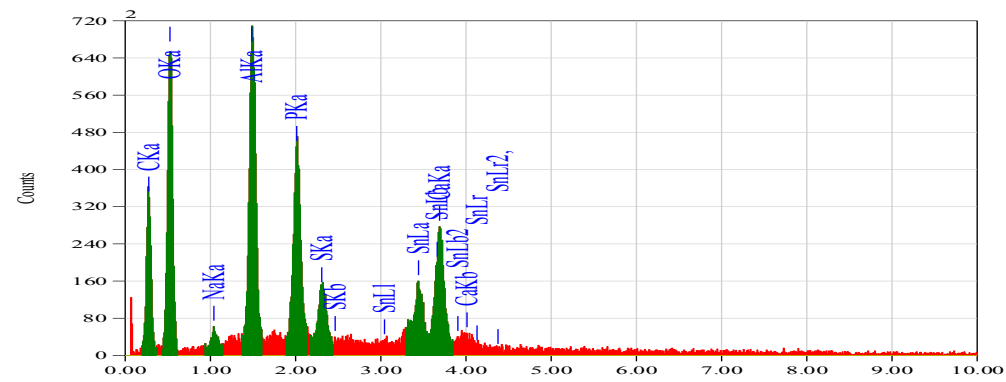
Preparát: SEM

MRS spektrum (780 nm)

XRF spektrum

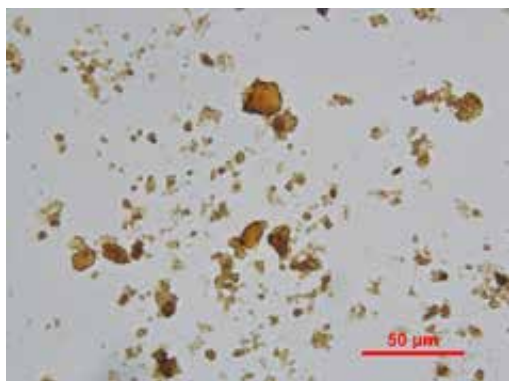

EDS spektrum

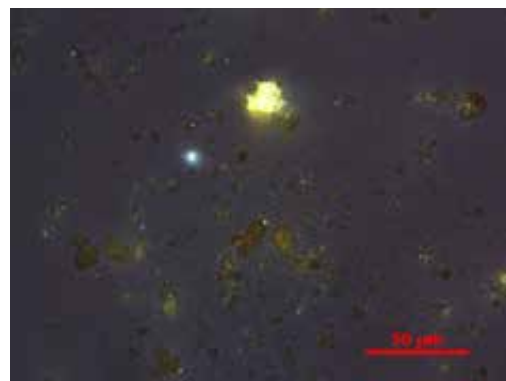
SIENA PŘÍRODNÍ, Monte Amiata

NATURAL SIENNA, Monte Amiata

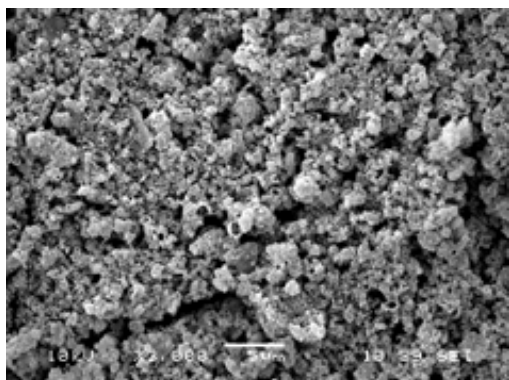
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	17050	přírodní hornina: směs oxidů
CAS:	64294-91-3	(<i>goethit</i> FeOOH, <i>hematit</i> Fe ₂ O ₃ ,
C.I.:	PY 43.77492	<i>pyroluzit</i> MnO ₂) a hlinek
		(Al ₂ O ₃ , SiO ₂)

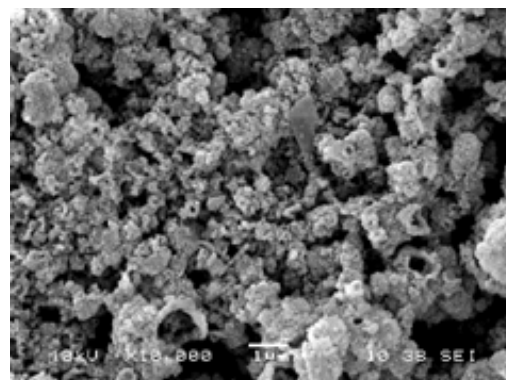
Preparát: OM, PPL

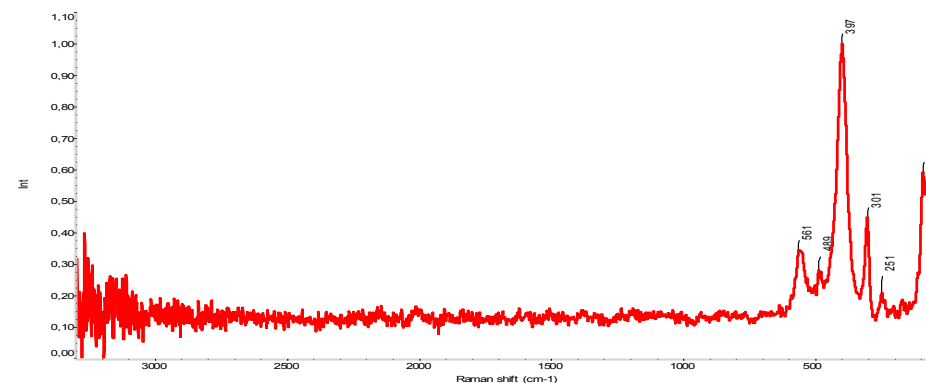
Preparát: OM, XPL

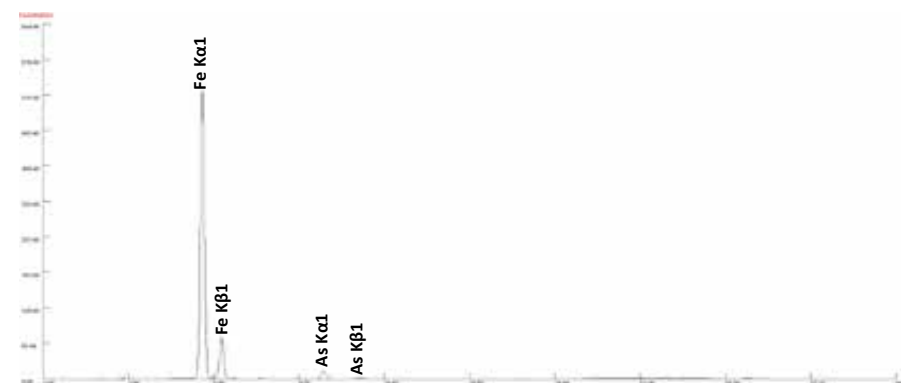
Preparát: SEM

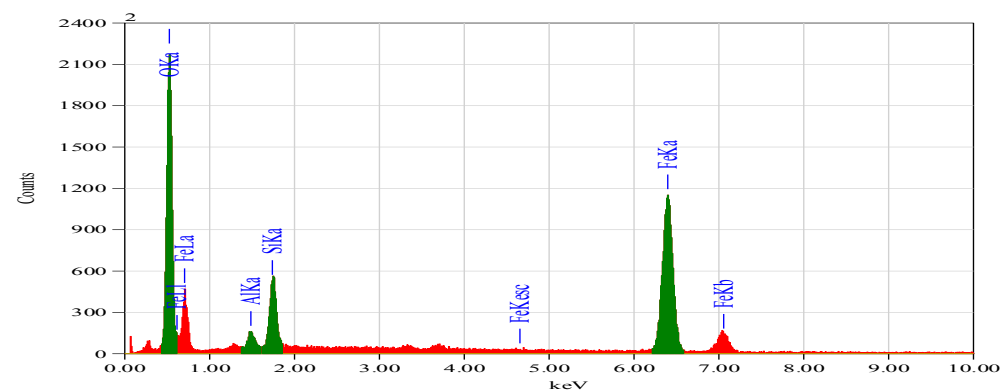
Preparát: SEM

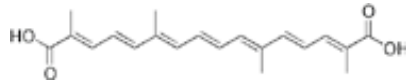
MRS spektrum (780 nm)

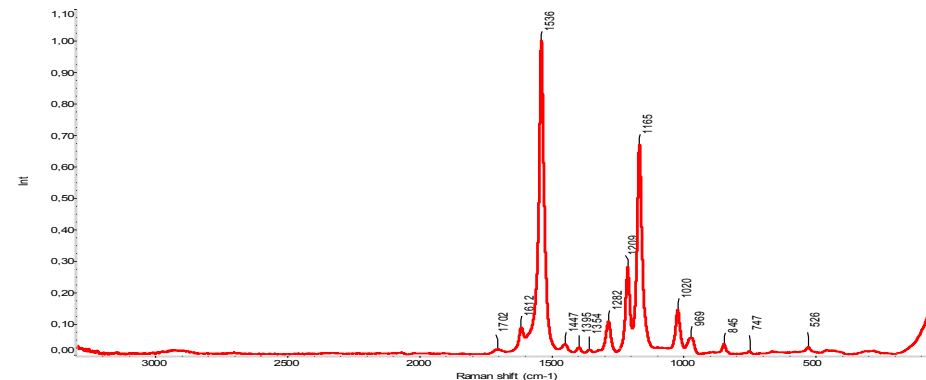

XRF spektrum

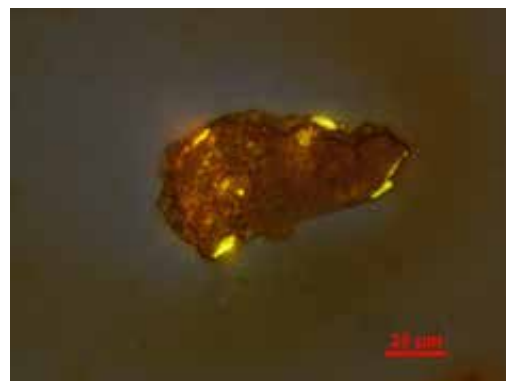

EDS spektrum

ŠAFRÁN SAFFRON		
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	37110	<i>krocetin</i>
CAS:	27876-94-4 (krocetin)	
C.I.:	NY 6.75100	

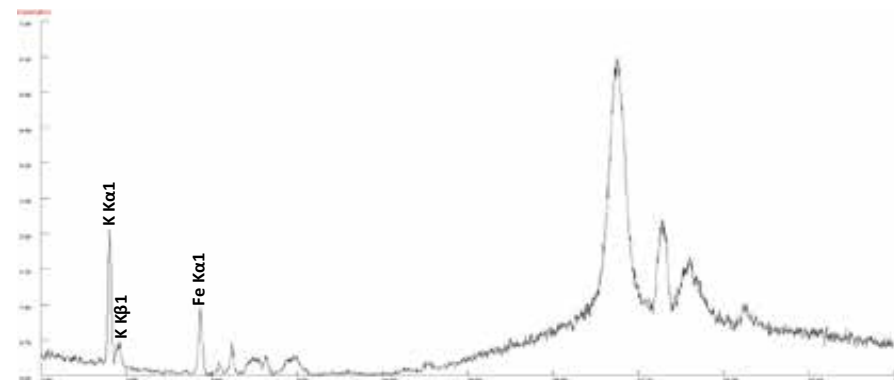

MRS spektrum (780 nm)

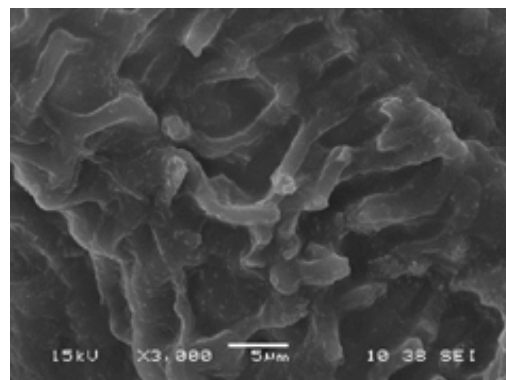
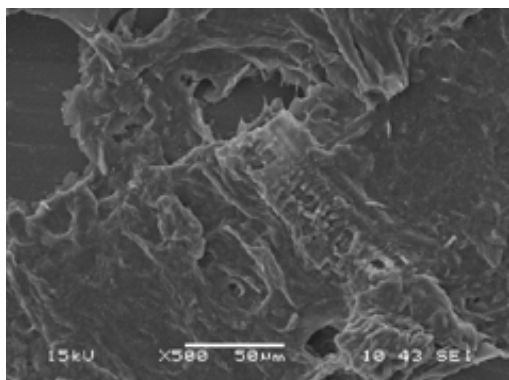

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

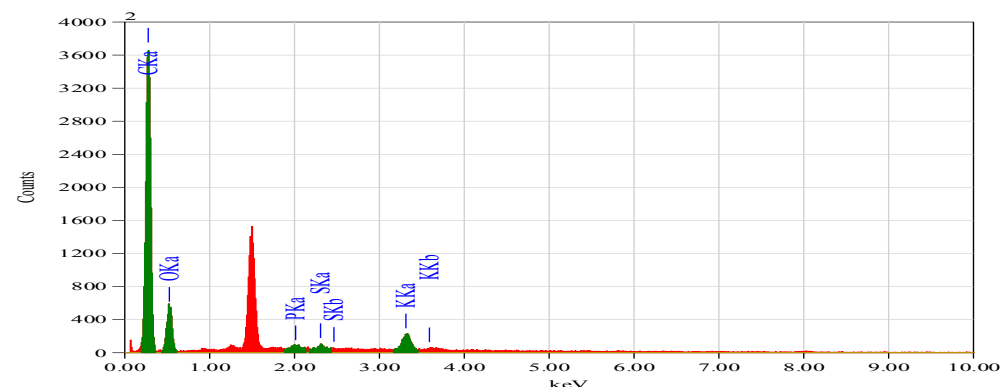

XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

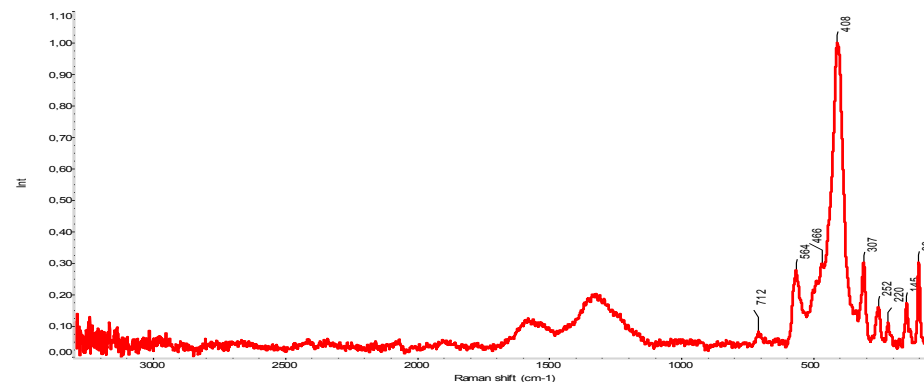

EDS spektrum

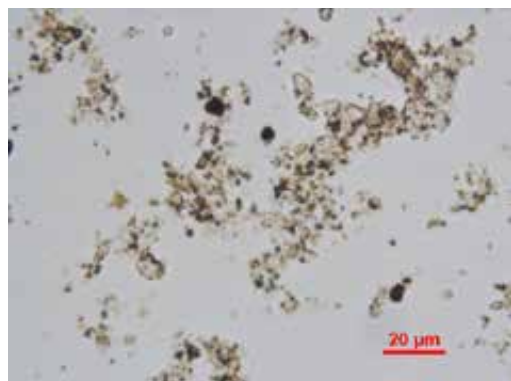
ŽLUTÝ OKR PŘÍRODNÍ, Francie

YELLOE OCHRE, France

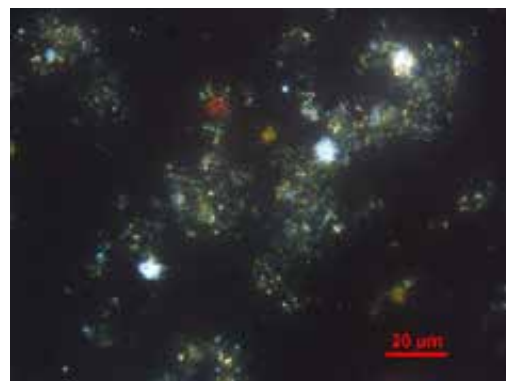
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	40040	přírodní hornina: směs oxidů
CAS:	64294-91-3	železitých (<i>goethit</i> FeOOH,
C.I.:	PY 43.77492	<i>hematit</i> Fe ₂ O ₃) a hlinek
		(Al ₂ O ₃ , SiO ₂)

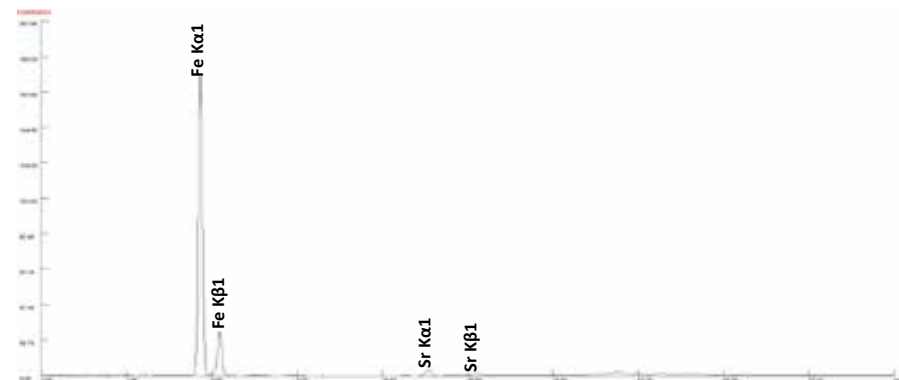
MRS spektrum (780 nm)

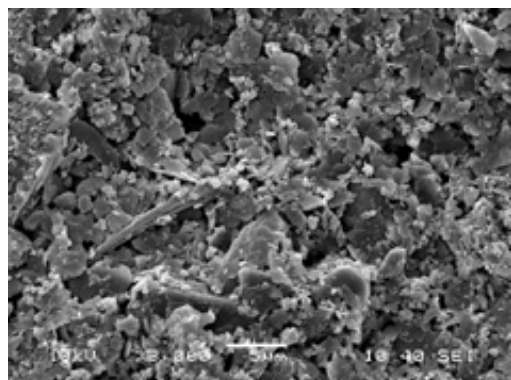
Preparát: OM, PPL

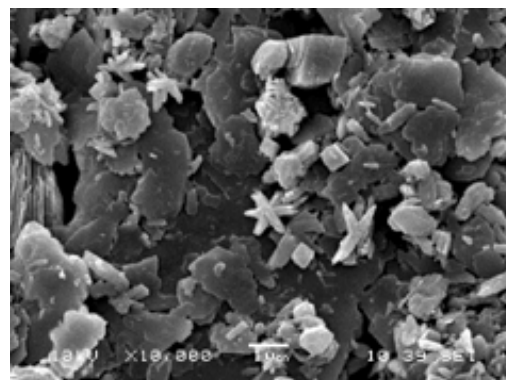
Preparát: OM, XPL

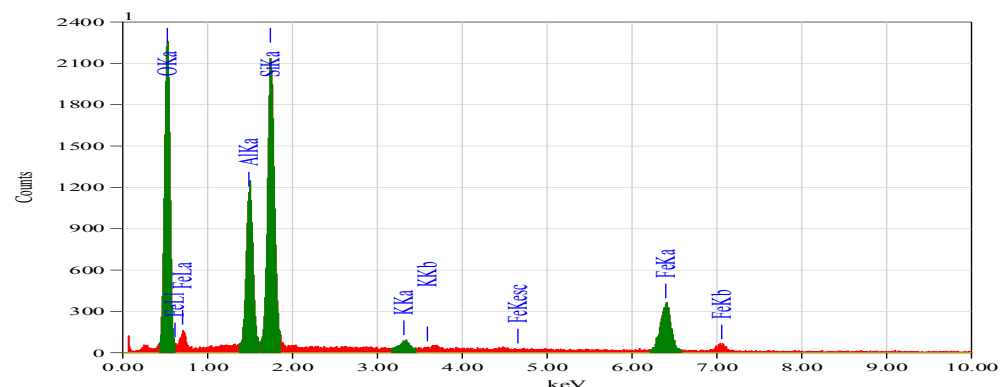
XRF spektrum

Preparát: SEM

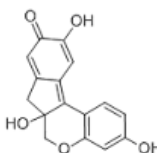
Preparát: SEM

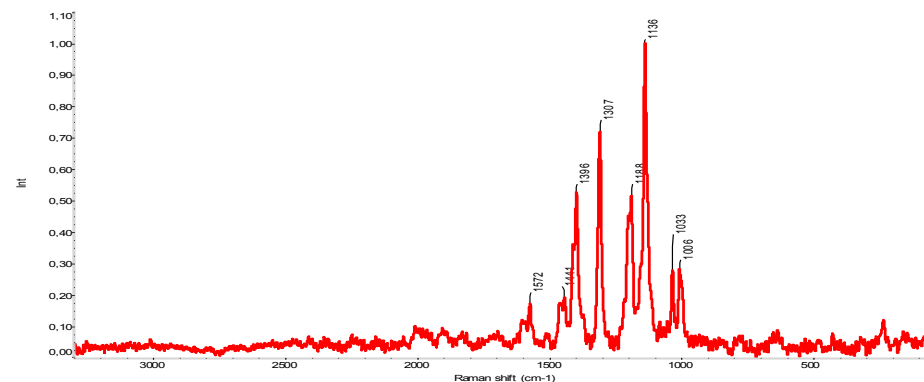

EDS spektrum

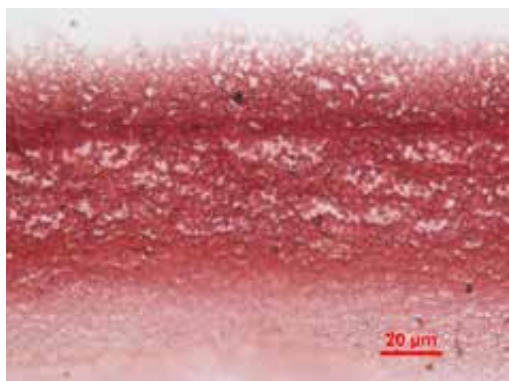
BRAZILSKÉ DŘEVO

BRAZILWOOD

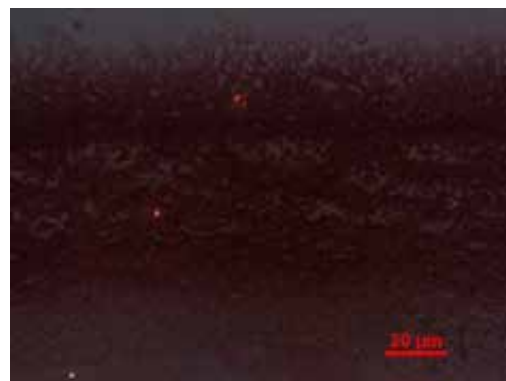
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení: <i>brazilein</i>
Výrobní číslo:	36160	
CAS:	/	
C.I.:	NR 24.75280	

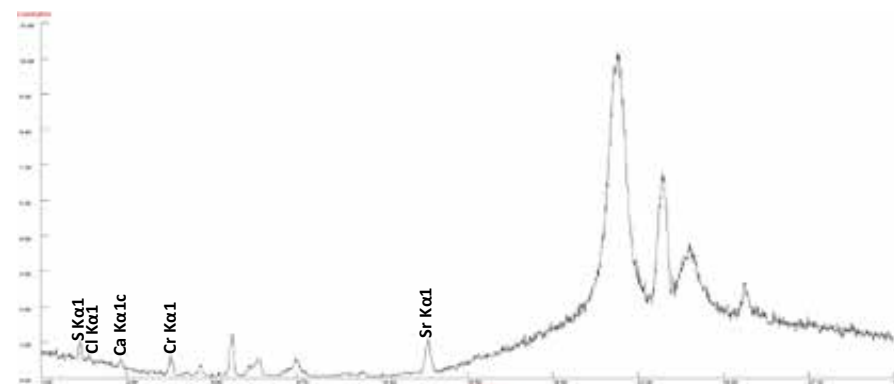
MRS spektrum (780 nm)

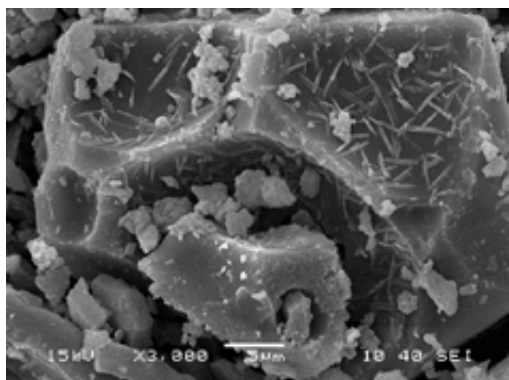
Preparát: OM, PPL

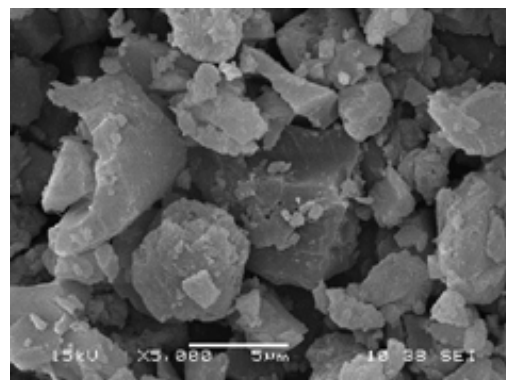
Preparát: OM, XPL

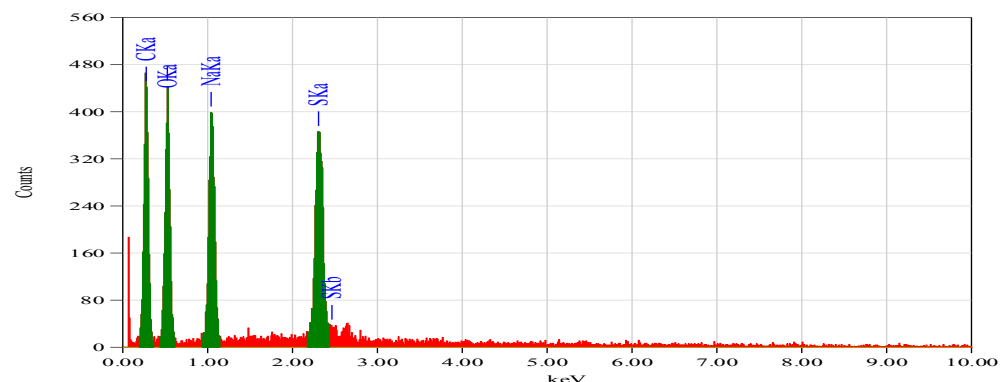
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

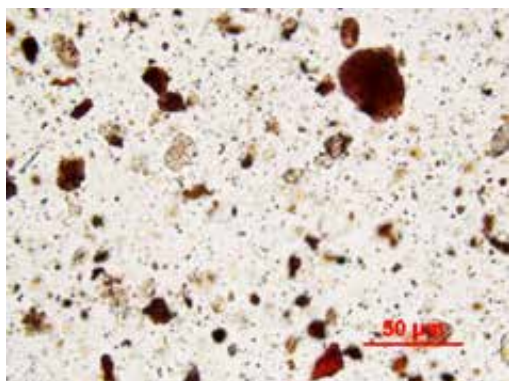

EDS spektrum

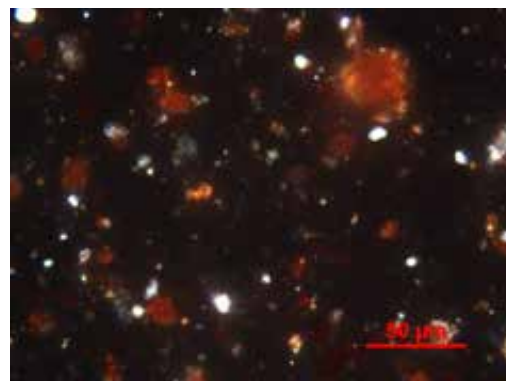
ČERVENÝ BOLUS

RED BOLE

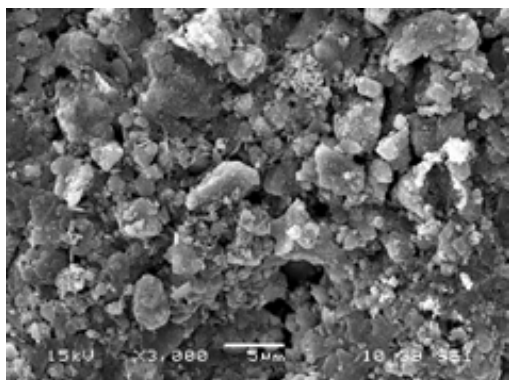
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	40503	přírodní hornina: směs oxidů
CAS:	1309-37-1 (Fe ₂ O ₃)	železitých (<i>hematit</i> Fe ₂ O ₃ ,
C.I.:	PR 102.77015	<i>goethit</i> FeOOH) a hlinek
		(Al ₂ O ₃ , SiO ₂)

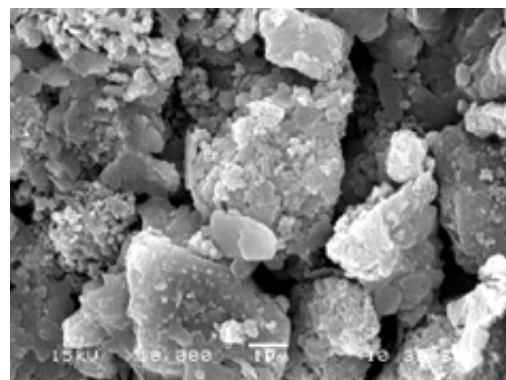
Preparát: OM, PPL

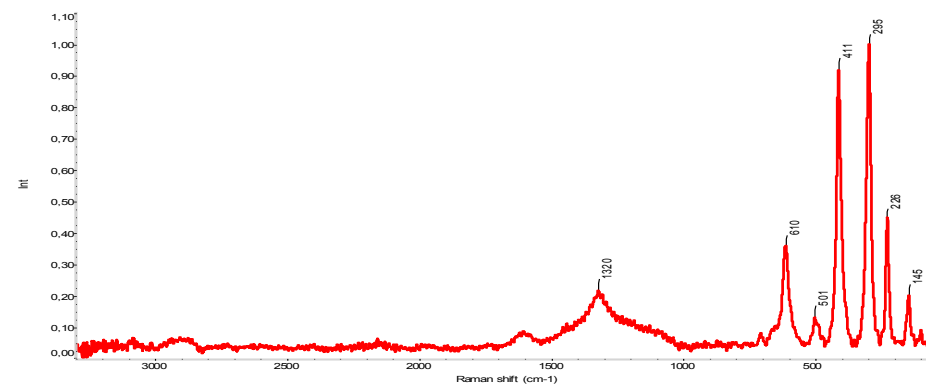
Preparát: OM, XPL

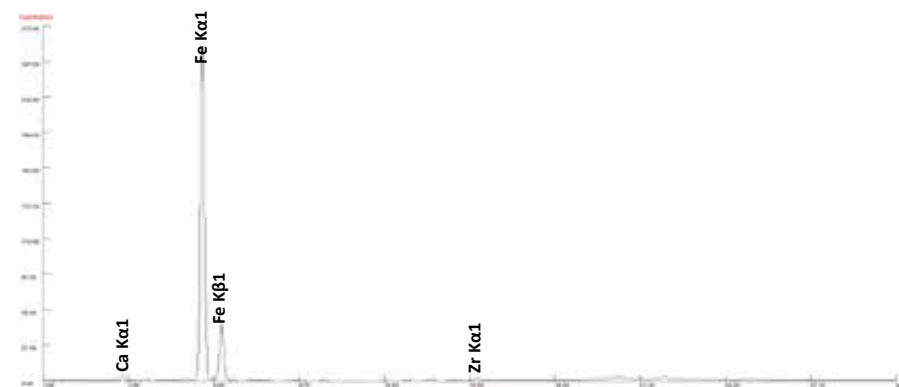
Preparát: SEM

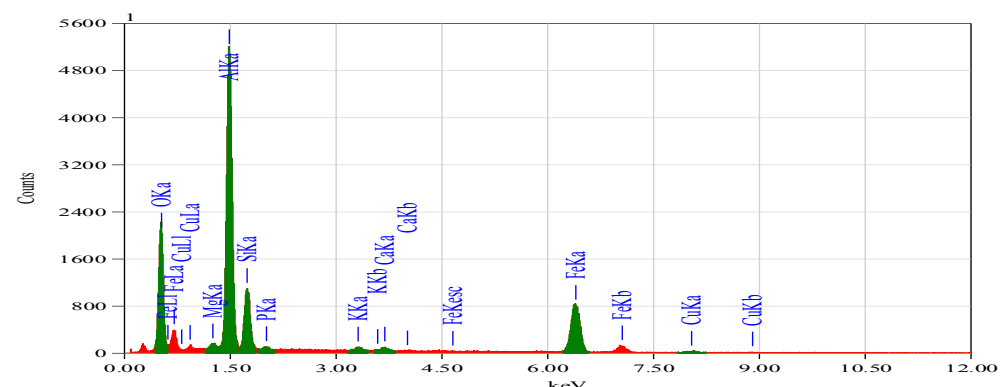
Preparát: SEM

MRS spektrum (780 nm)

XRF spektrum

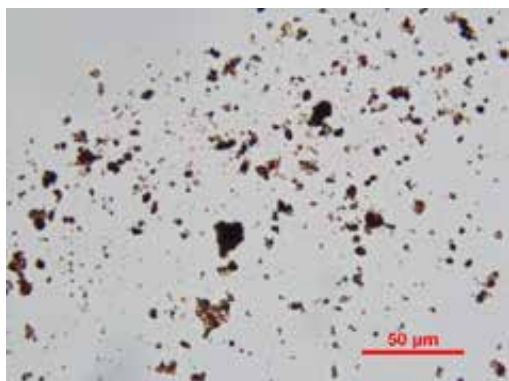

EDS spektrum

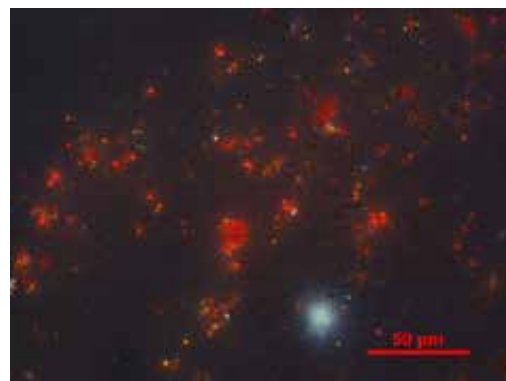
ČERVENÝ OKR PŘÍRODNÍ, Burgundy

RED OCHRE, Burgundy

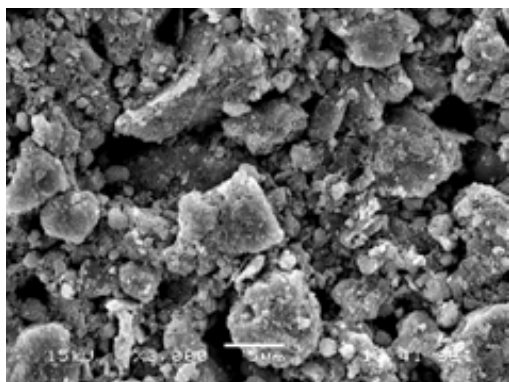
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	11576	přírodní hornina: směs oxidů
CAS:	1309-37-1 (Fe ₂ O ₃)	železitých (<i>hematit</i> Fe ₂ O ₃ ,
C.I.:	PR 102.77491	<i>goethit</i> FeOOH) a hlinek (Al ₂ O ₃ , SiO ₂)

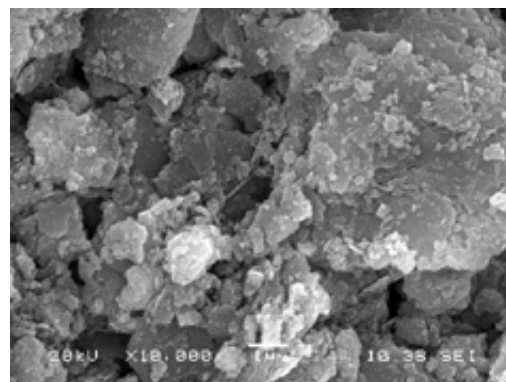
Preparát: OM, PPL

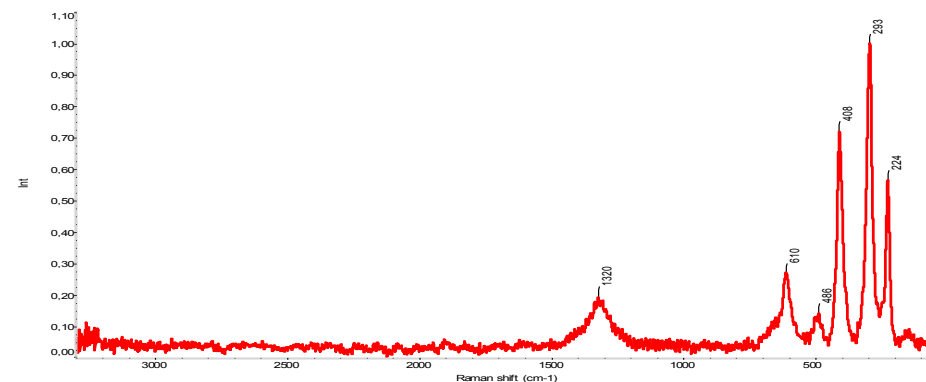
Preparát: OM, XPL

Preparát: SEM

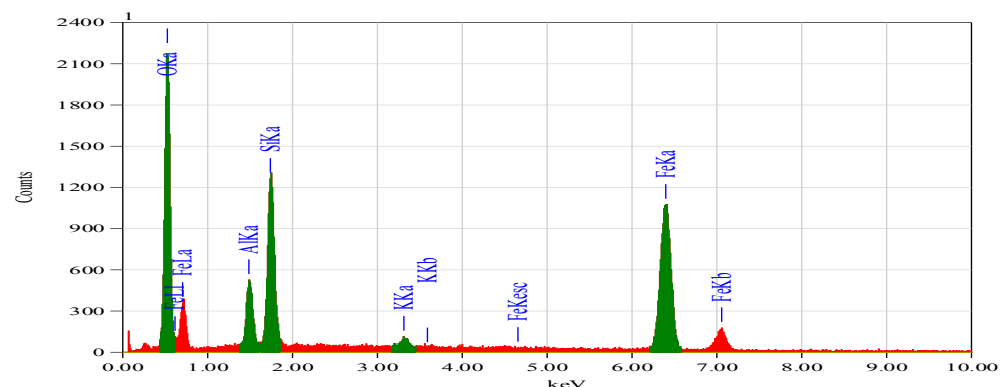
Preparát: SEM

MRS spektrum (780 nm)

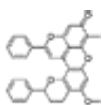
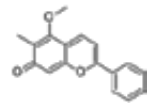
XRF spektrum

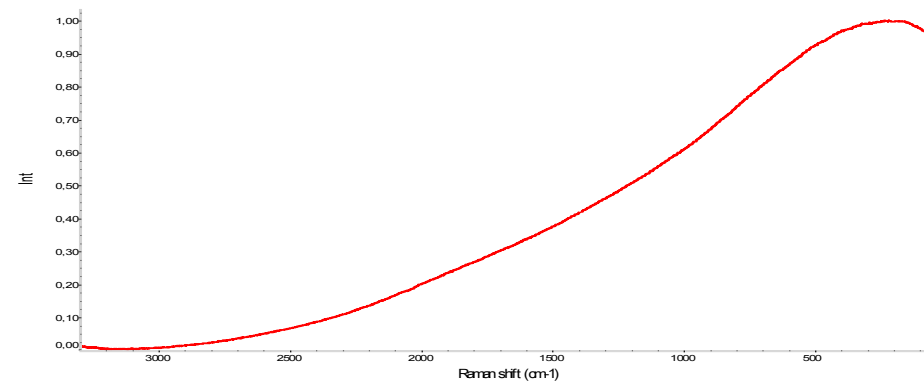

EDS spektrum

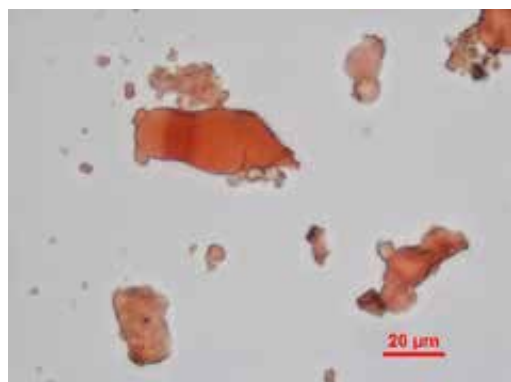
DRAČÍ KREV, Sumatra

DRAGON'S BLOOD, Sumatra

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	37000	<i>dracorubin</i> <i>dracorhodin</i>
CAS:	/	
C.I.:	NR 31.75200,75210	

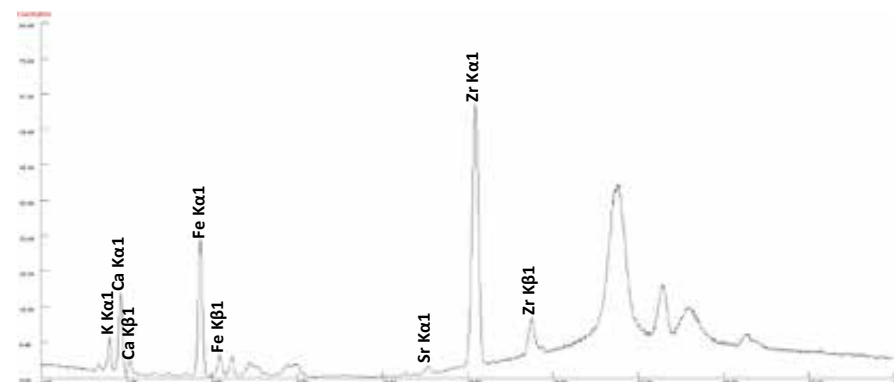

MRS spektrum (780 nm)

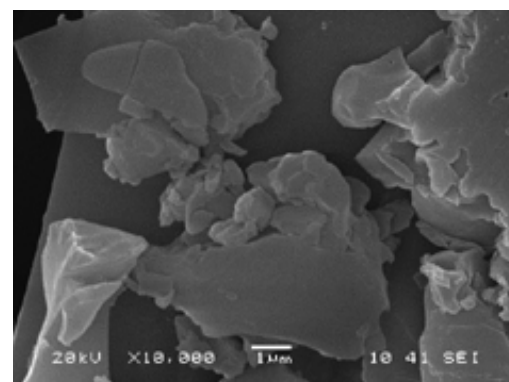
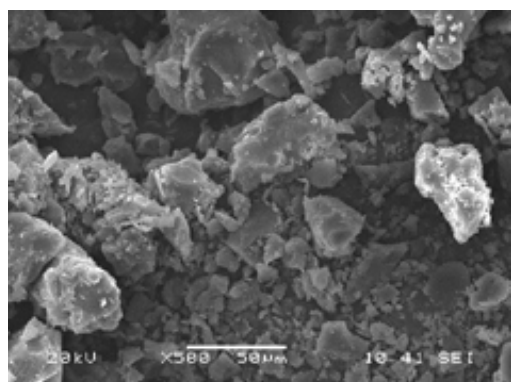

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

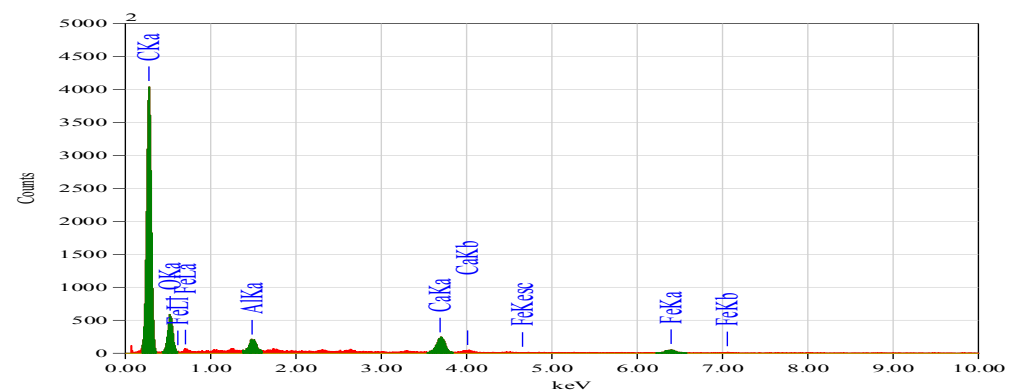

XRF spektrum

Preparát: SEM

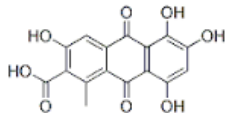
Preparát: SEM

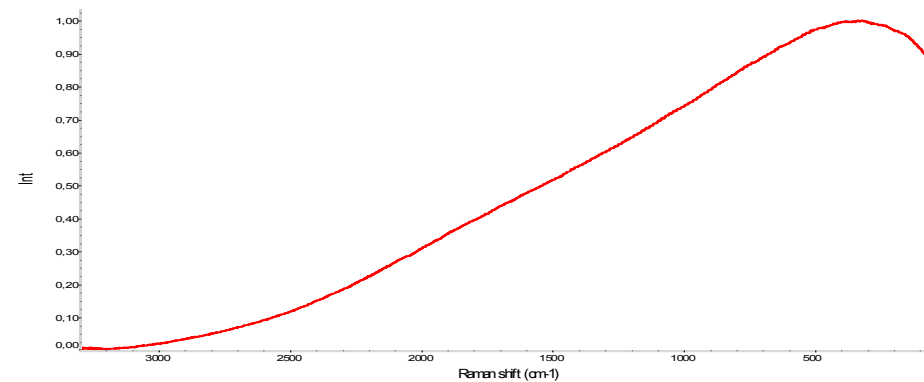

EDS spektrum

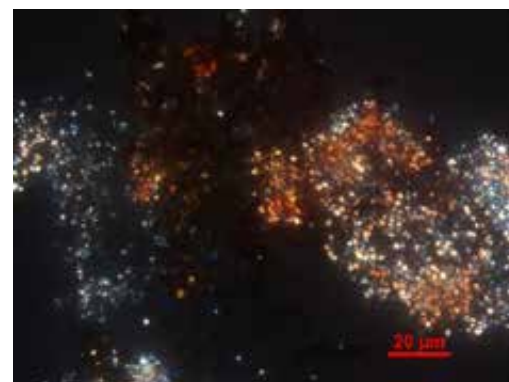
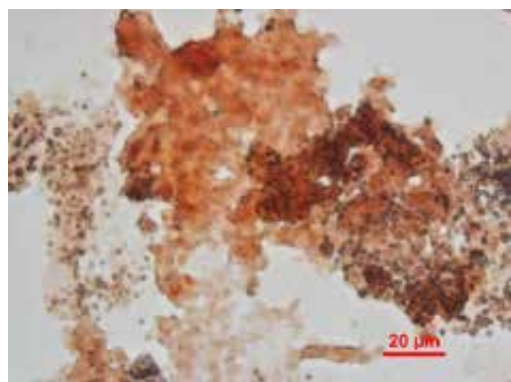
KERMES, Anatolie

KERMES, Anatolia

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	36045	<i>kyselina kermesová</i>
CAS:	476-35-7	
C.I.:	NR 3.75460	

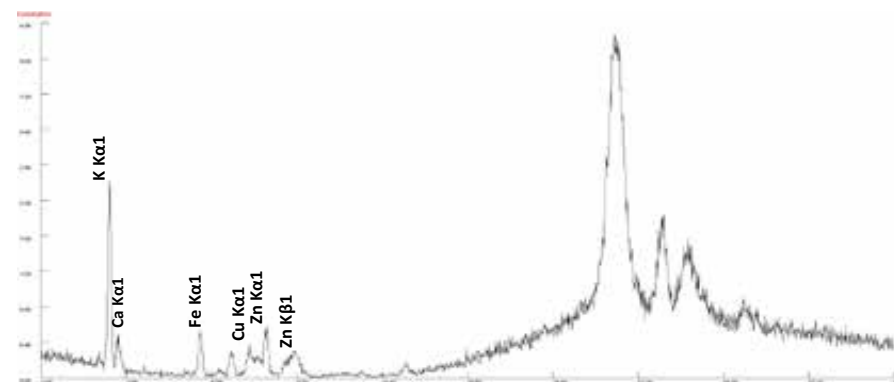

MRS spektrum (780 nm)

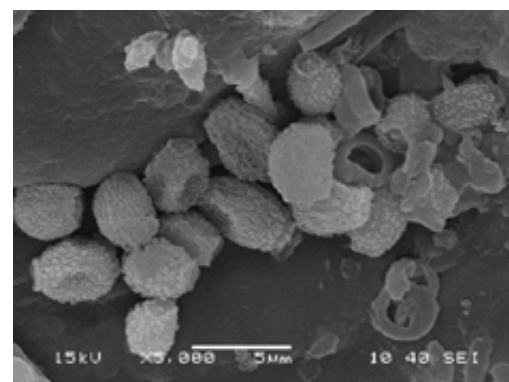
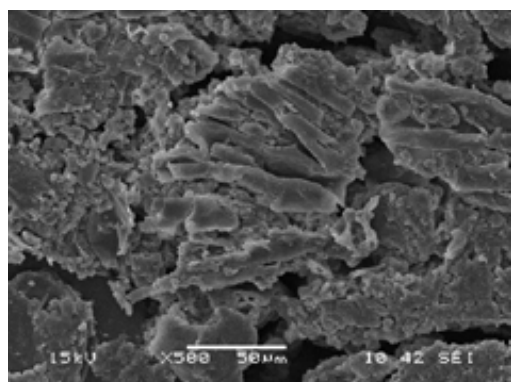

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

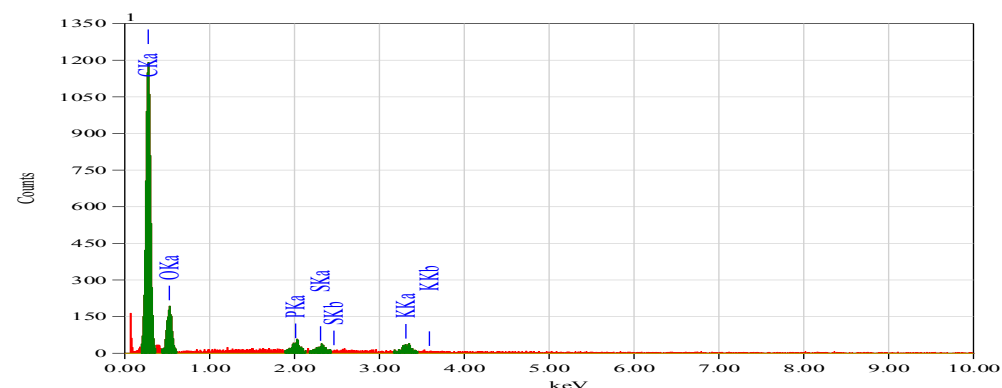

XRF spektrum

Preparát: SEM

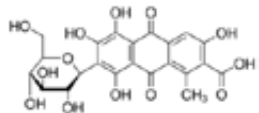
Preparát: SEM

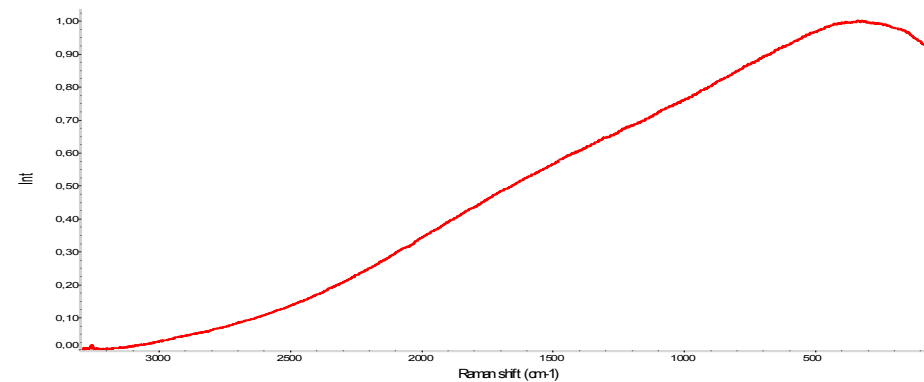

EDS spektrum

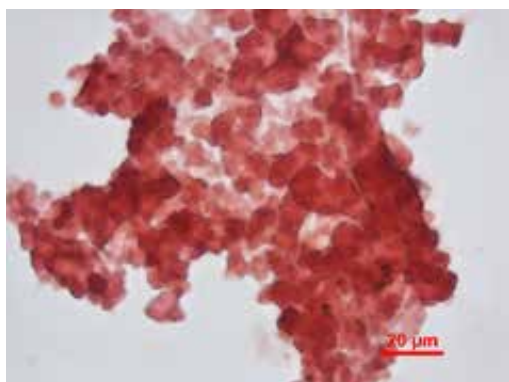
KOŠENILA

COCHENILLE

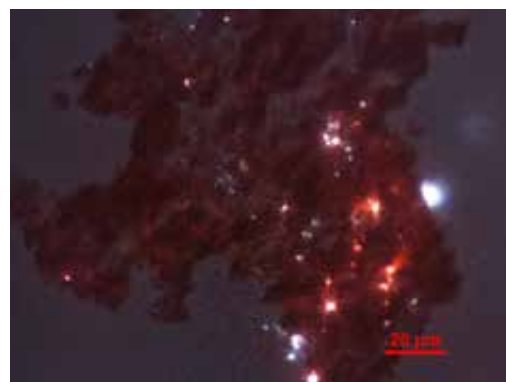
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	36040	<i>kyselina karmínová</i>
CAS:	1343-78-8	
C.I.:	NR 4.75470	

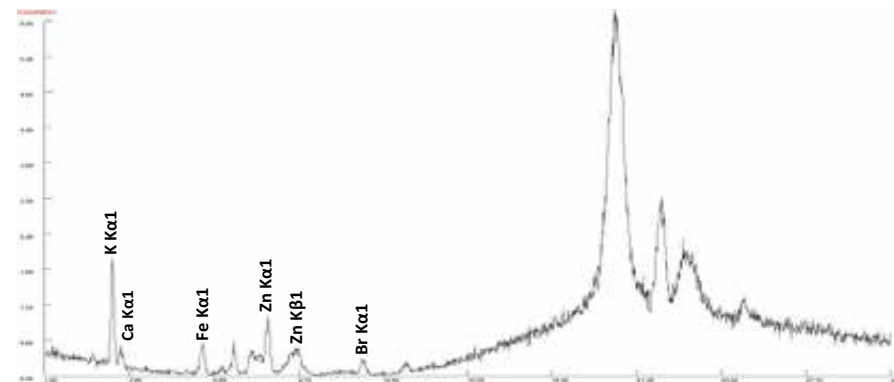
MRS spektrum (780 nm)

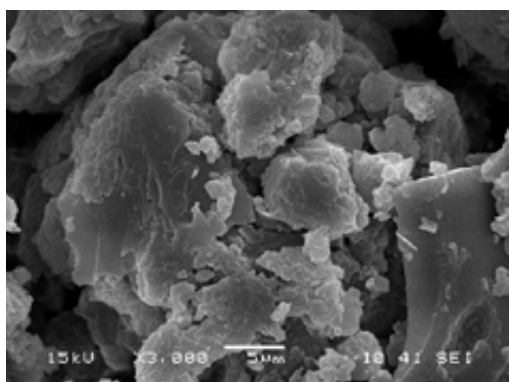
Preparát: OM, PPL

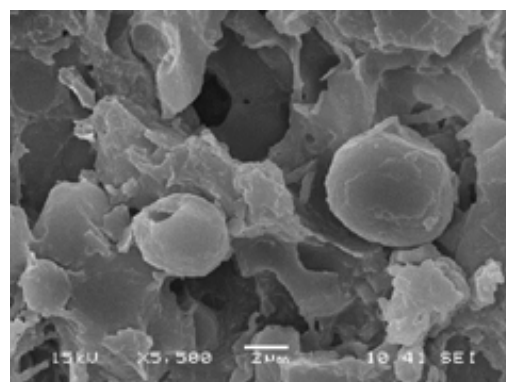
Preparát: OM, XPL

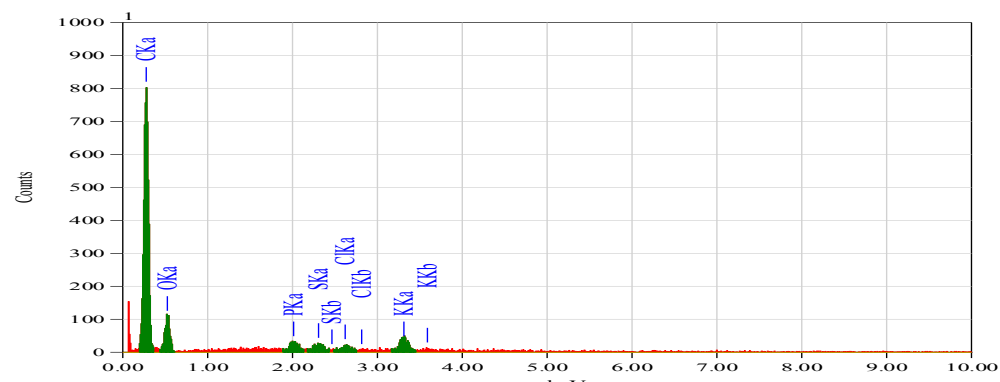
XRF spektrum

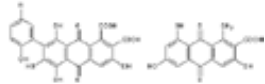
Preparát: SEM

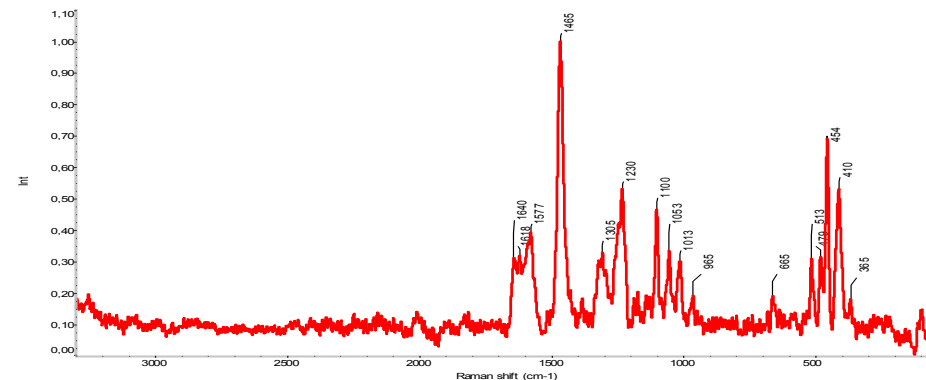

Preparát: SEM

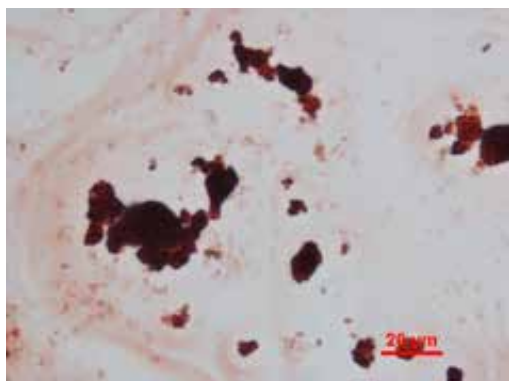

EDS spektrum

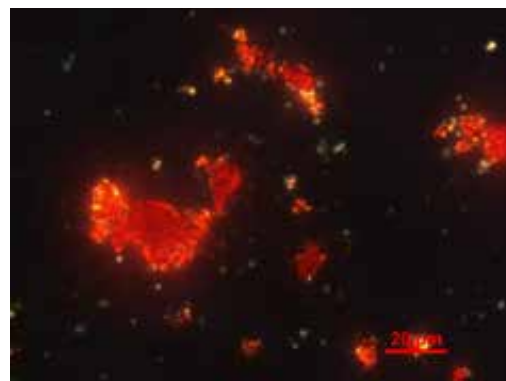
		LAKA
		LAC DYE
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení: <i>kyseliny lakaové A–F</i> A: R = CH₂CH₂NHCOCH₃ B: R = CH₂CH₂OH C: R = CH₂CH(NH₂)COOH E: R = CH₂CH₂NH₂ F: R = CH₂CH₂OCOCH₃
Výrobní číslo:	36020	
CAS:	60687-93-6	
C.I.:	NR 25.75450	

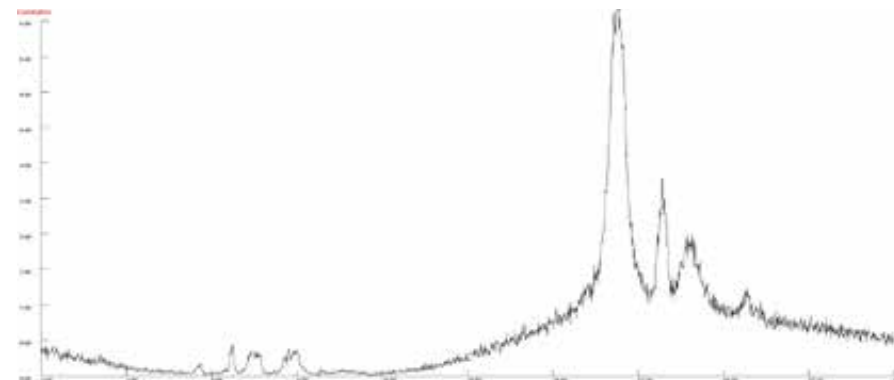
MRS spektrum (780 nm)

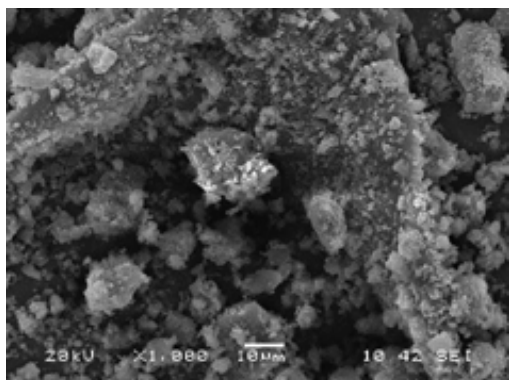
Preparát: OM, PPL

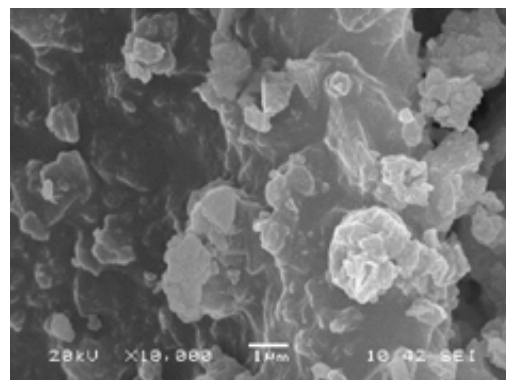
Preparát: OM, XPL

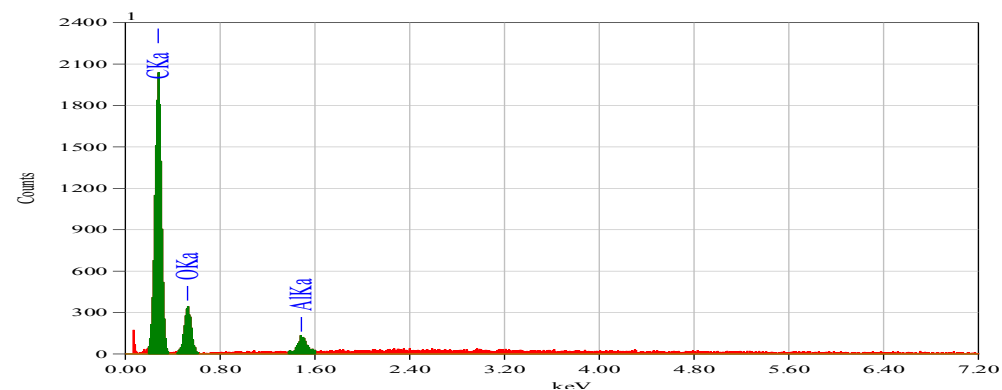
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

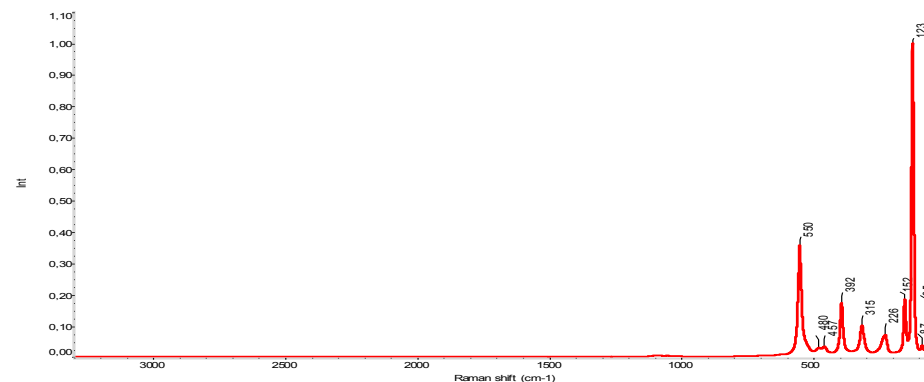

EDS spektrum

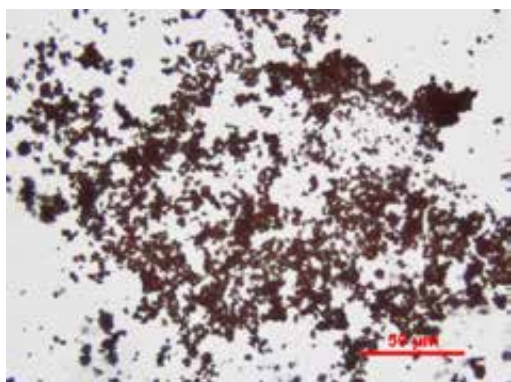
MINIUM (SUŘÍK)

RED LEAD

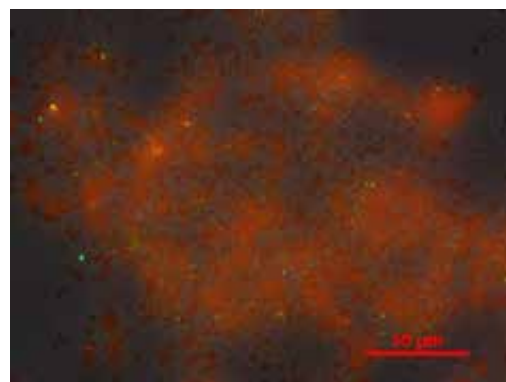
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	42500	Pb_3O_4
CAS:	1314-41-6	
C.I.:	PR 105.77578	

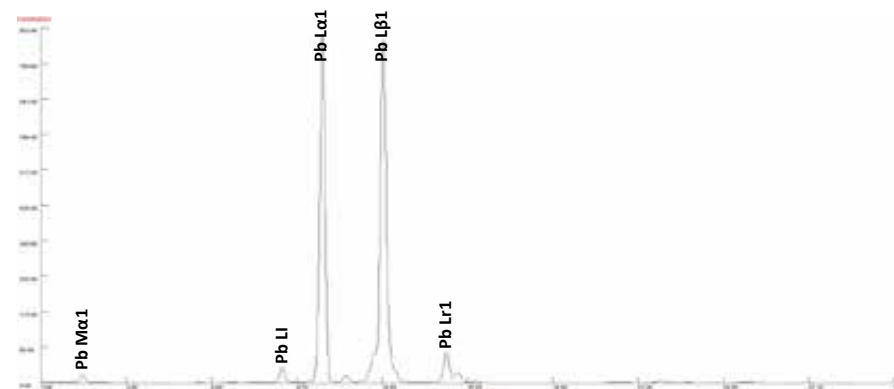
MRS spektrum (780 nm)

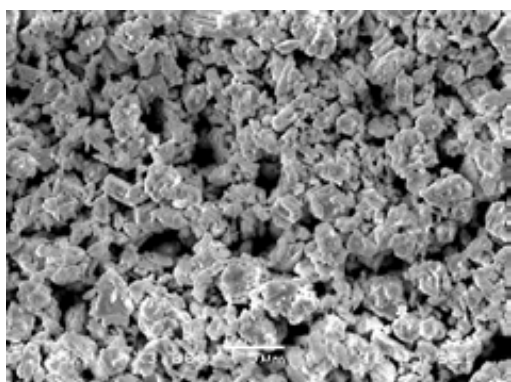
Preparát: OM, PPL

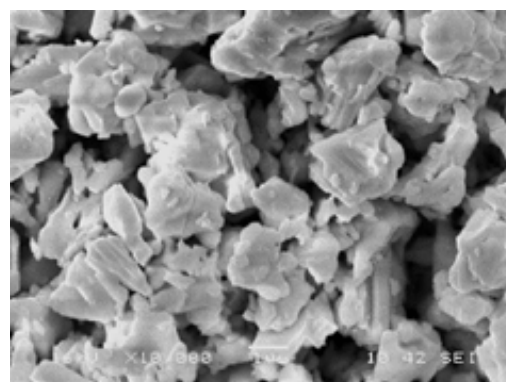
Preparát: OM, XPL

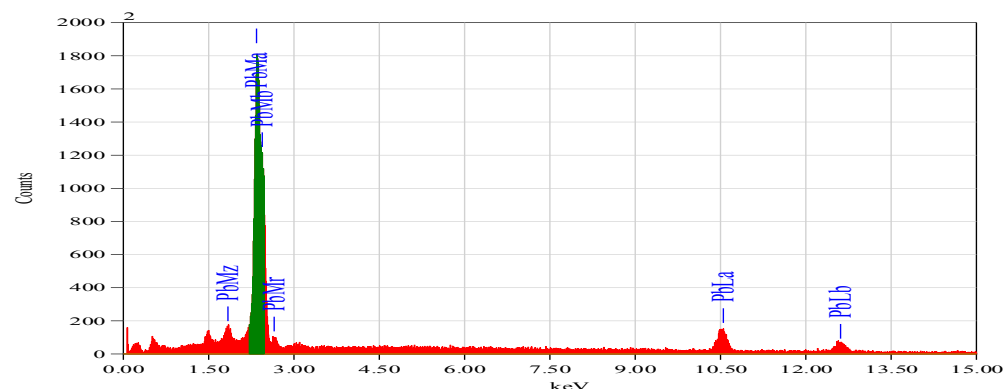
XRF spektrum

Preparát: SEM

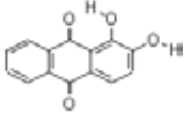
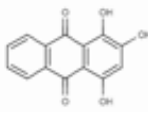
Preparát: SEM

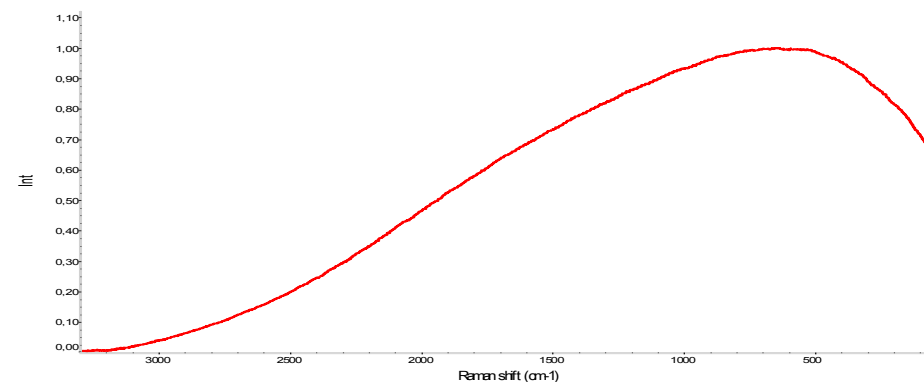

EDS spektrum

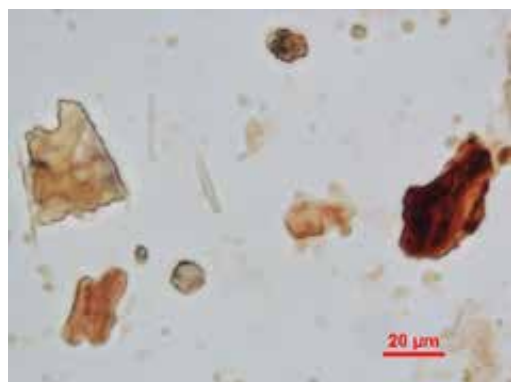
MOŘENA BARVÍŘSKÁ

MADDER LAKE

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	37202	<i>alizarin</i> <i>purpurin</i>
CAS:	72-48-0, 81-54-9	
C.I.:	NR 9.75330,75420	

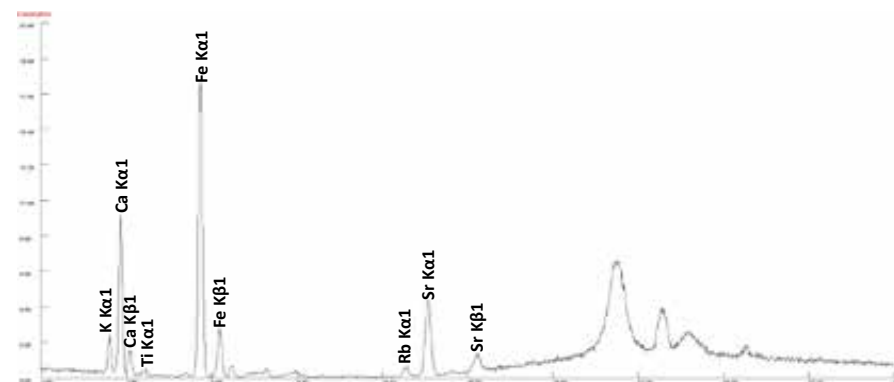

MRS spektrum (780 nm)

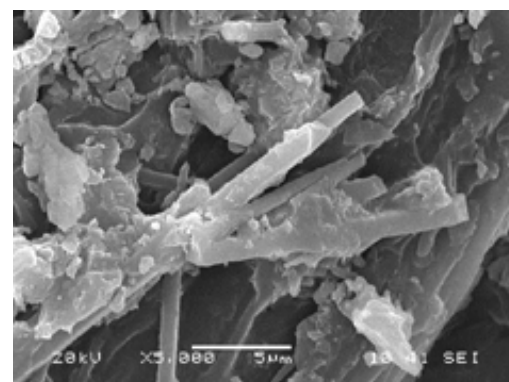
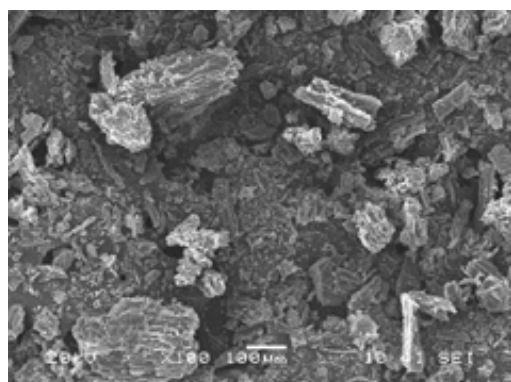

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

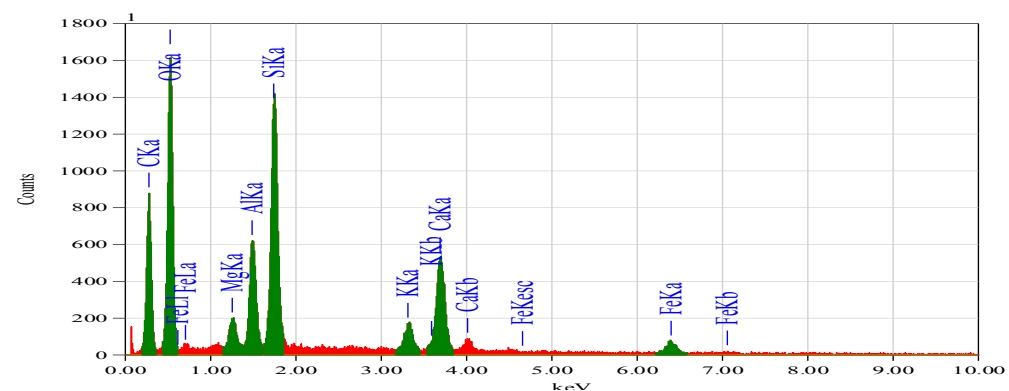

XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

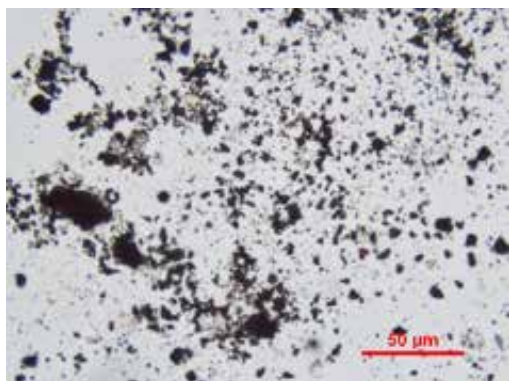

EDS spektrum

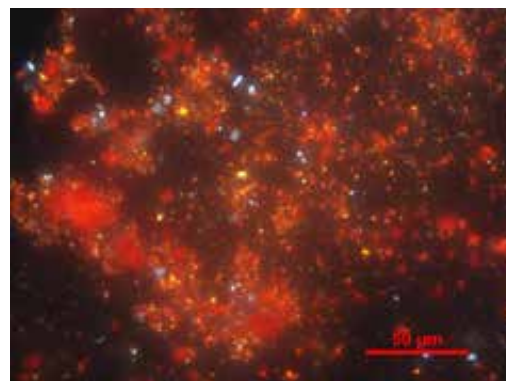
RUMĚLKA PŘÍRODNÍ, Monte Amiata

NATURAL CINNABAR, Monte Amiata

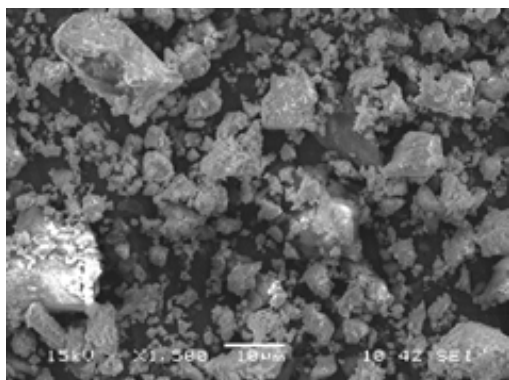
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení: přírodní minerál: HgS
Výrobní číslo:	10610	
CAS:	1344-48-5	
C.I.:	PR 106.77766	

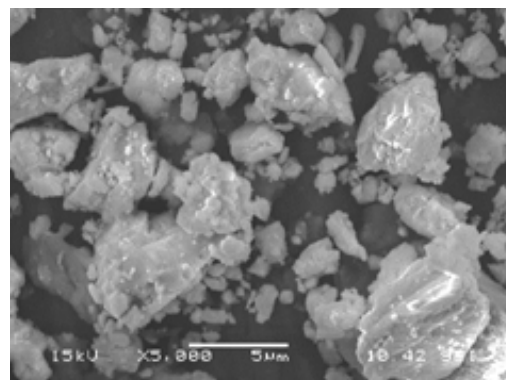
Preparát: OM, PPL

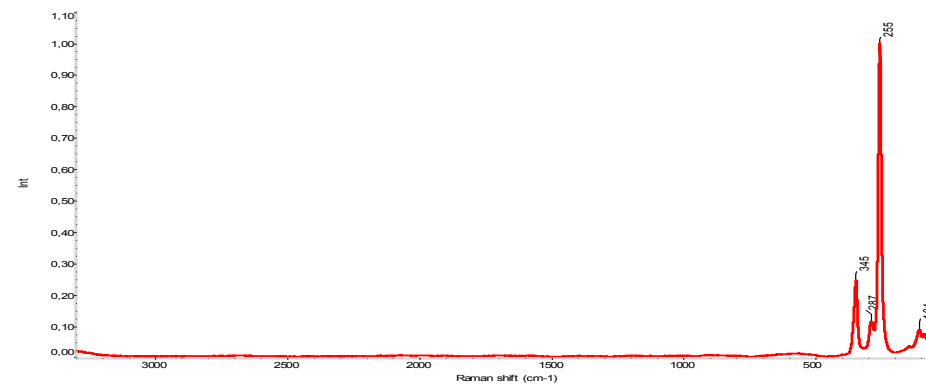
Preparát: OM, XPL

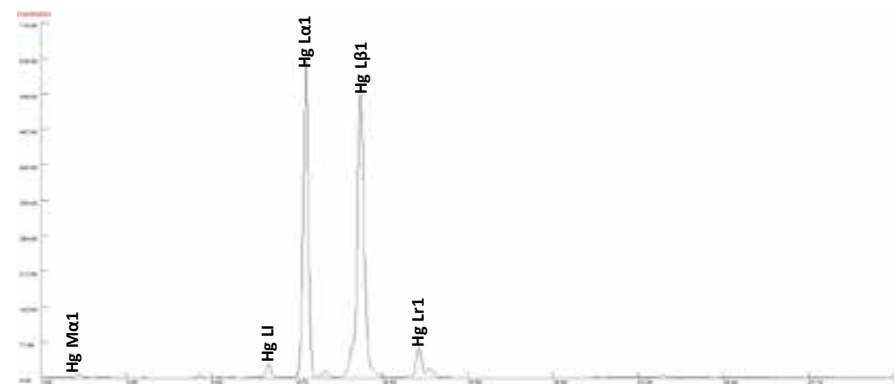
Preparát: SEM

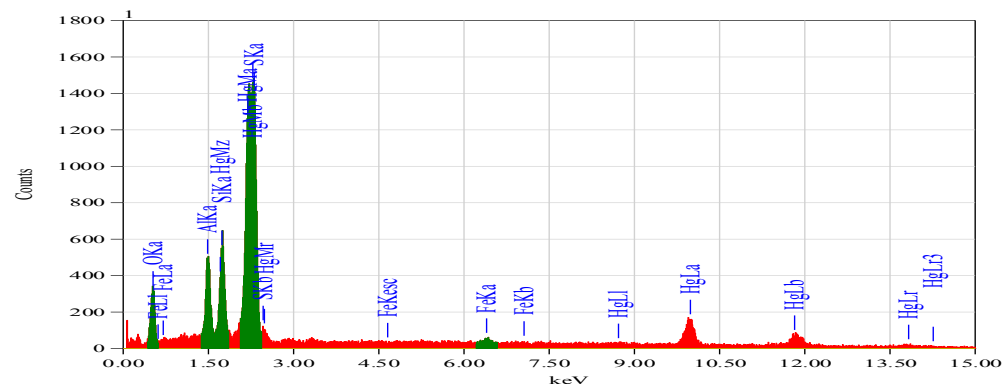
Preparát: SEM

MRS spektrum (780 nm)

XRF spektrum

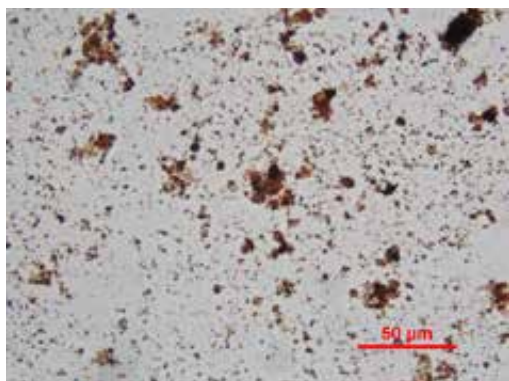

EDS spektrum

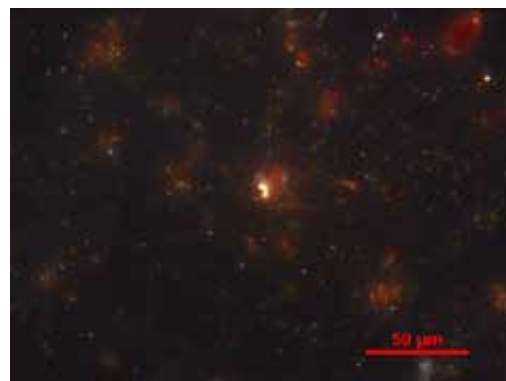
SIENA PÁLENÁ, TMAVÁ

BURNT SIENNA, DARK

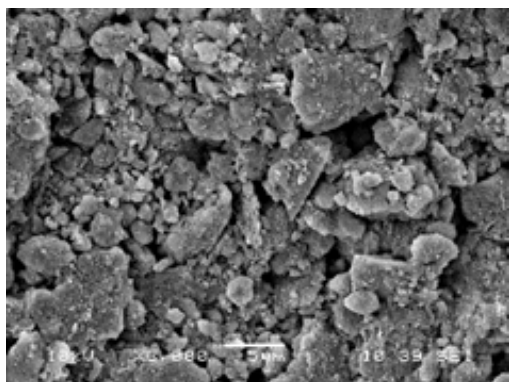
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	40430	přírodní hornina: směs oxidů
CAS:	1309-337-1	(<i>hematit</i> Fe_2O_3 , <i>goethit</i> FeOOH ,
C.I.:	PR 101.77491	<i>pyroluzit</i> MnO_2) a hliněk
		(Al_2O_3 , SiO_2)

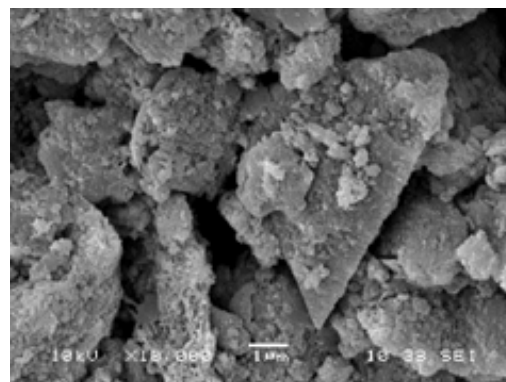
Preparát: OM, PPL

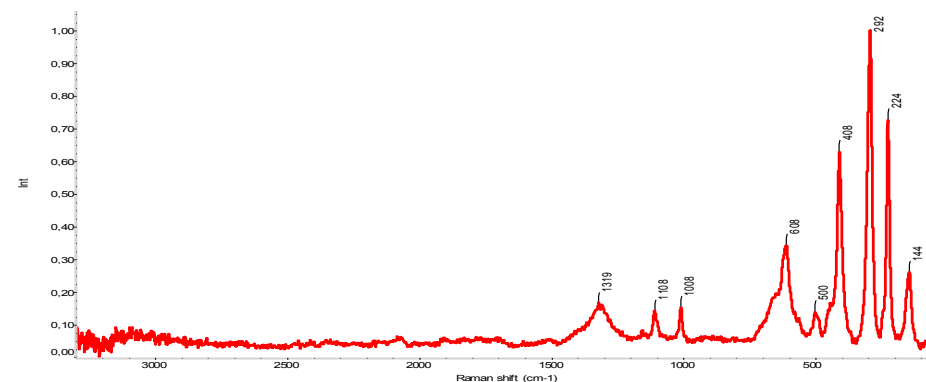
Preparát: OM, XPL

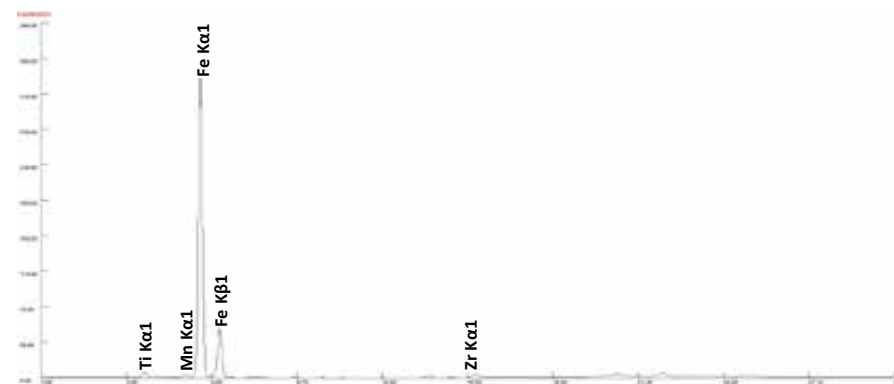
Preparát: SEM

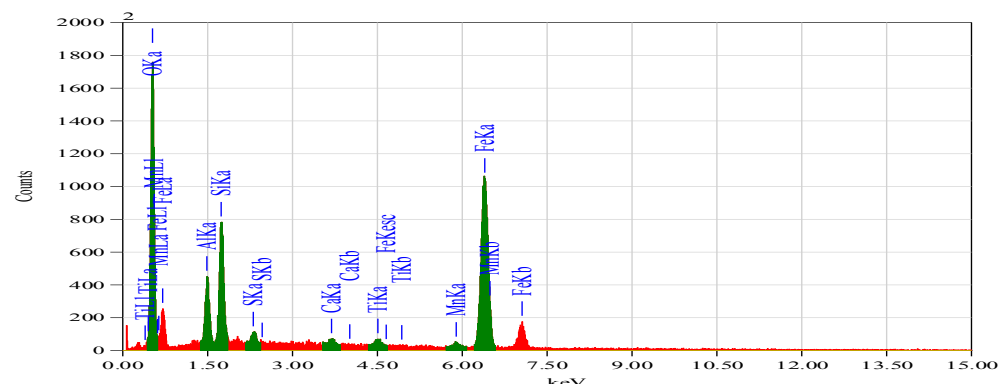
Preparát: SEM

MRS spektrum (780 nm)

XRF spektrum

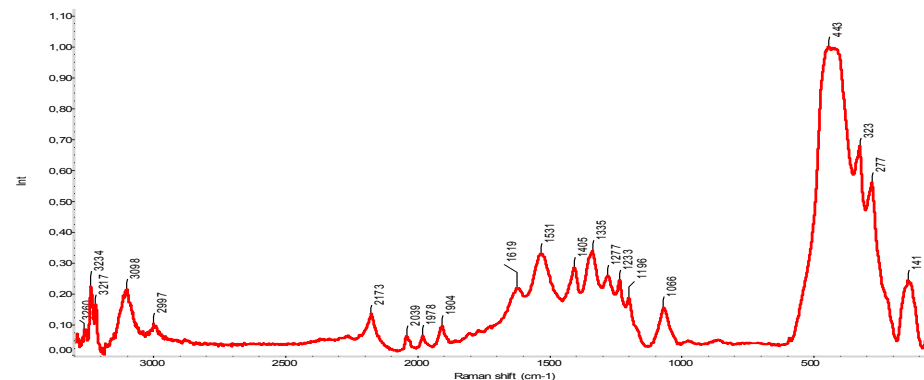

EDS spektrum

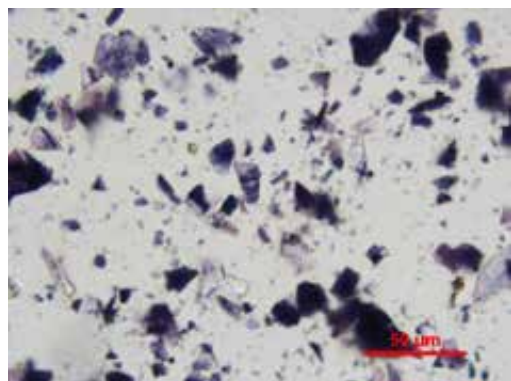
FLUORIT, Wölsendorf

FLUORITE, Wölsendorf

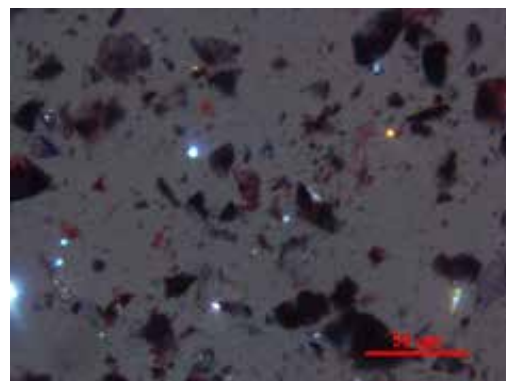
Sbírka:	VŠCHT	Složení: přírodní minerál: CaF ₂
Inv. č.:	1530	
CAS:	7789-75-5 (CaF ₂)	
C.I.:	/	

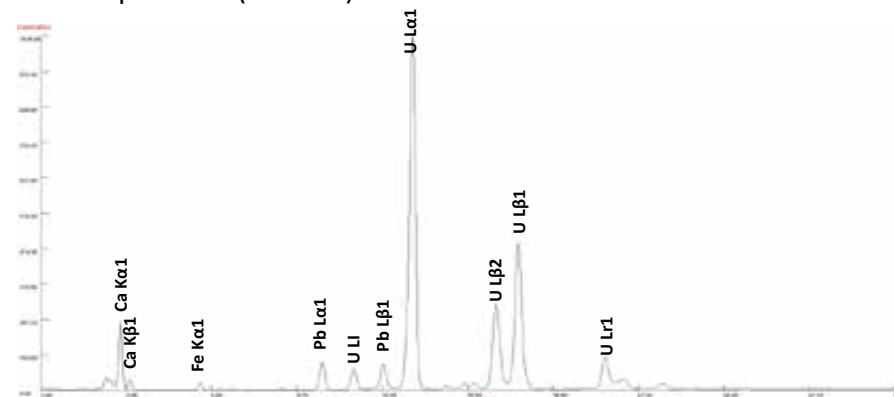
MRS spektrum (780 nm)

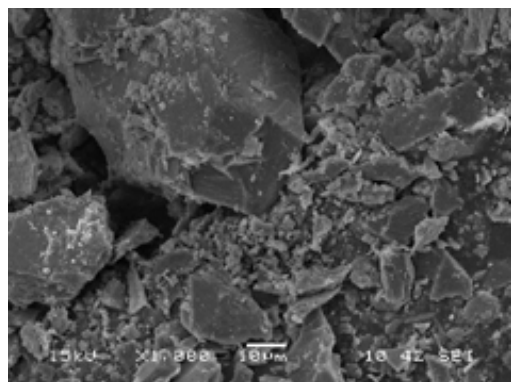
Preparát: OM, PPL

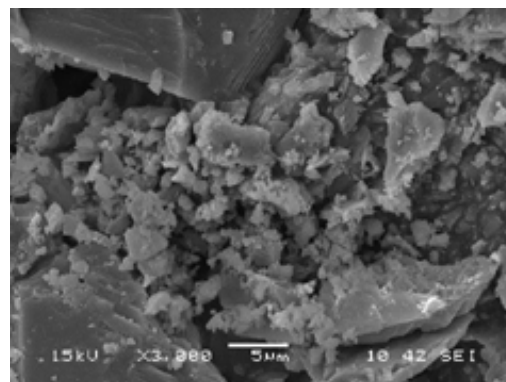
Preparát: OM, XPL

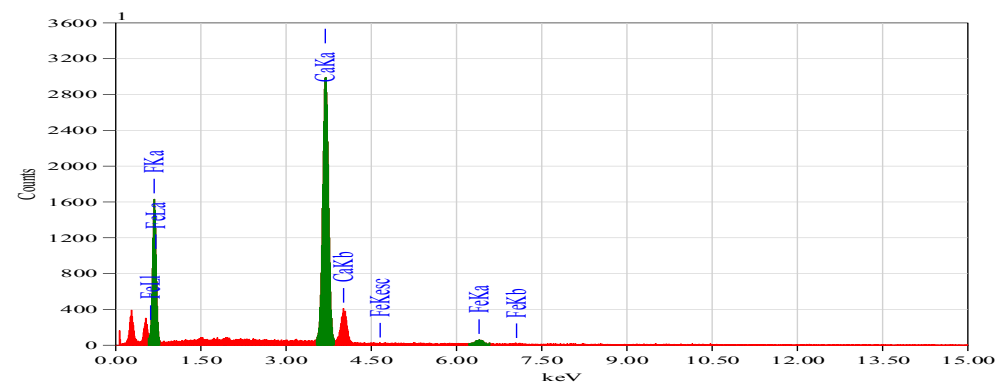
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

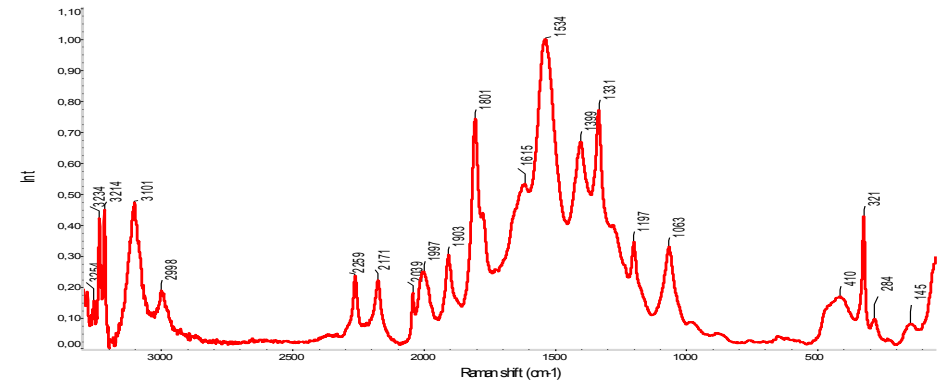

EDS spektrum

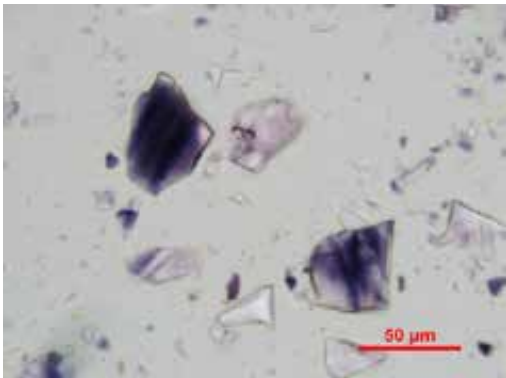
FLUORIT, Wölsendorf

FLUORITE, Wölsendorf

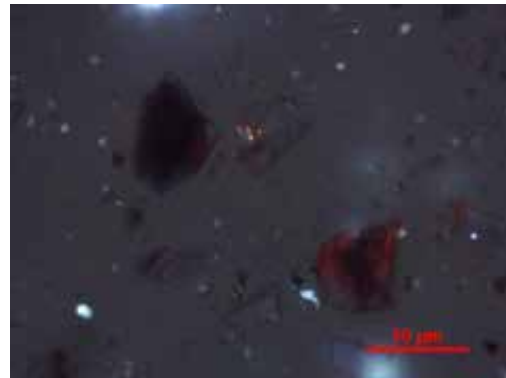
Sbírka:	VŠCHT	Složení: přírodní minerál: CaF ₂
Inv. č.:	2249	
CAS:	7789-75-5 (CaF ₂)	
C.I.:	/	

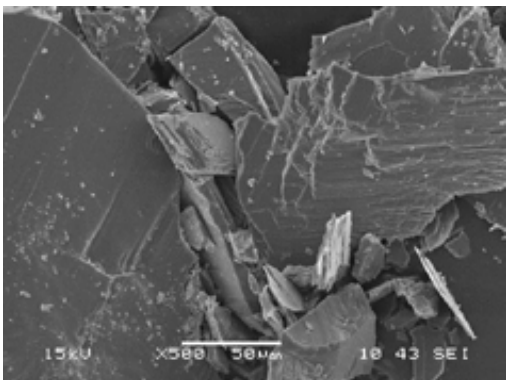
MRS spektrum (780 nm)

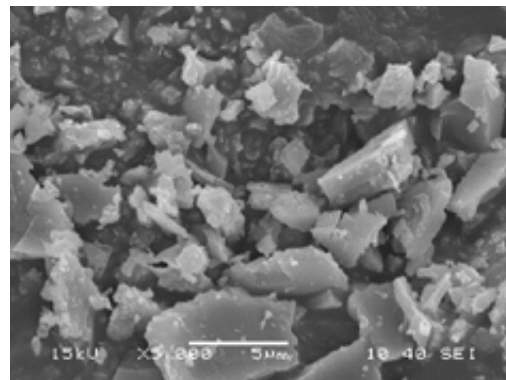
Preparát: OM, PPL

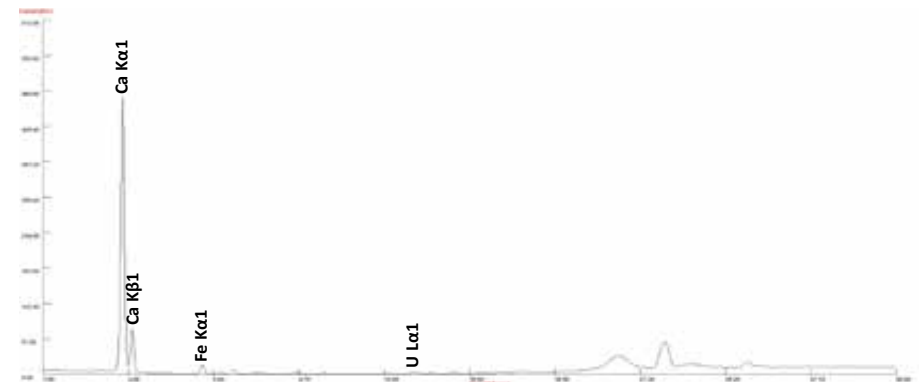
Preparát: OM, XPL

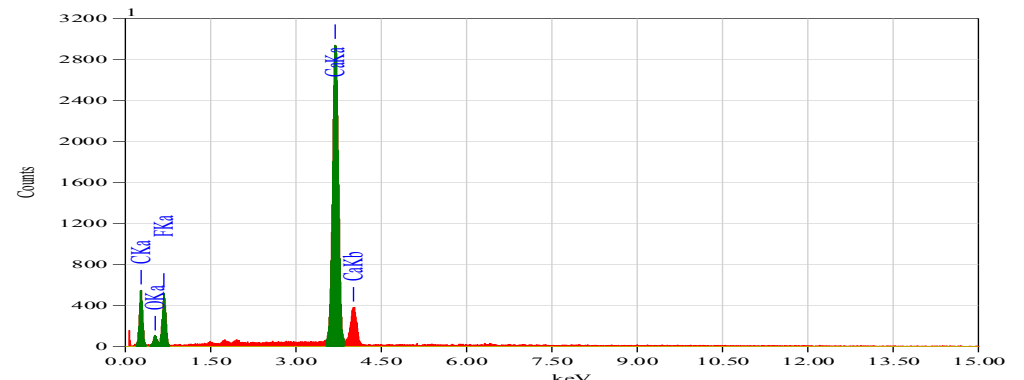
Preparát: SEM

Preparát: SEM

XRF spektrum

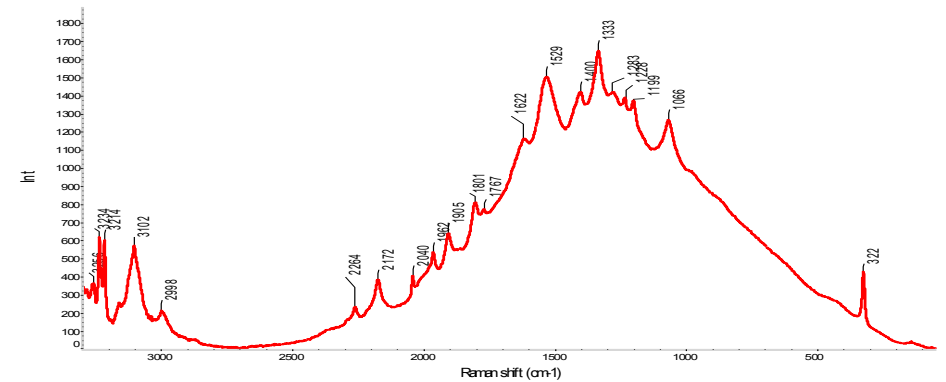

EDS spektrum

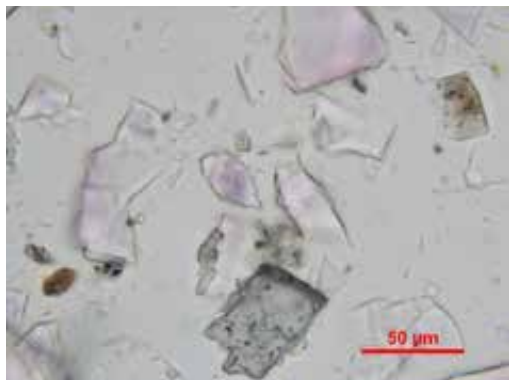
FLUORIT, Jáchymov – Zlatý Kopec

FLUORITE, Jáchymov – Zlatý Kopec

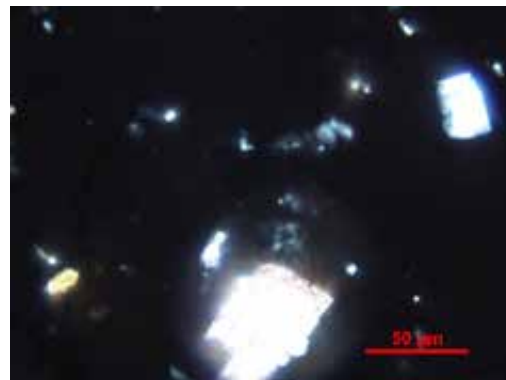
Sbírka:	Laboratoř NG v Praze	Složení:
Inv. č.:	/	přirodní minerál: CaF ₂
CAS:	7789-75-5 (CaF ₂)	
C.I.:	/	

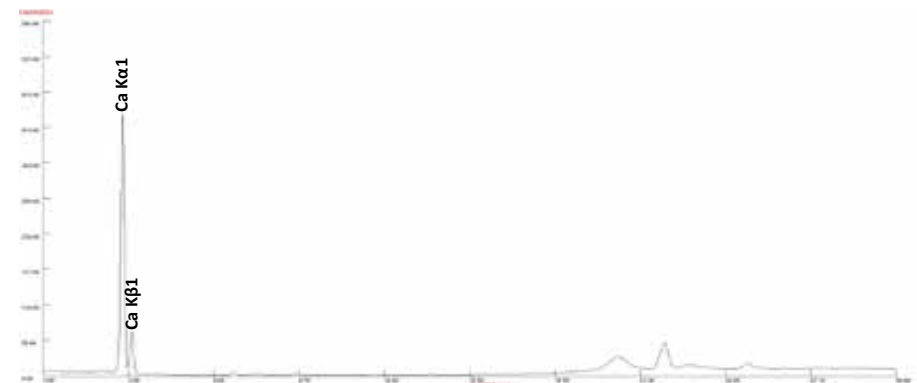
MRS spektrum (780 nm)

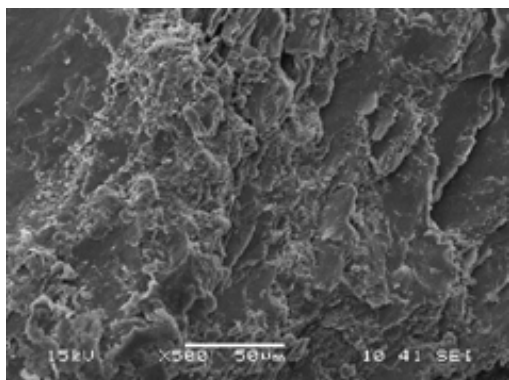
Preparát: OM, PPL

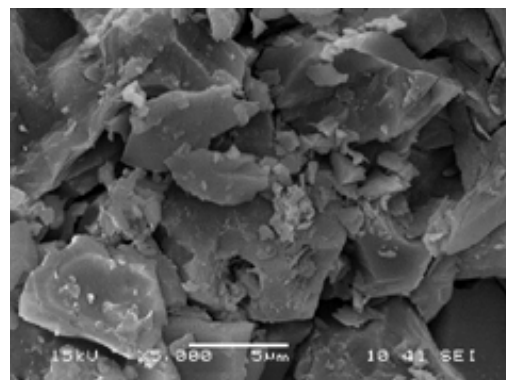
Preparát: OM, XPL

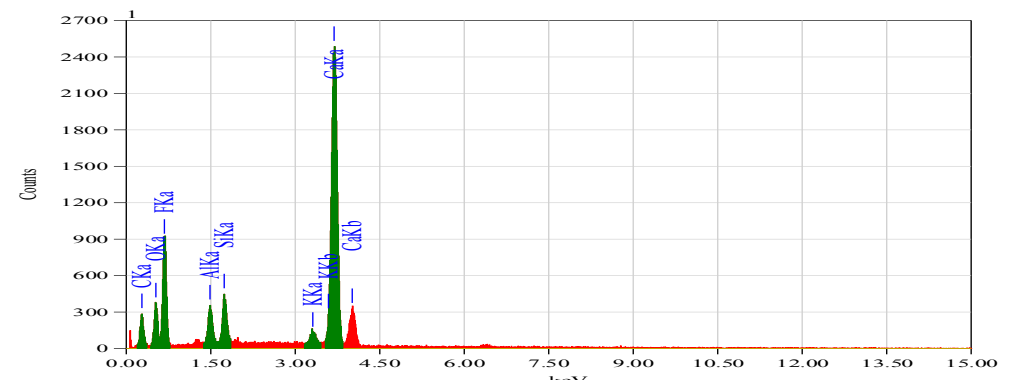
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

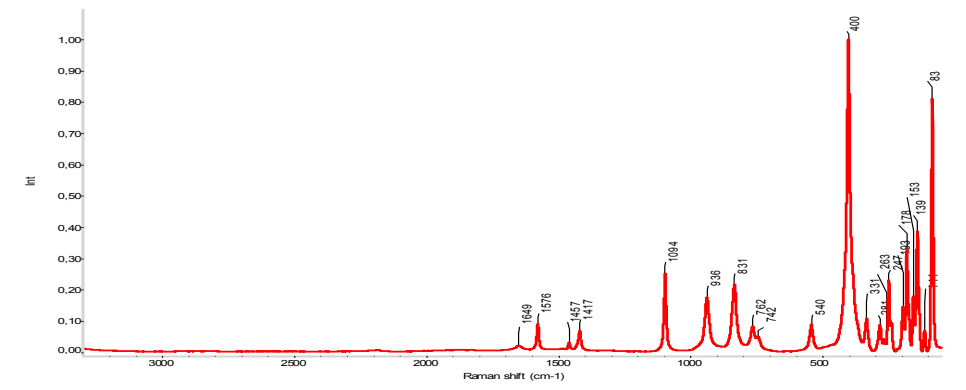

EDS spektrum

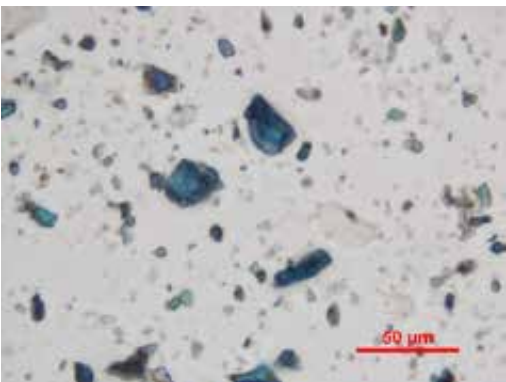
AZURIT PŘÍRODNÍ

AZURITE

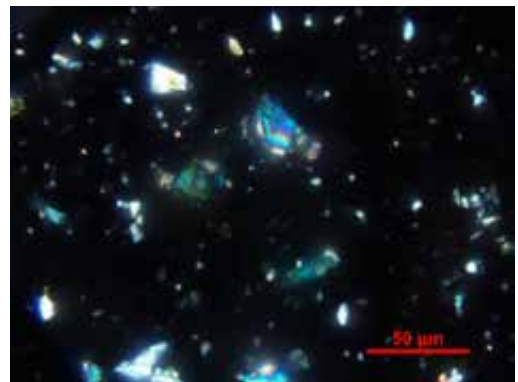
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	10200	přírodní minerál:
CAS:	12069-69-1	$2 \text{CuCO}_3 \cdot \text{Cu(OH)}_2$
C.I.:	PB 30.77420	

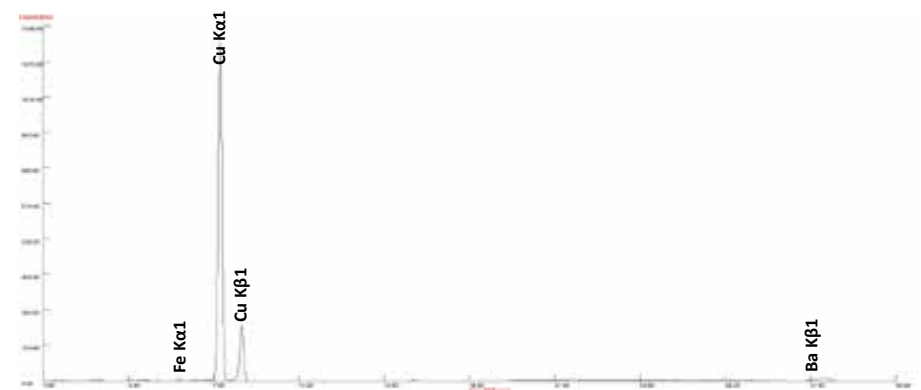
MRS spektrum (532 nm)

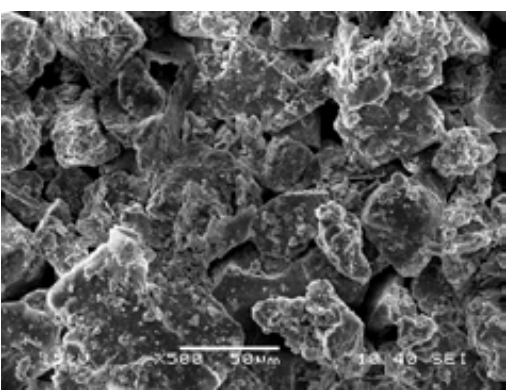
Preparát: OM, PPL

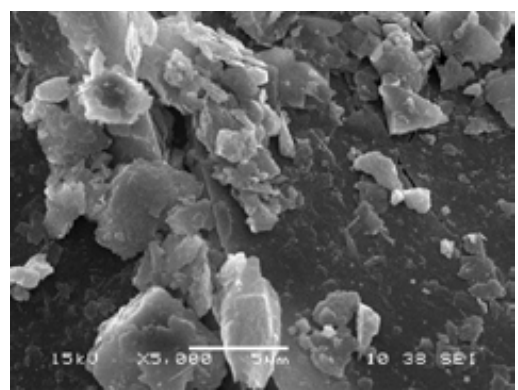
Preparát: OM, XPL

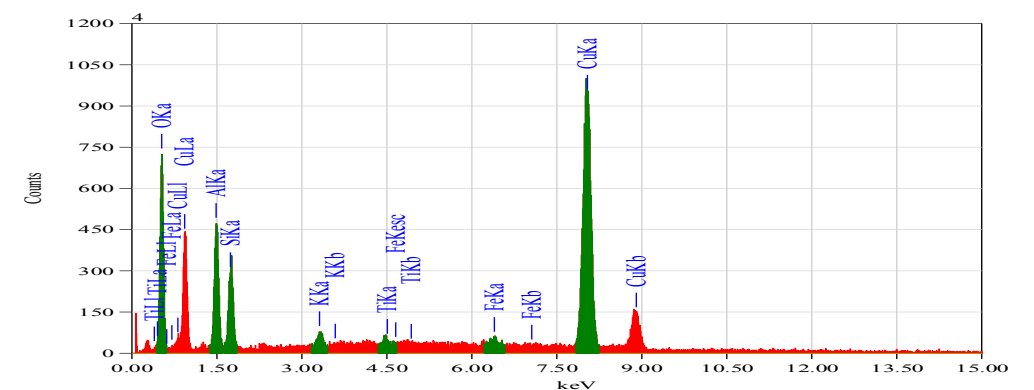
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

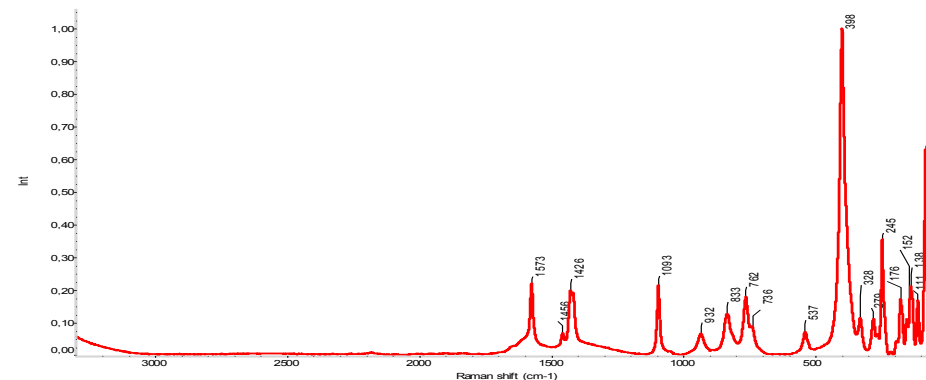

EDS spektrum

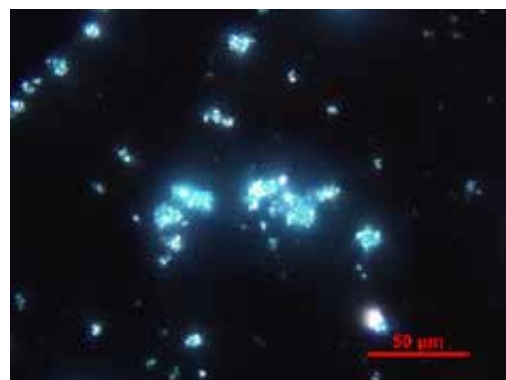
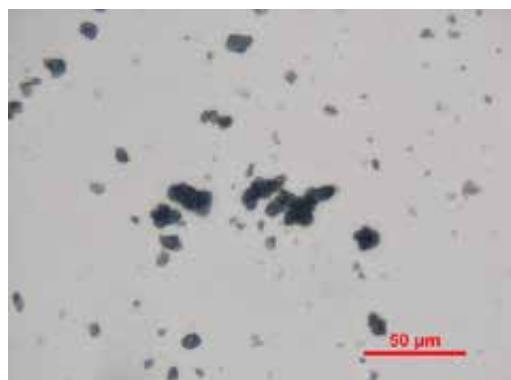
AZURIT SYNTETICKÝ

BLUE VERDITER

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	10180	$2 \text{ CuCO}_3 \cdot \text{Cu(OH)}_2$
CAS:	12069-69-1	
C.I.:	PB 30.77420	

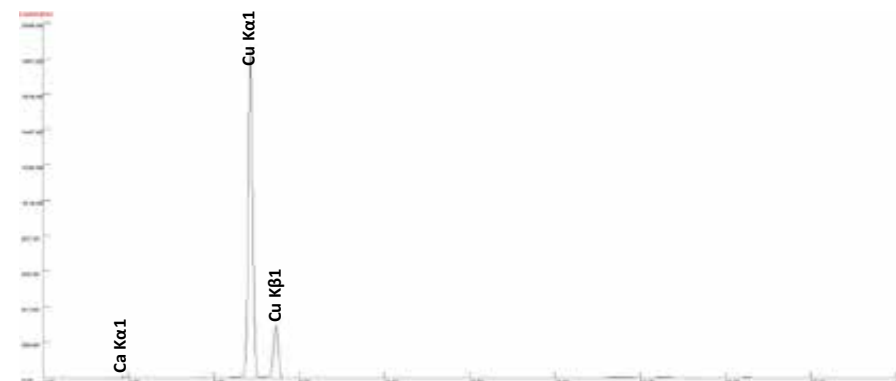

MRS spektrum (532 nm)

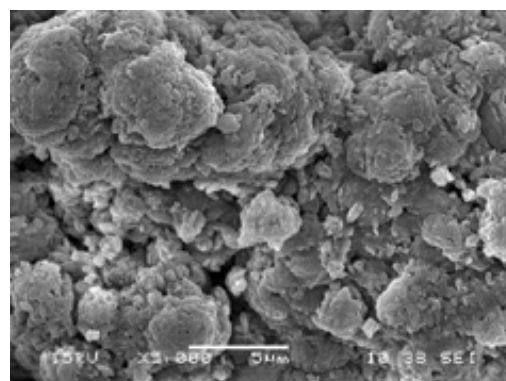
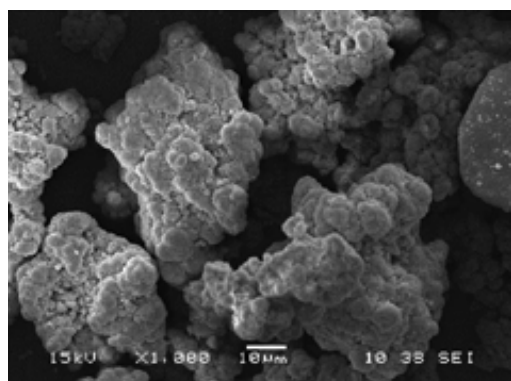

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

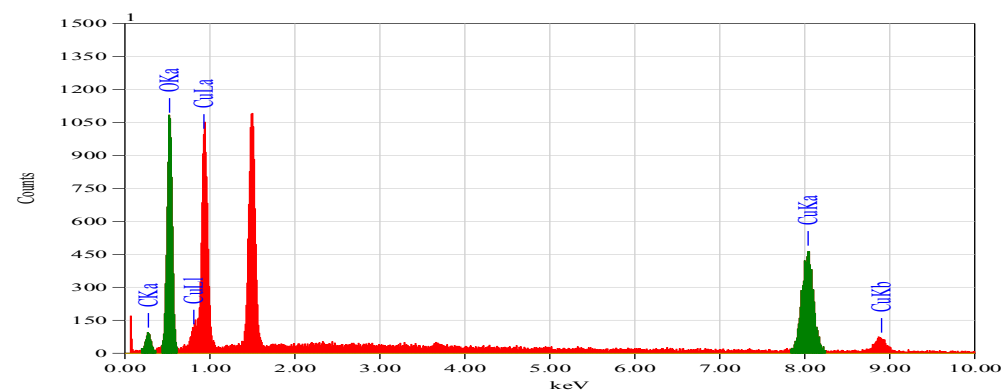

XRF spektrum

Preparát: SEM

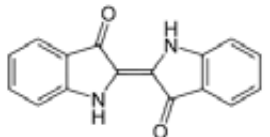
Preparát: SEM

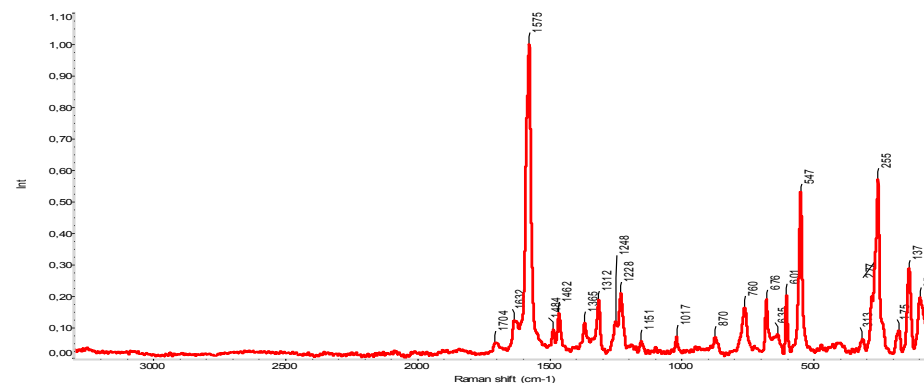

EDS spektrum

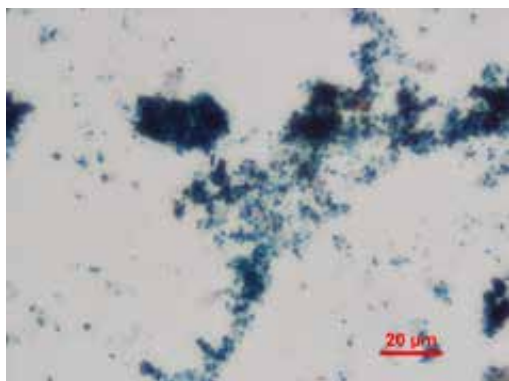
INDIGO PŘÍRODNÍ

INDIGO

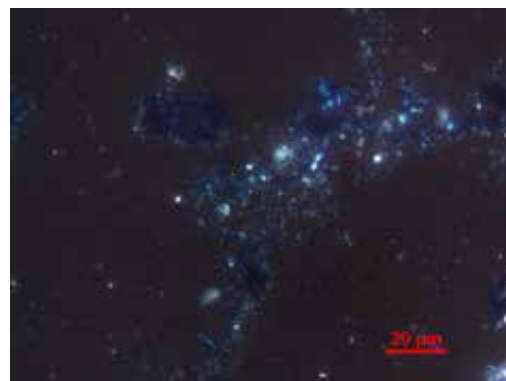
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	36000	
CAS:	/	
C.I.:	NB 1.75780	

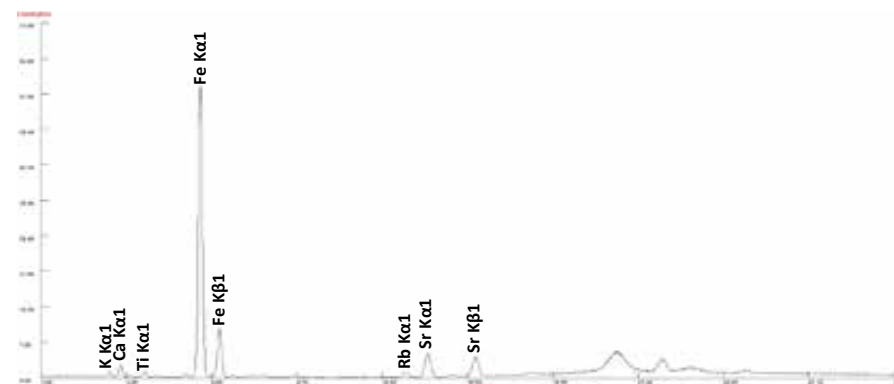
MRS spektrum (780 nm)

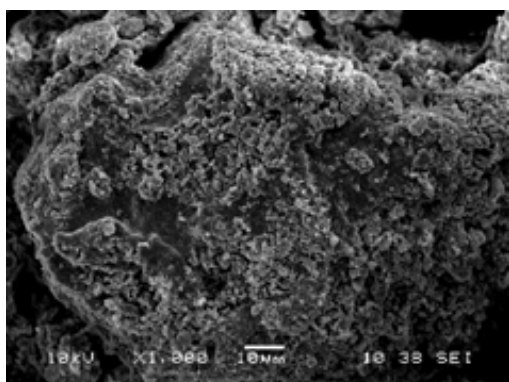
Preparát: OM, PPL

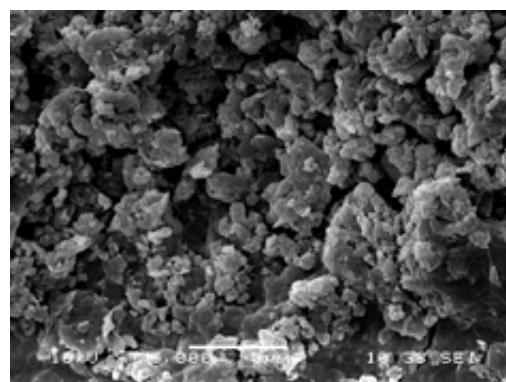
Preparát: OM, XPL

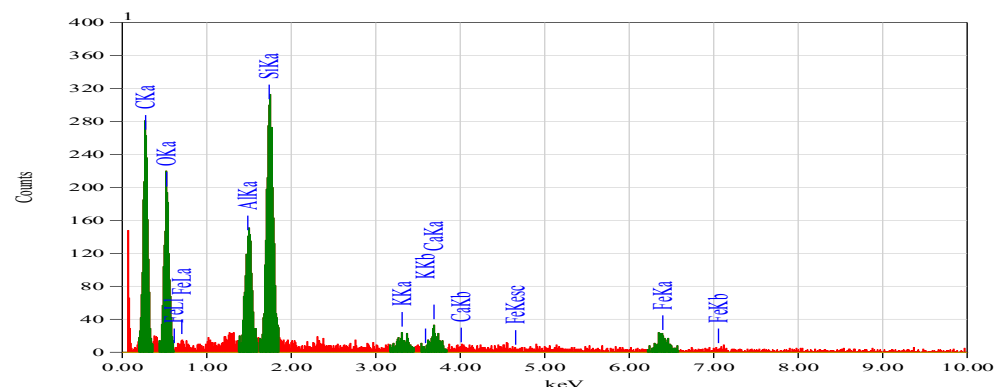
XRF spektrum

Preparát: SEM

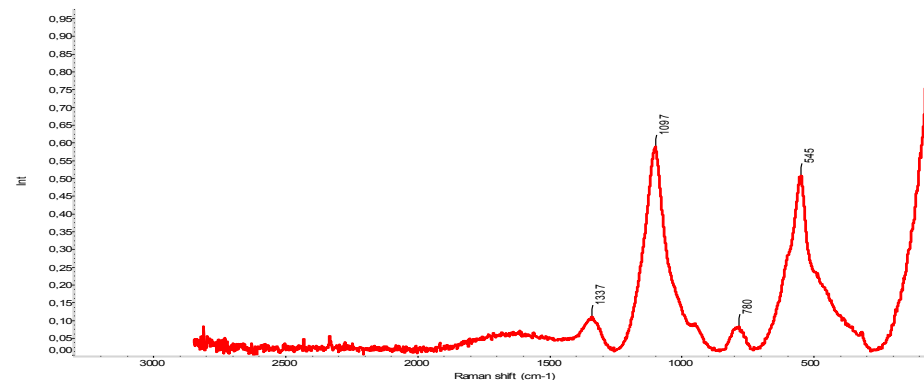

Preparát: SEM

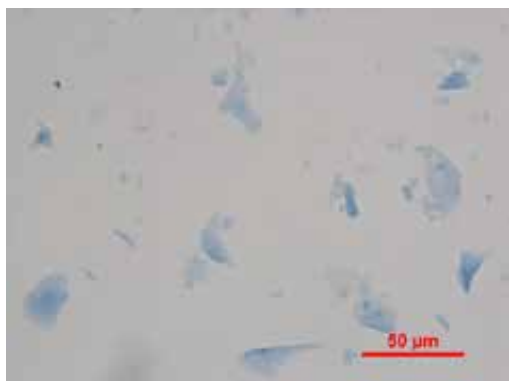

EDS spektrum

		SMALT
		SMALT
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení: kobaltnato-draselné křemičité sklo: SiO ₂ , K ₂ O, CoO
Výrobní číslo:	10000	
CAS:	/	
C.I.:	PB 32.77365	

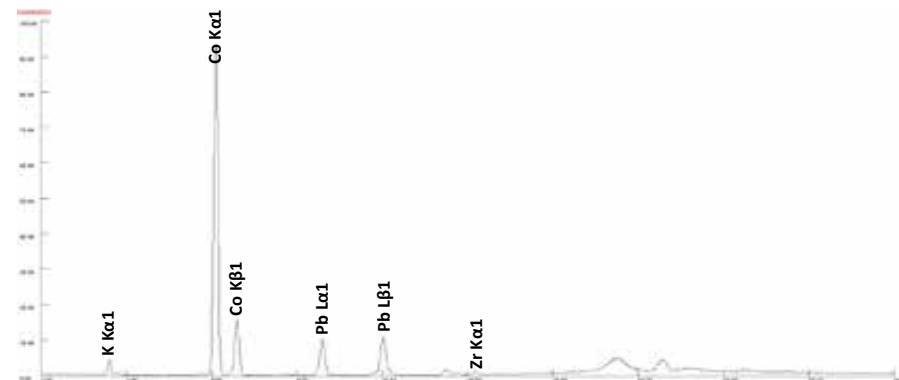
MRS spektrum (780 nm)

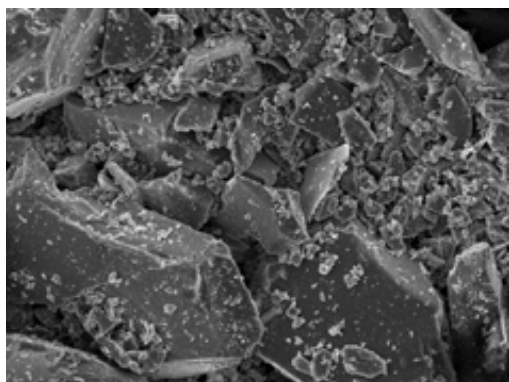
Preparát: OM, PPL

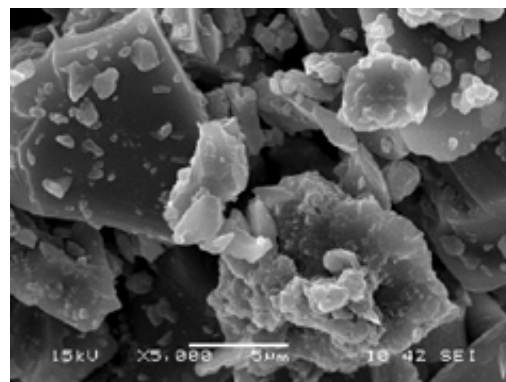
Preparát: OM, XPL

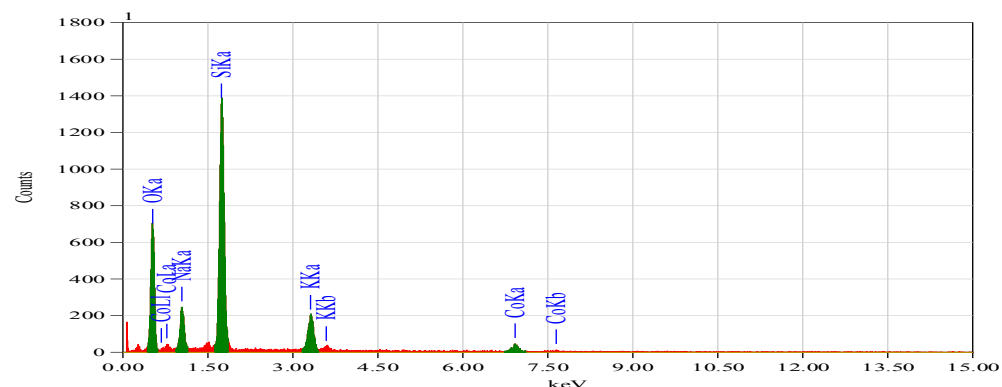
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

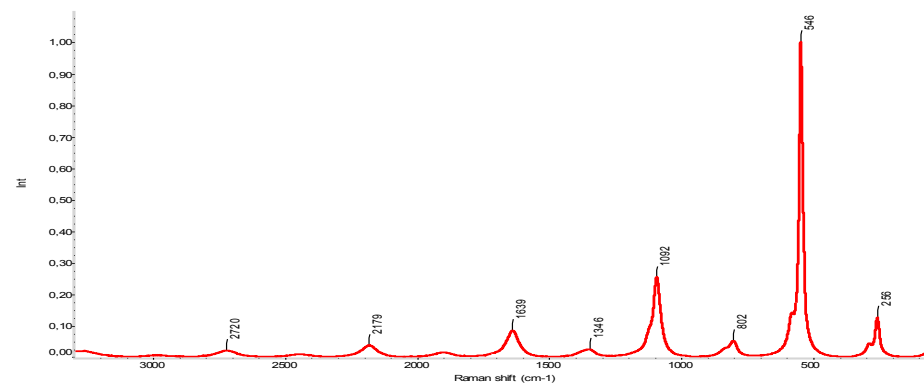

EDS spektrum

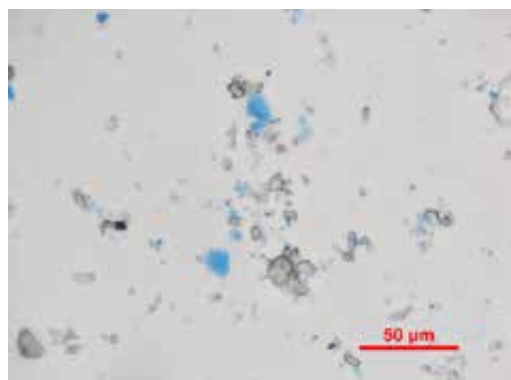
ULTRAMARÍN PŘÍRODNÍ

NATURAL ULTRAMARINE

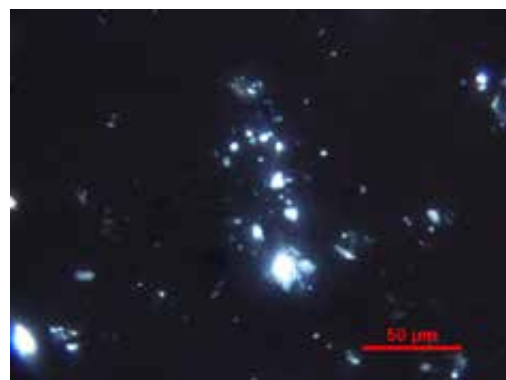
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	10500	přírodní hornina <i>lapis lazuli</i> :
CAS:	57455-37-5	$\text{Na}_{8-10}(\text{Al}_6\text{Si}_6\text{O}_{24})\text{S}_{2-4}$
C.I.:	PB 29.77007	

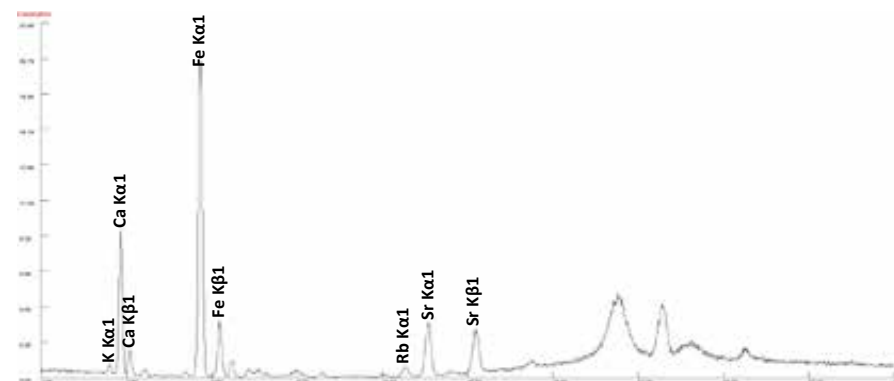
MRS spektrum (532 nm)

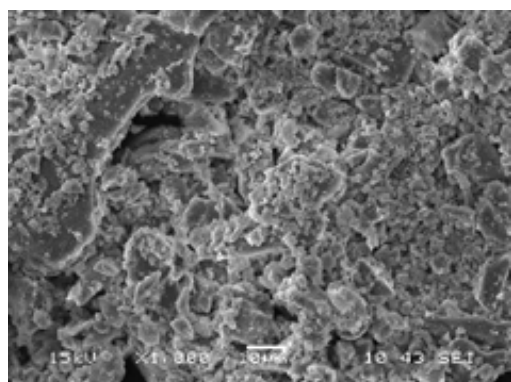
Preparát: OM, PPL

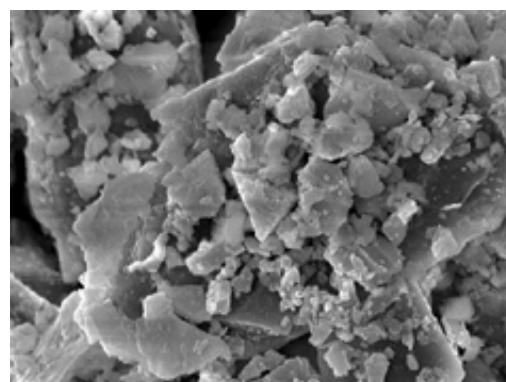
Preparát: OM, XPL

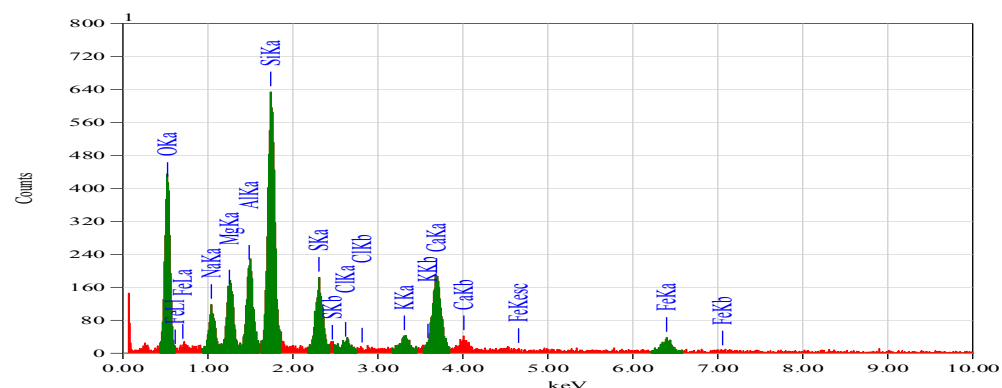
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

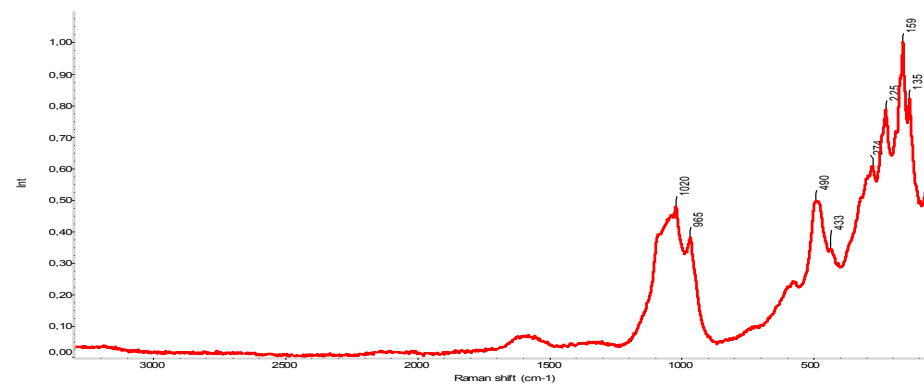

EDS spektrum

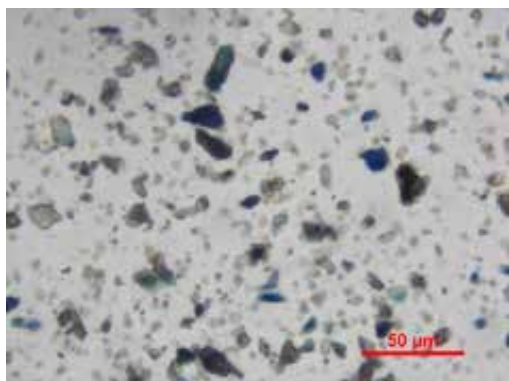
VIVIANIT

VIVIANITE

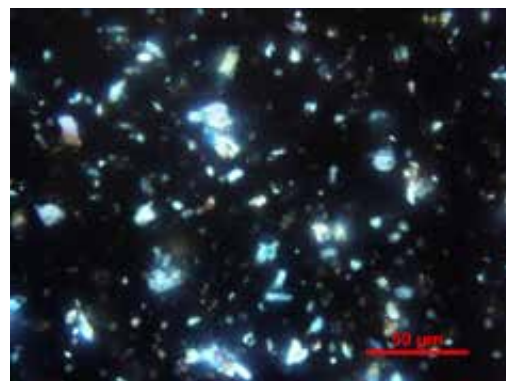
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	104000	přírodní minerál:
CAS:	/	$\text{Fe}_3(\text{PO}_4)_2 \cdot 8 \text{H}_2\text{O}$
C.I.:	/	

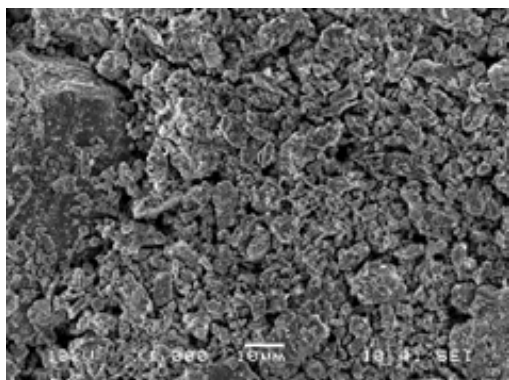
MRS spektrum (532 nm)

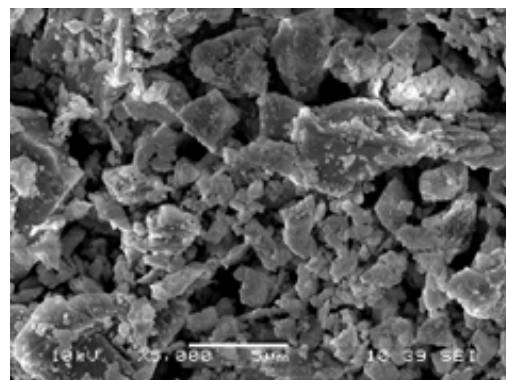
Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

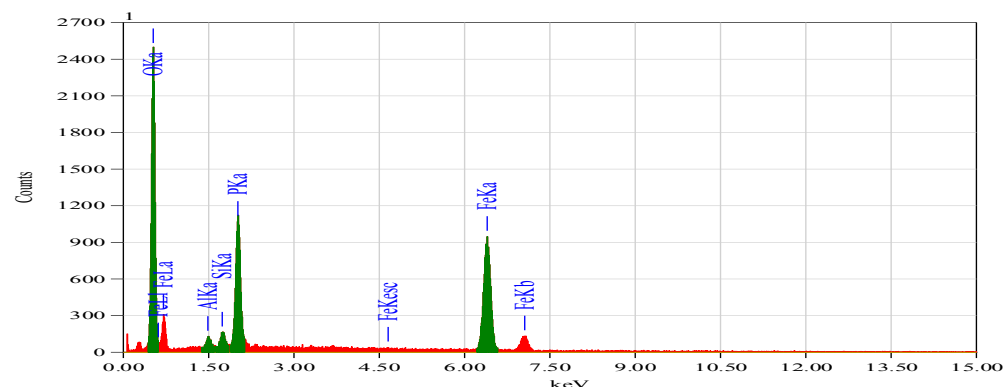
Preparát: SEM

Preparát: SEM

XRF spektrum

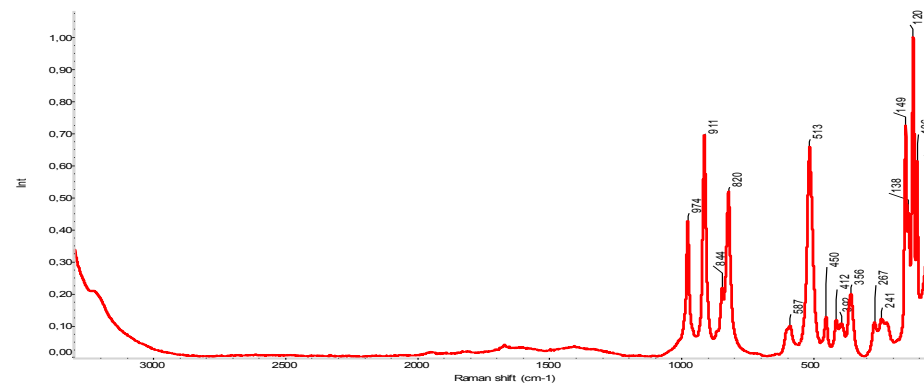

EDS spektrum

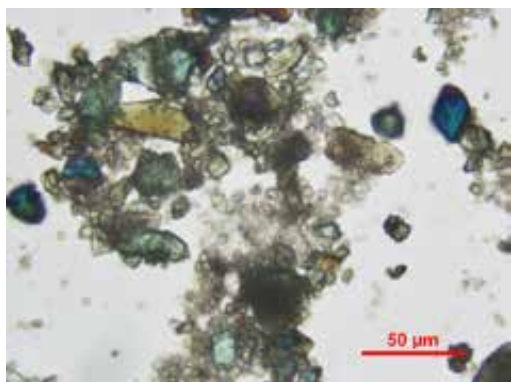
ATAKAMIT

ATACAMITE

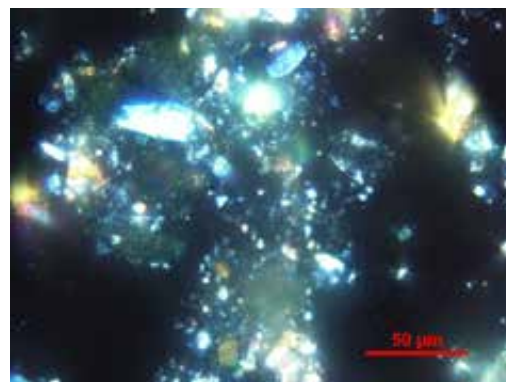
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	103900	přírodní minerál:
CAS:	/	$\text{Cu}_2(\text{OH})_3\text{Cl}$
C.I.:	/	

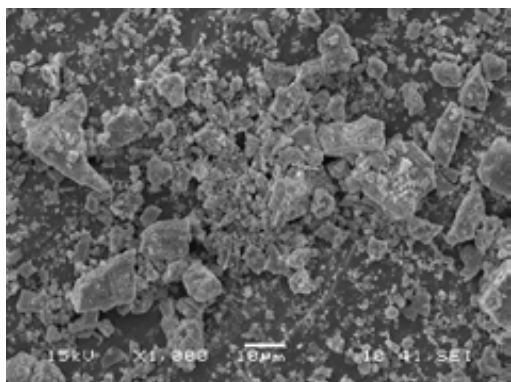
MRS spektrum (532 nm)

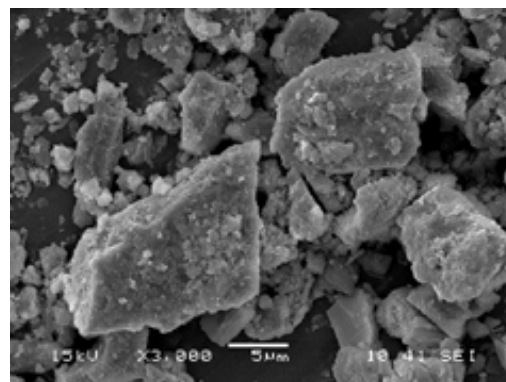
Preparát: OM, PPL

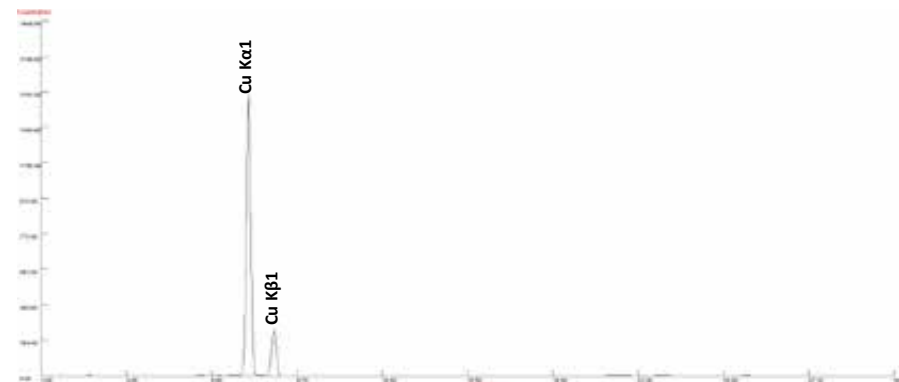
Preparát: OM, XPL

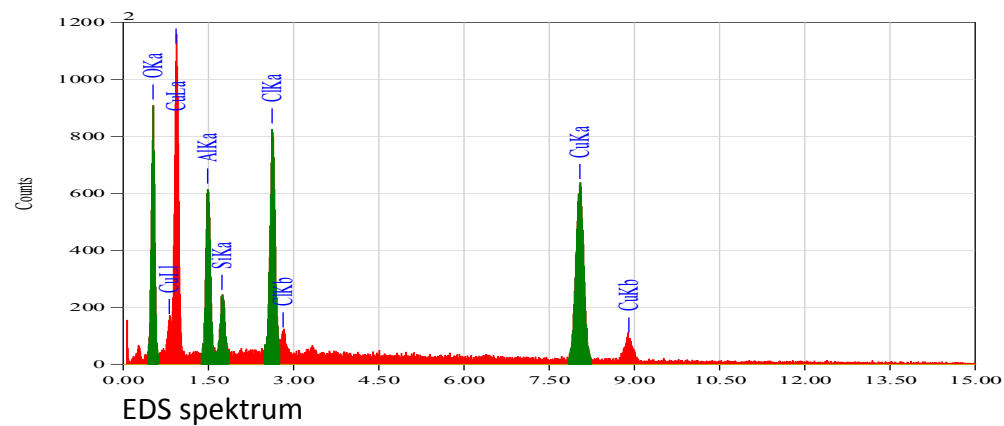
Preparát: SEM

Preparát: SEM

XRF spektrum

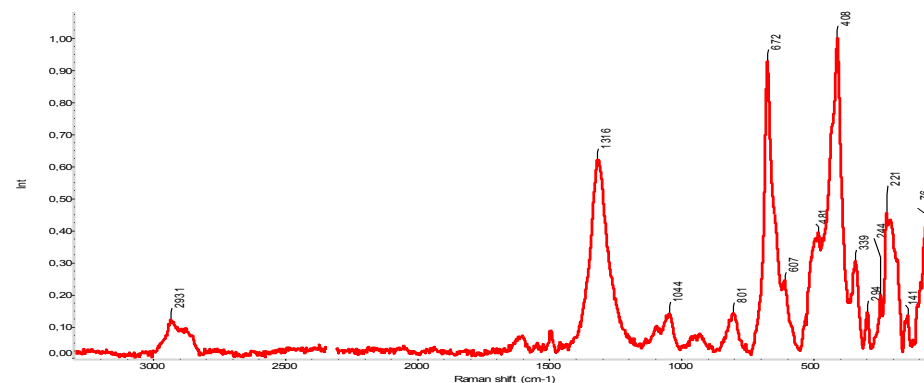

EDS spektrum

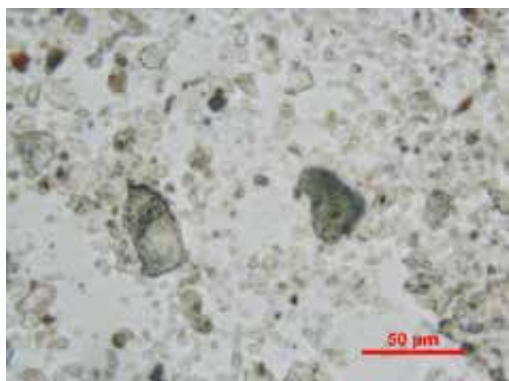
CHRYZOKOL

CHRYSOCOLLA

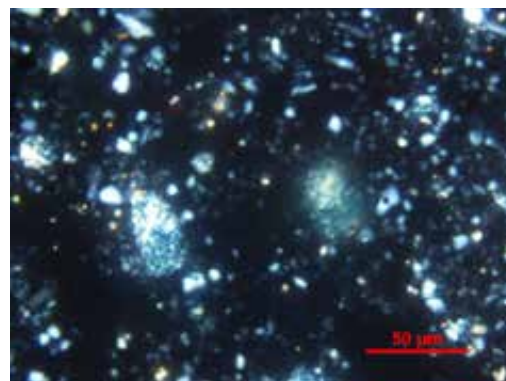
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	10350	přírodní minerál:
CAS:	/	$\text{CuSiO}_3 \cdot n \text{H}_2\text{O}$
C.I.:	PB 31.77437	

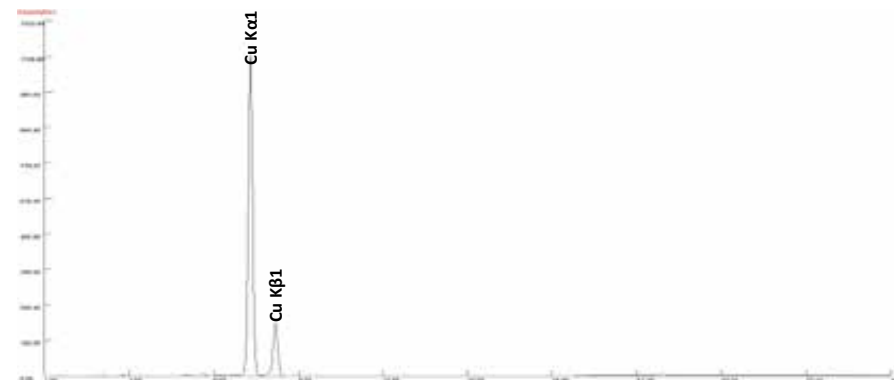
MRS spektrum (532 nm)

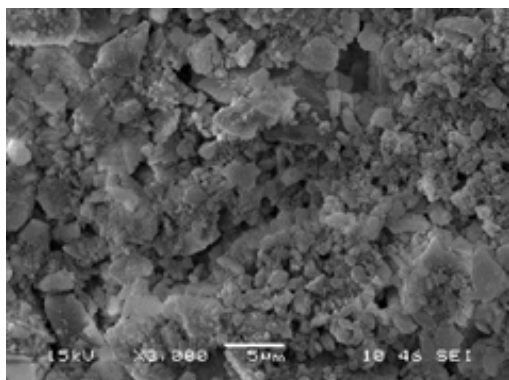
Preparát: OM, PPL

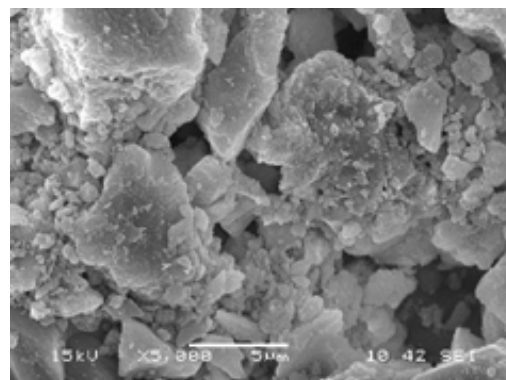
Preparát: OM, XPL

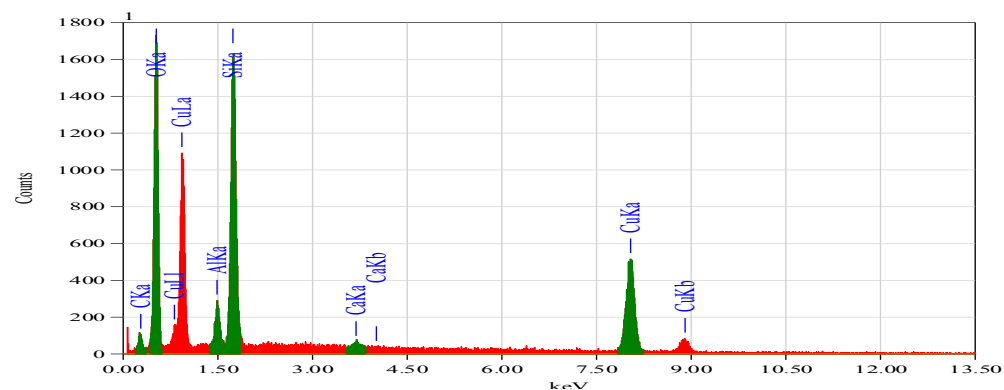
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

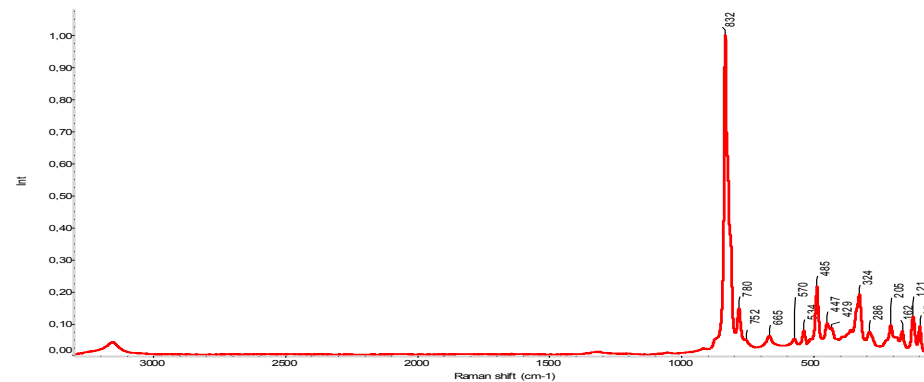

EDS spektrum

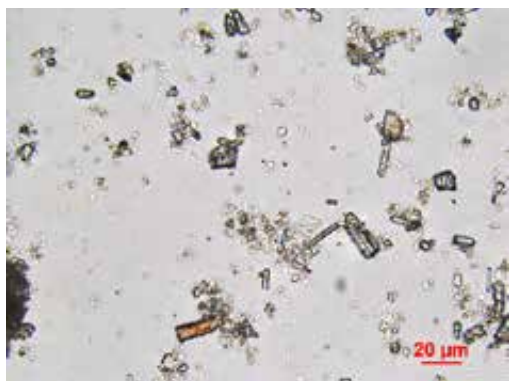
KONICALCIT

CONICALCITE

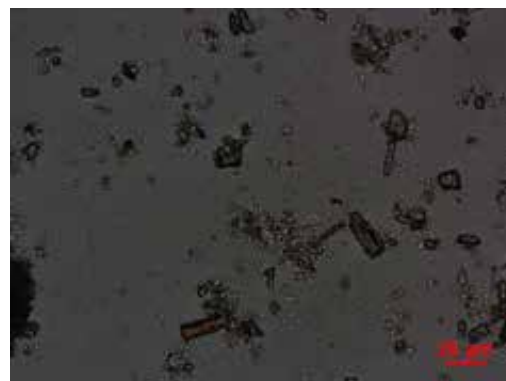
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení: přírodní minerál: <chem>CaCu(AsO4)(OH)</chem>
Výrobní číslo:	10870	
CAS:	/	
C.I.:	/	

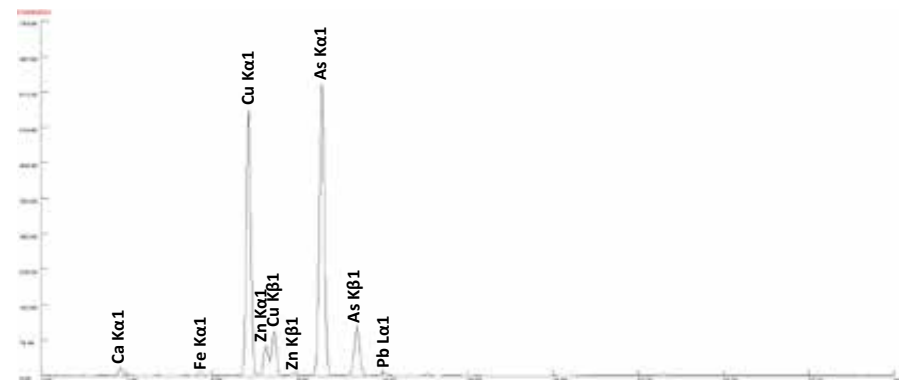
MRS spektrum (532 nm)

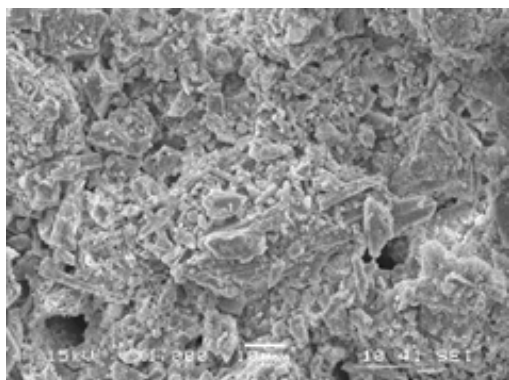
Preparát: OM, PPL

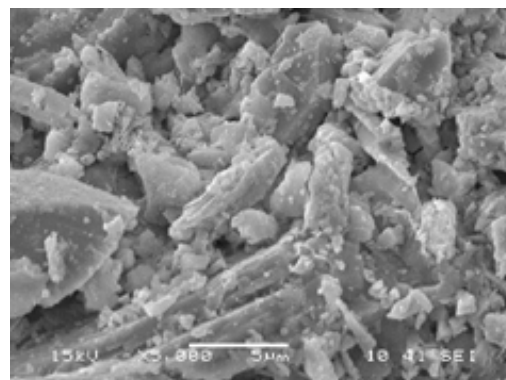
Preparát: OM, XPL

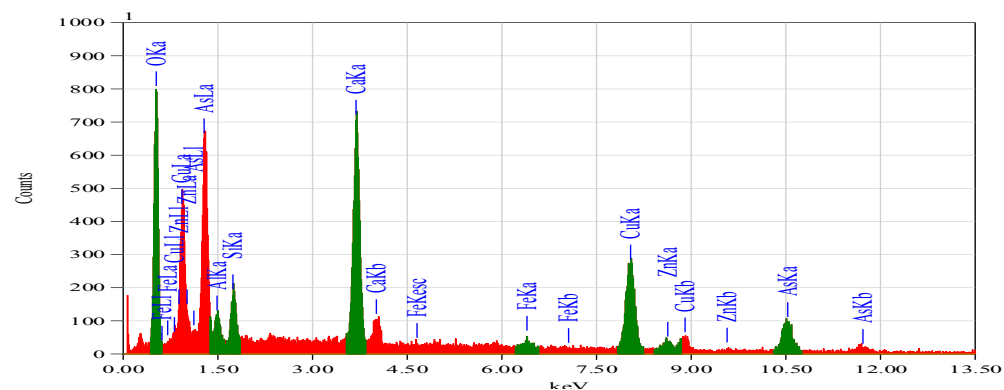
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

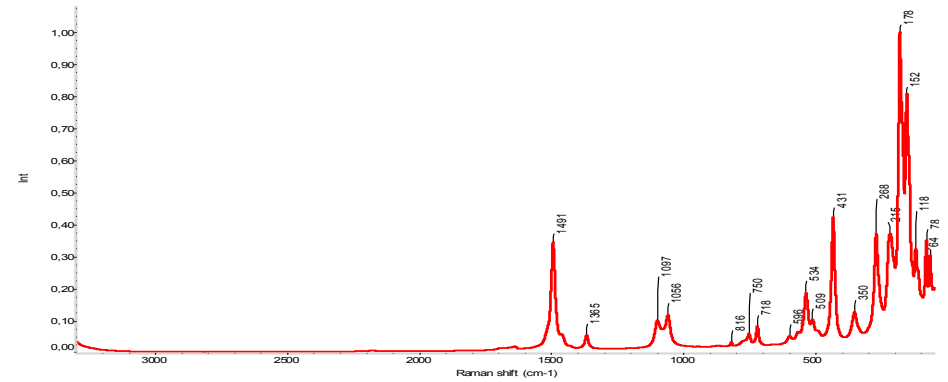

EDS spektrum

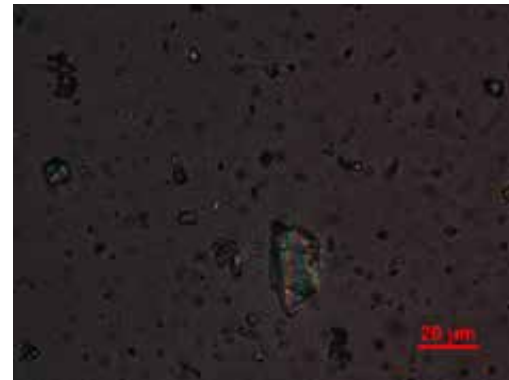
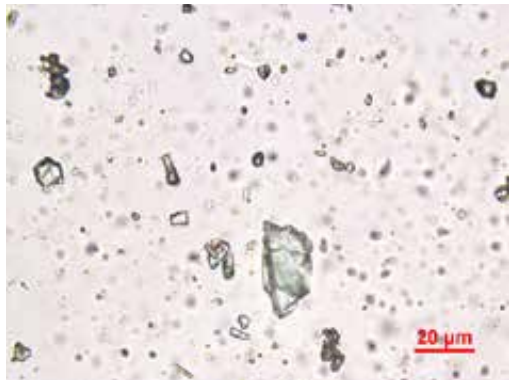
MALACHIT PŘÍRODNÍ

MALACHITE NATURAL

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	10300	přírodní minerál:
CAS:	12069-69-1	$\text{CuCO}_3 \cdot \text{Cu(OH)}_2$
C.I.:	77492	

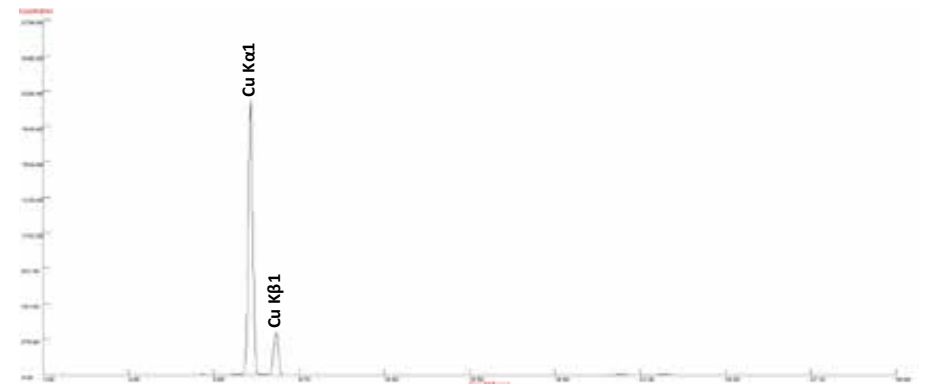

MRS spektrum (532 nm)

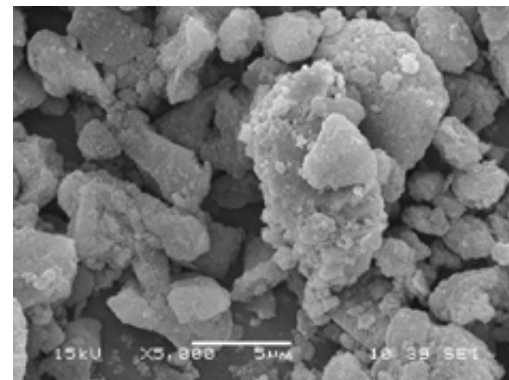
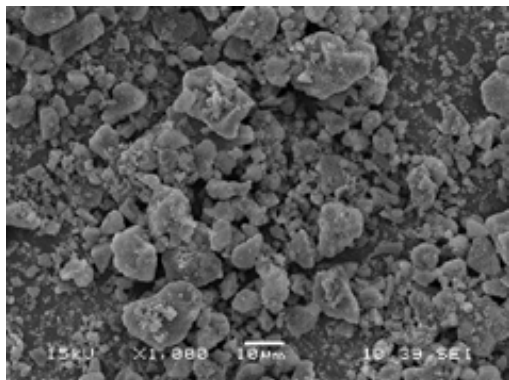

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

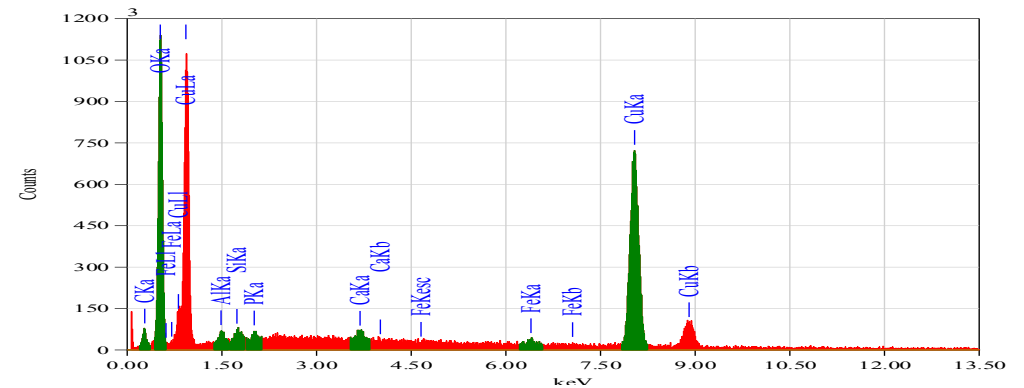

XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

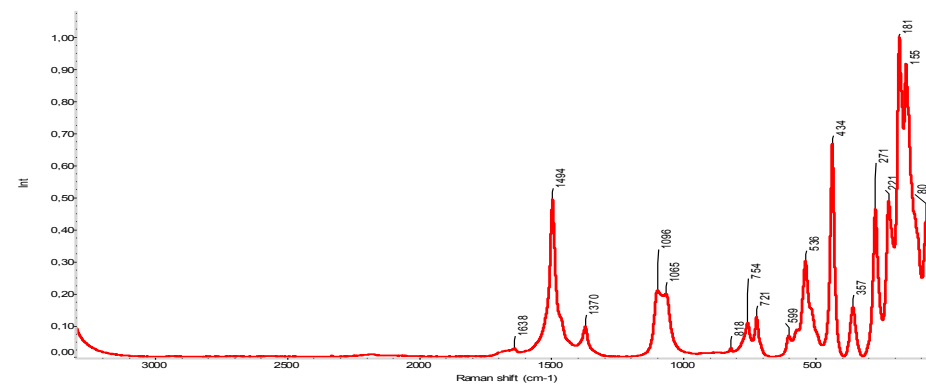

EDS spektrum

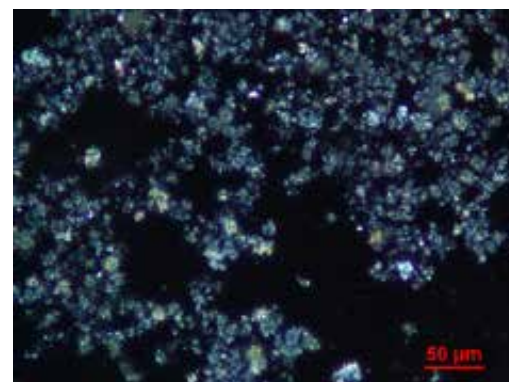
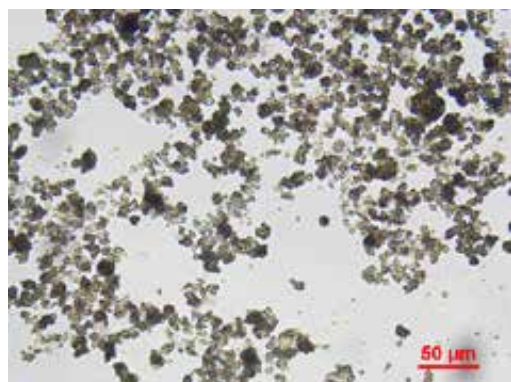
MALACHIT SYNTETICKÝ

GREEN VERDITER

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	44400	$\text{CuCO}_3 \cdot \text{Cu(OH)}_2$
CAS:	12069-69-1	
C.I.:	77492	

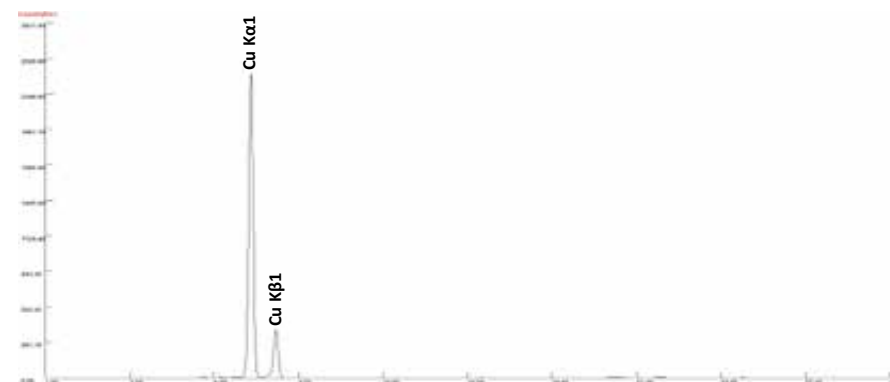

MRS spektrum (532 nm)

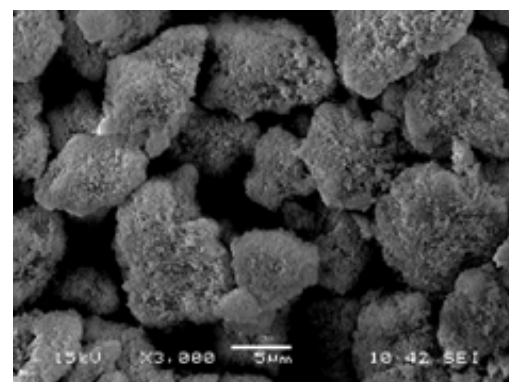
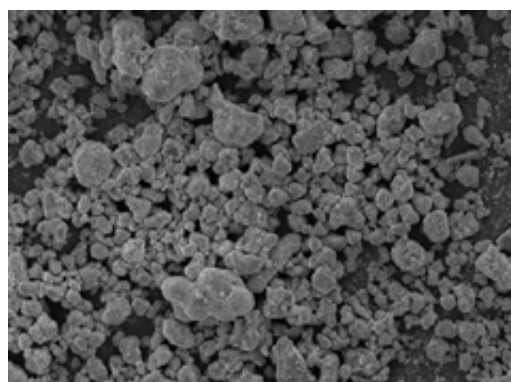

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

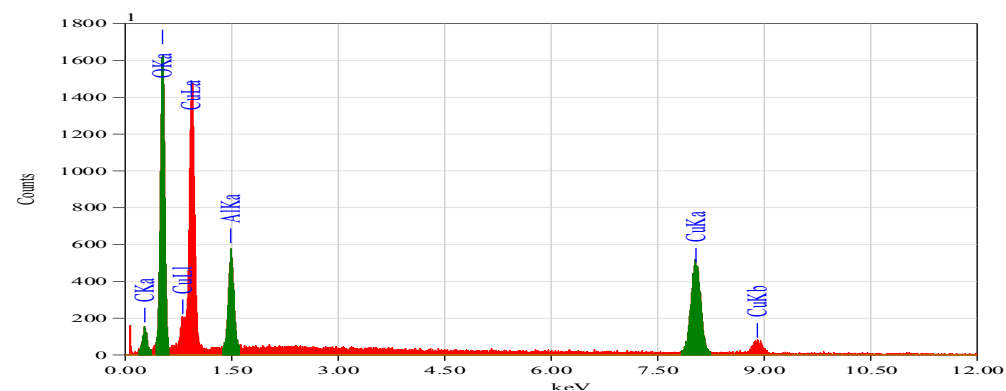

XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

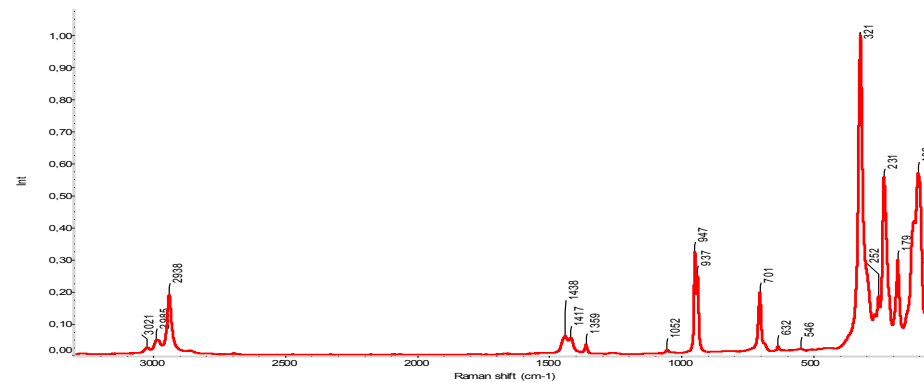

EDS spektrum

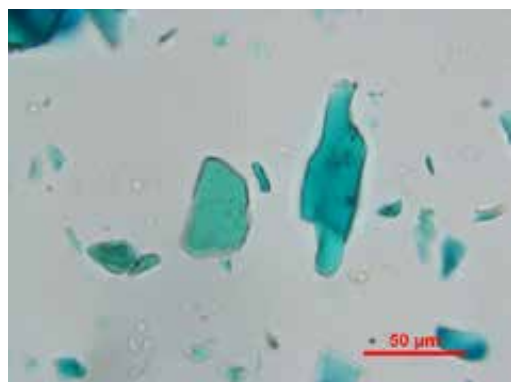
MĚDĚNKA SYNTETICKÁ

VERDIGRIS SYNTHETIC

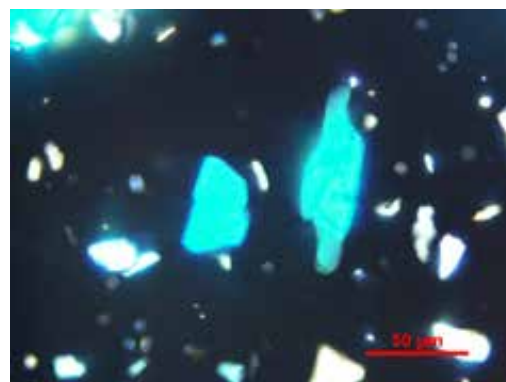
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	44450	$\text{Cu}(\text{CH}_3\text{COO})_2 \cdot 3 \text{Cu}(\text{OH})_2 \cdot 2 \text{H}_2\text{O}$
CAS:	6046-93-1 ($\text{Cu}(\text{CH}_3\text{COO})_2 \cdot \text{H}_2\text{O}$)	
C.I.:	PG 20.77408	

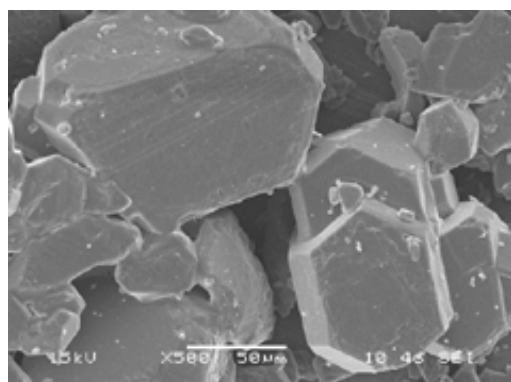
MRS spektrum (532 nm)

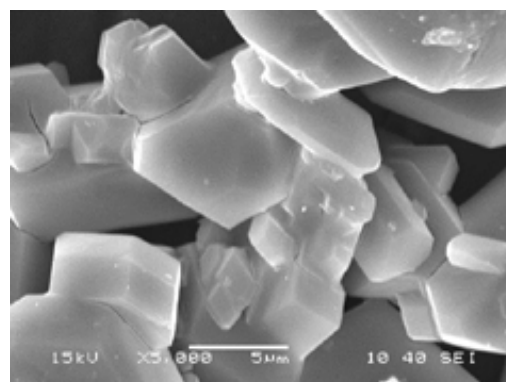
Preparát: OM, PPL

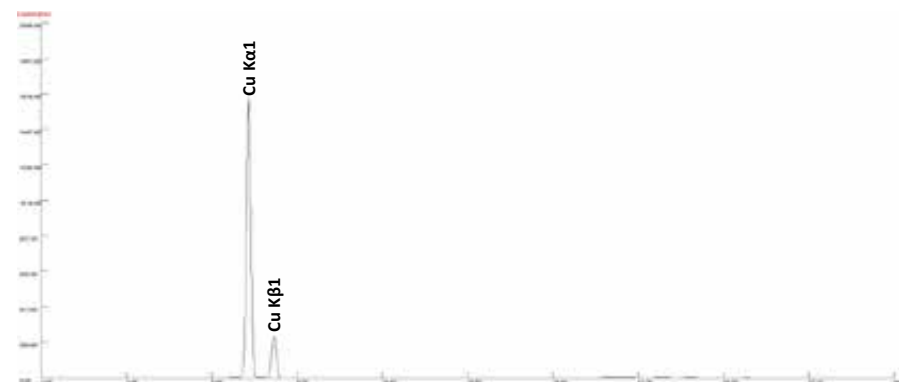
Preparát: OM, XPL

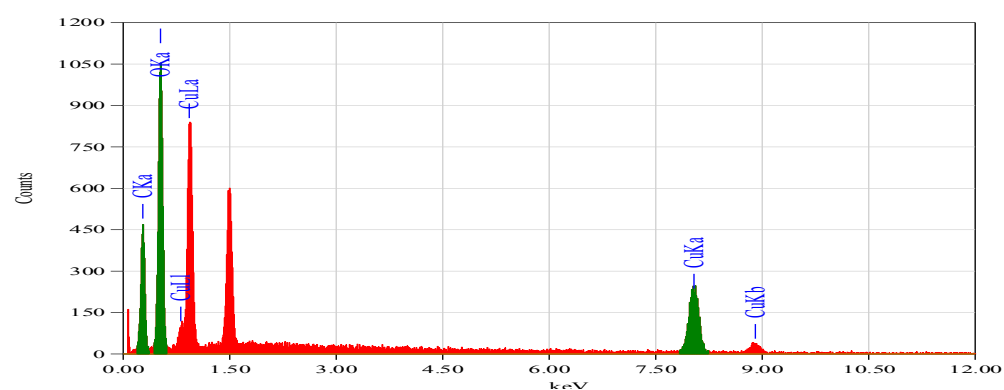
Preparát: SEM

Preparát: SEM

XRF spektrum

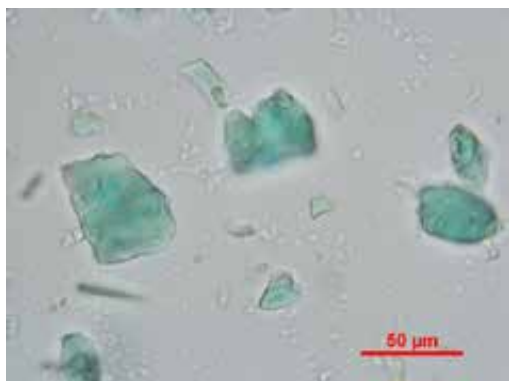

EDS spektrum

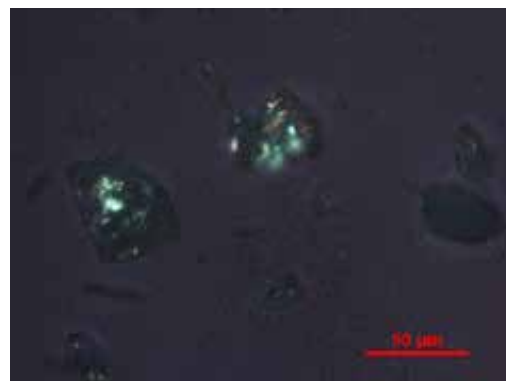
MĚDNATÝ REZINÁT

COPPER RESINATE

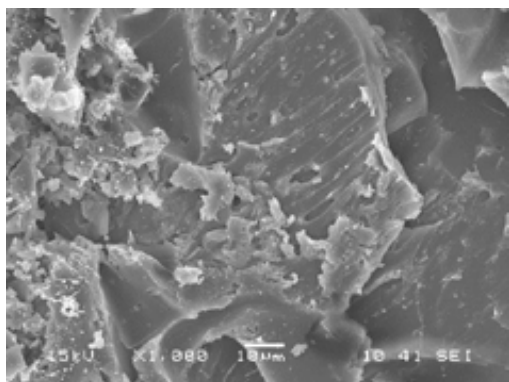
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	12200	transparentní glazura vzniklá reakcí pryskyřičných kyselin (<i>kalafuna, terpentýn</i>) se solí mědi ($\text{Cu}(\text{CH}_3\text{COO})_2 \cdot \text{H}_2\text{O}$)
CAS:	6046-93-1 ($\text{Cu}(\text{CH}_3\text{COO})_2 \cdot \text{H}_2\text{O}$)	
C.I.:	/	

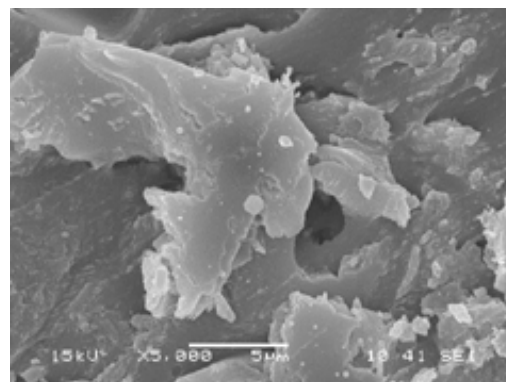
Preparát: OM, PPL

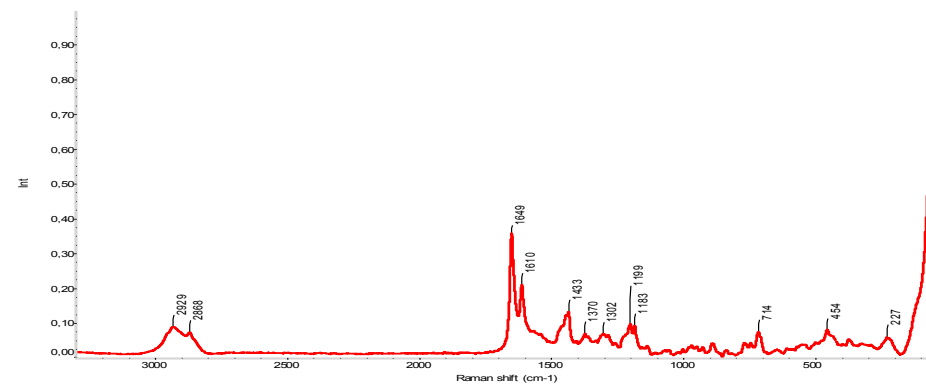
Preparát: OM, XPL

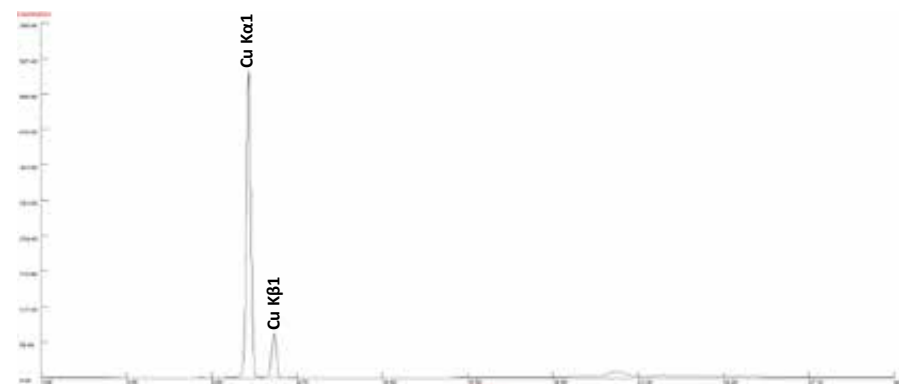
Preparát: SEM

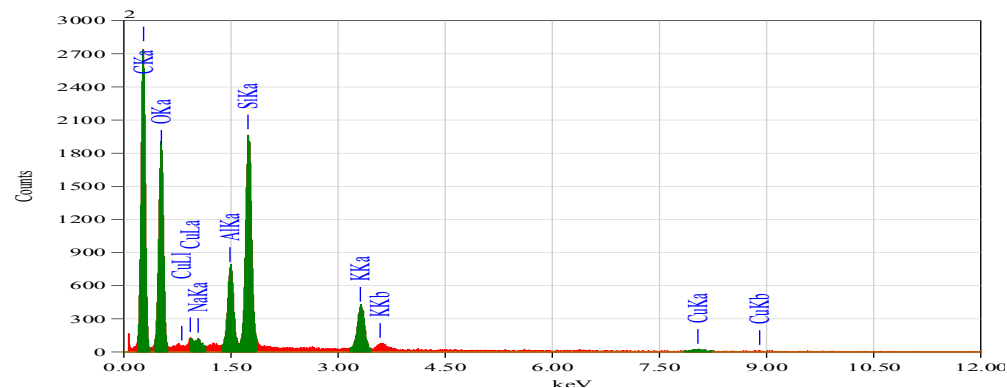
Preparát: SEM

MRS spektrum (532 nm)

XRF spektrum

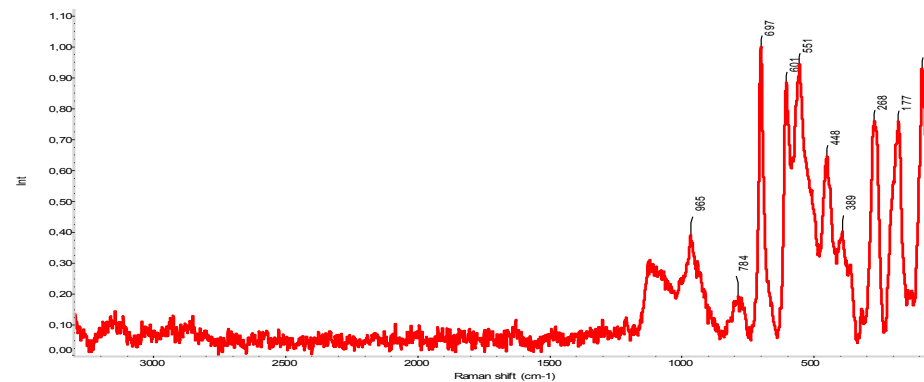

EDS spektrum

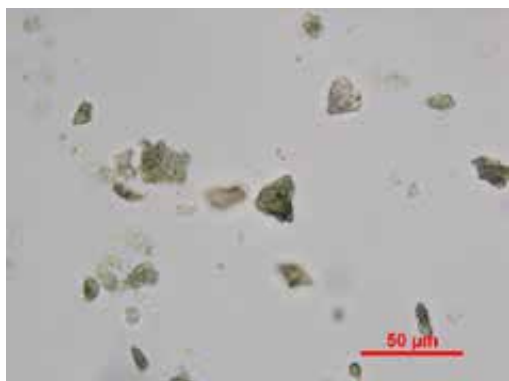
SELADONIT

CELADONITE

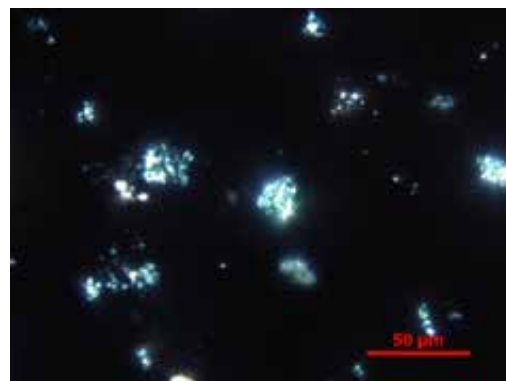
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení: $K(Mg,Fe^{2+})(Fe,Al^{3+})Si_4O_{10}(OH)$
Výrobní číslo:	11250	
CAS:	/	
C.I.:	/	

MRS spektrum (532 nm)

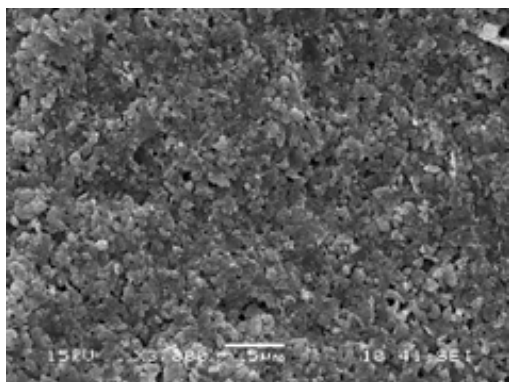
Preparát: OM, PPL

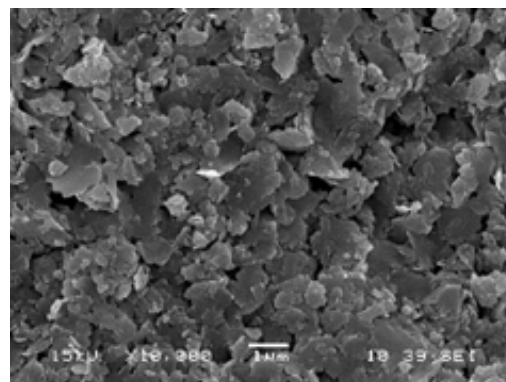
Preparát: OM, XPL

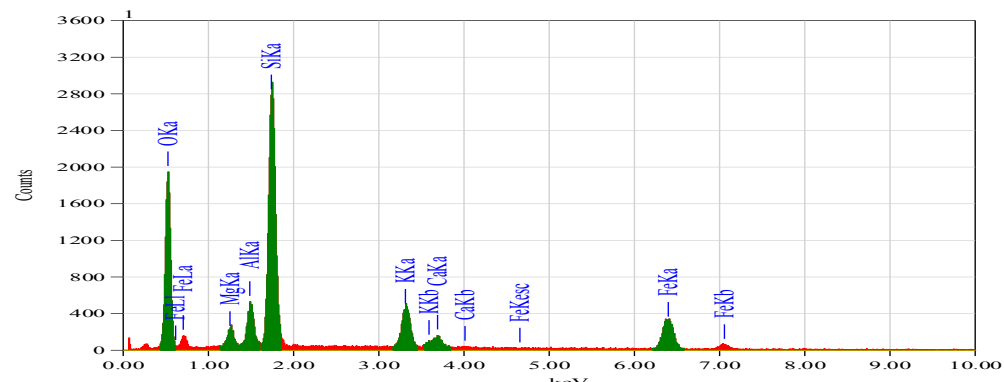
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

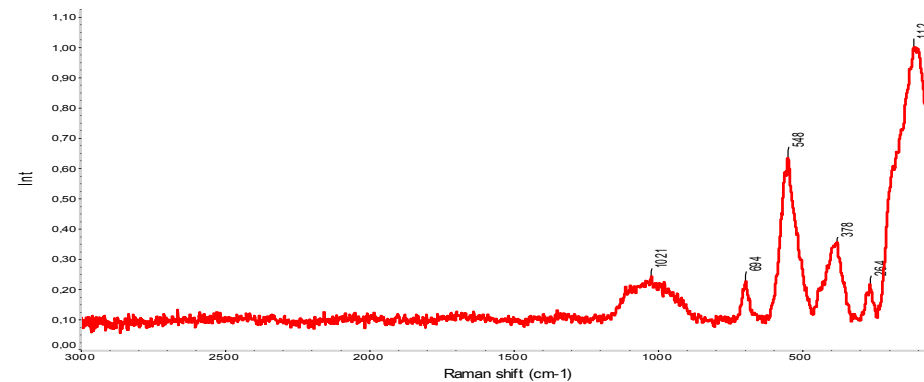

EDS spektrum

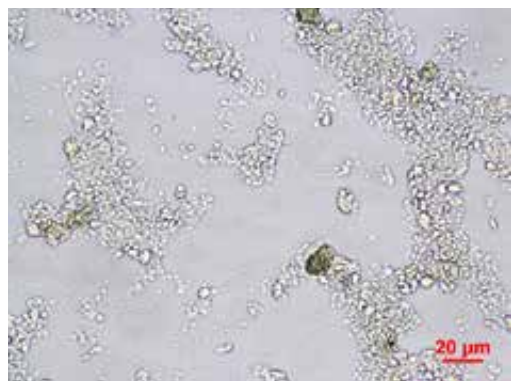
ZEMĚ ZELENÁ ČESKÁ

BOHEMIAN GREEN EARTH

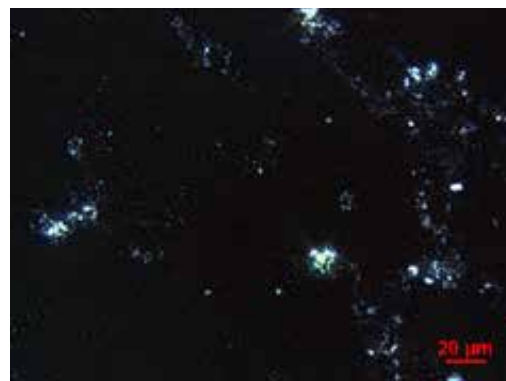
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	40810	přírodní jílové minerály <i>seladonit</i>
CAS:	1344-98-5	a <i>glaukonit</i> : $K[(Al, Fe^{3+}), (Fe, Mg^{2+})]$
C.I.:	PG 23.77009	$(AlSi_{3-4})O_{10}(OH)_2$

MRS spektrum (780 nm)

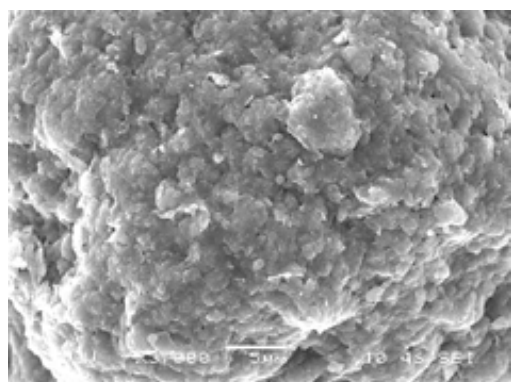
Preparát: OM, PPL

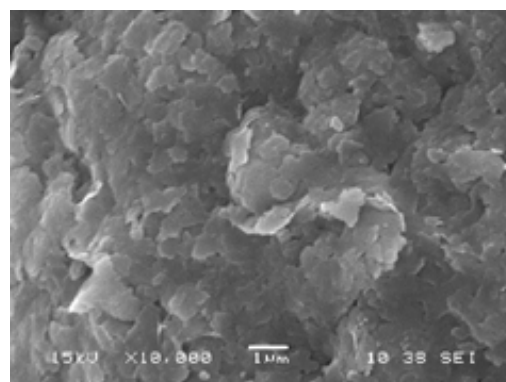
Preparát: OM, XPL

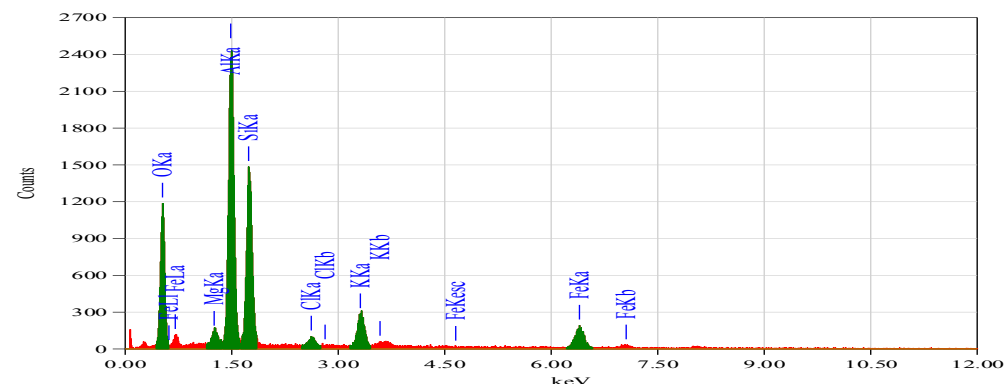
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

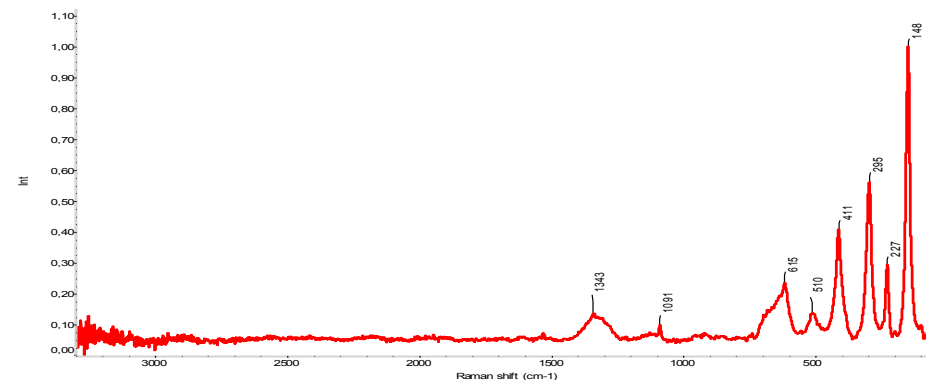

EDS spektrum

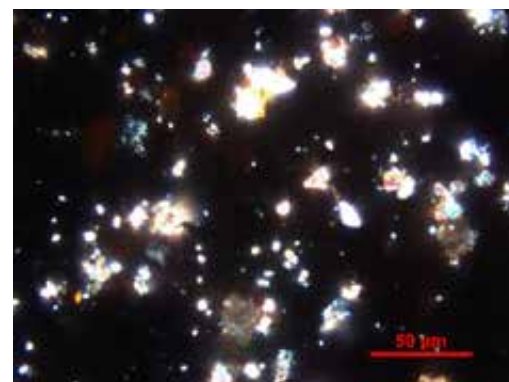
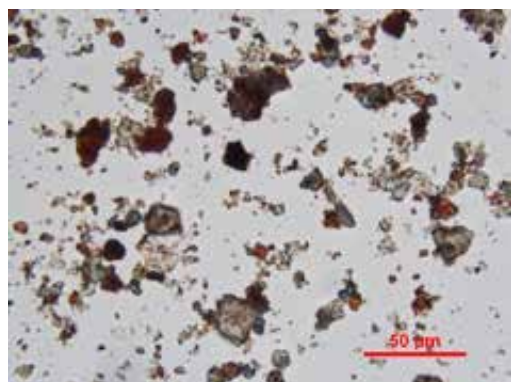
UMBRA PÁLENÁ

BURNT UMBER

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	40700	přírodní hornina: směs oxidů
CAS:	/	(hematit Fe ₂ O ₃ , goethit FeOOH,
C.I.:	PBr 8.77727	pyroluzit MnO ₂ , manganit MnOOH) a hlinek (Al ₂ O ₃ , SiO ₂)

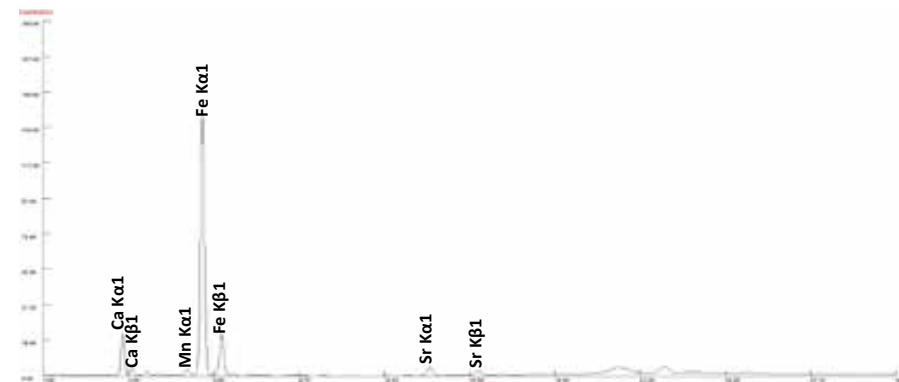

MRS spektrum (780 nm)

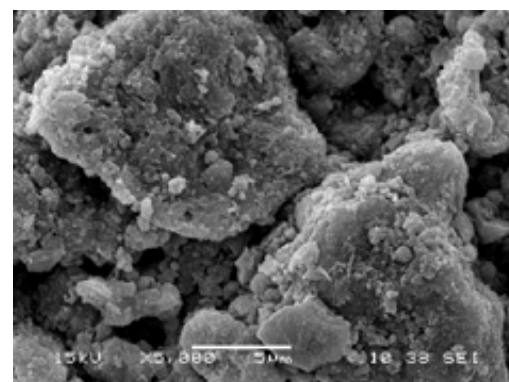
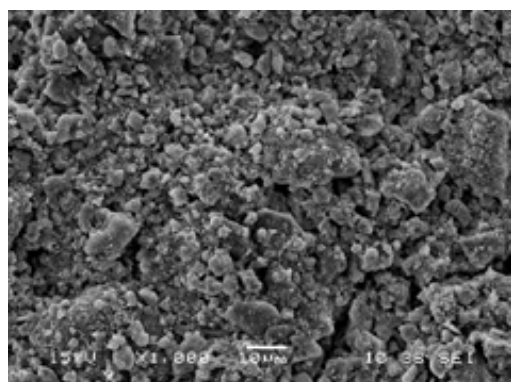

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

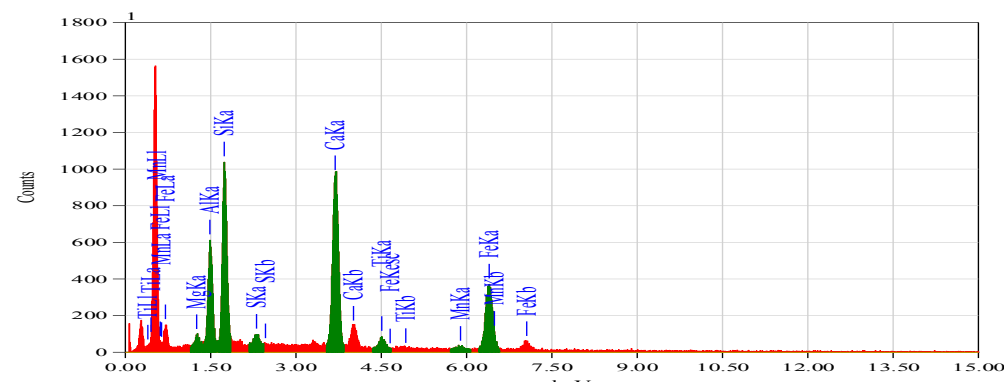

XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

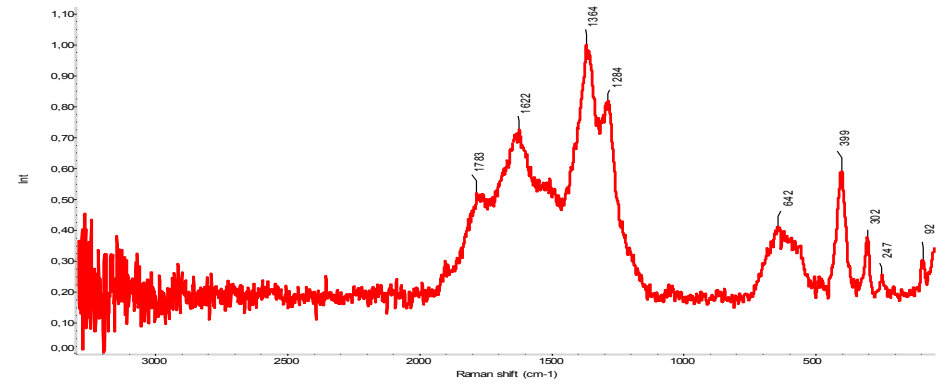

EDS spektrum

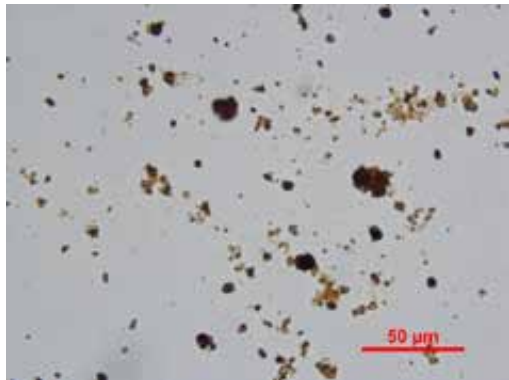
UMBRA PŘÍRODNÍ, Kypr

RAW UMBER, Cyprus

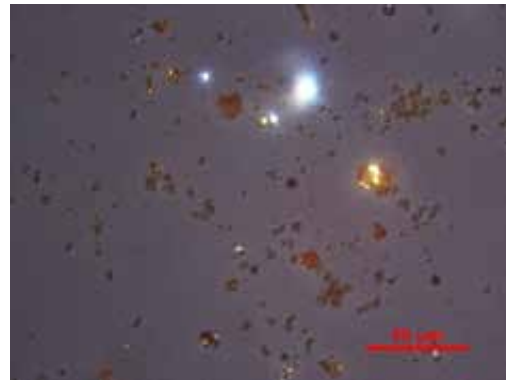
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	40610	přírodní hornina: směs oxidů
CAS:	1309-37-1 (Fe ₂ O ₃)	(<i>goethit</i> FeOOH, <i>hematit</i> Fe ₂ O ₃ ,
C.I.:	PBr 8.7727	<i>pyroluzit</i> MnO ₂ , <i>manganit</i> MnOOH) a hlinek (Al ₂ O ₃ , SiO ₂)

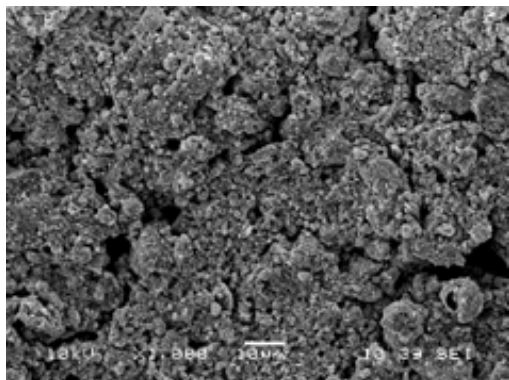
MRS spektrum (780 nm)

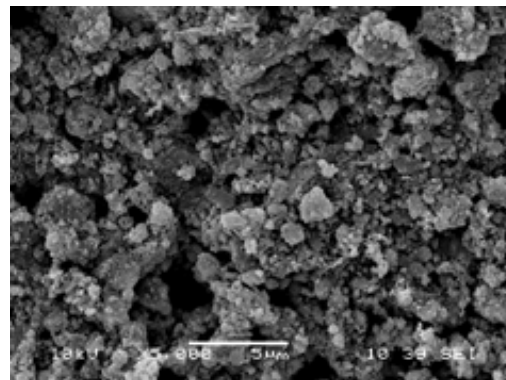
Preparát: OM, PPL

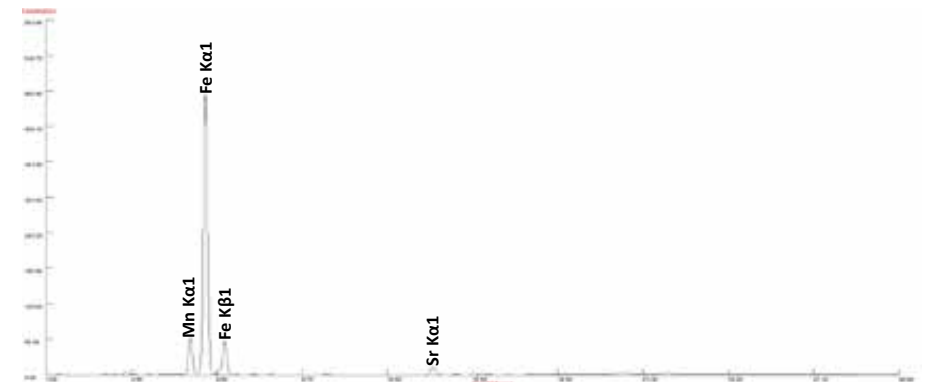
Preparát: OM, XPL

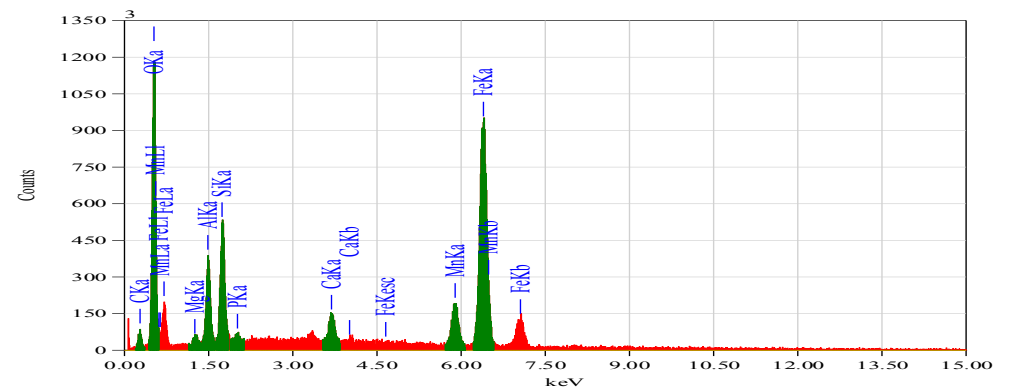
Preparát: SEM

Preparát: SEM

XRF spektrum

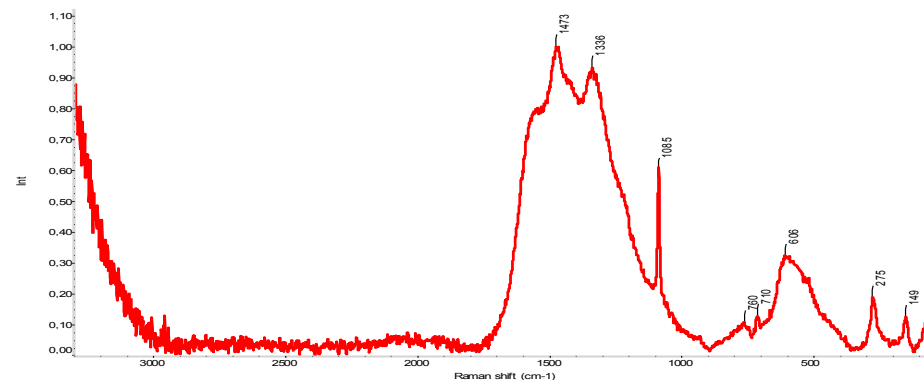

EDS spektrum

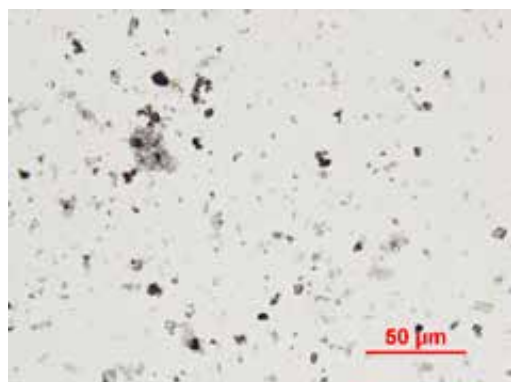
ATRAMENT

ATRAMENTUM

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	12030	železo-duběnkový inkoust
CAS:	/	(komplex taninů z dubové kůry
C.I.:	/	a solí železa)

MRS spektrum (780 nm)

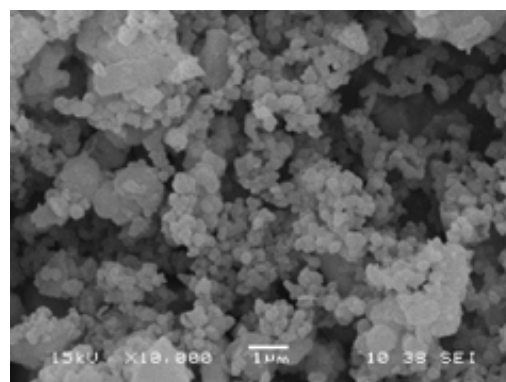
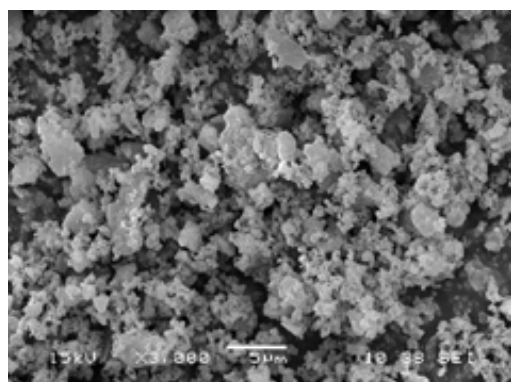

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

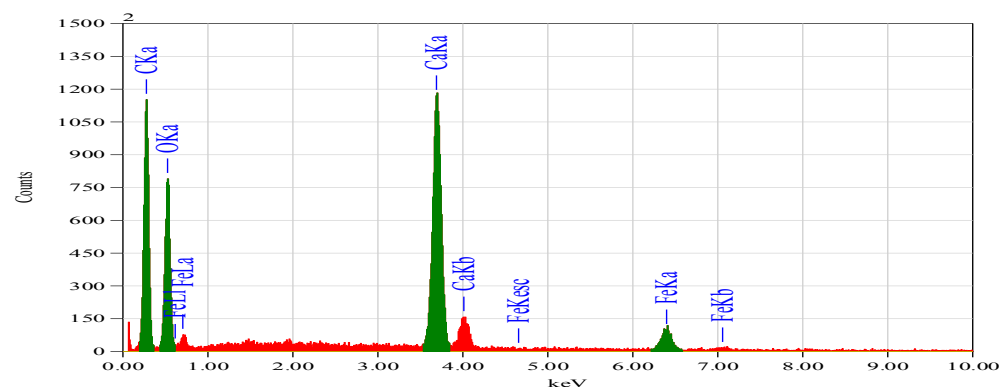

XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

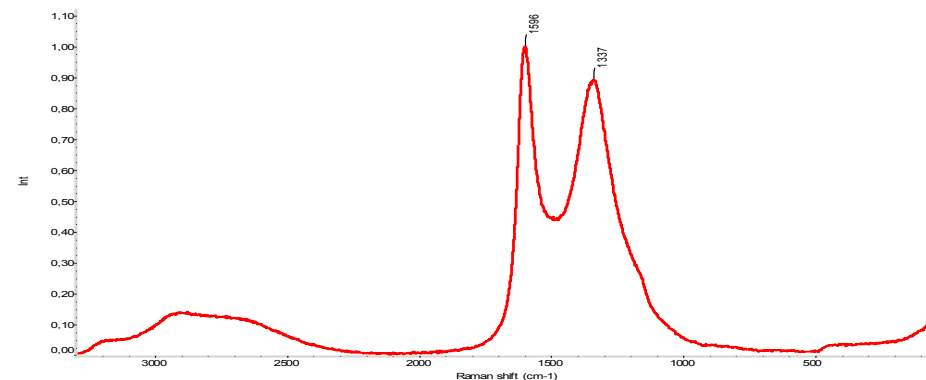

EDS spektrum

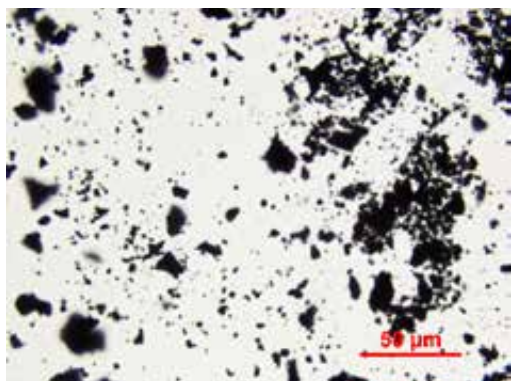
BROSKVOVÁ ČERŇ

PEACH BLACK

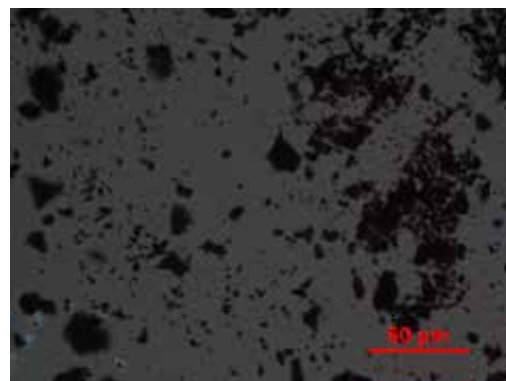
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	12010	C (produkt karbonizace broskvových pecek)
CAS:	/	
C.I.:	PBk 8.77268	

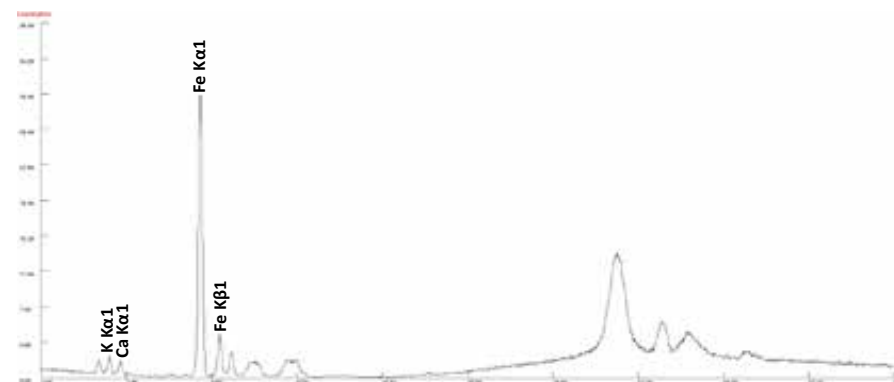
MRS spektrum (532 nm)

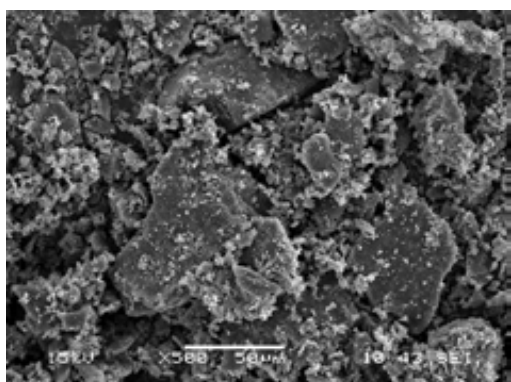
Preparát: OM, PPL

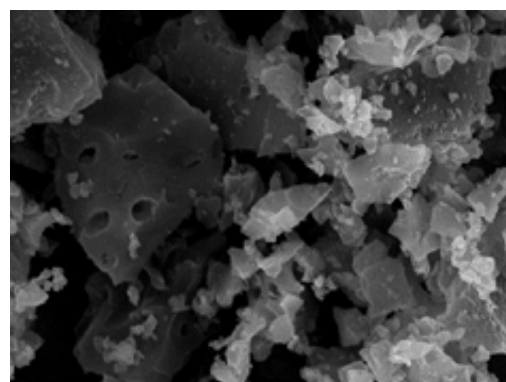
Preparát: OM, XPL

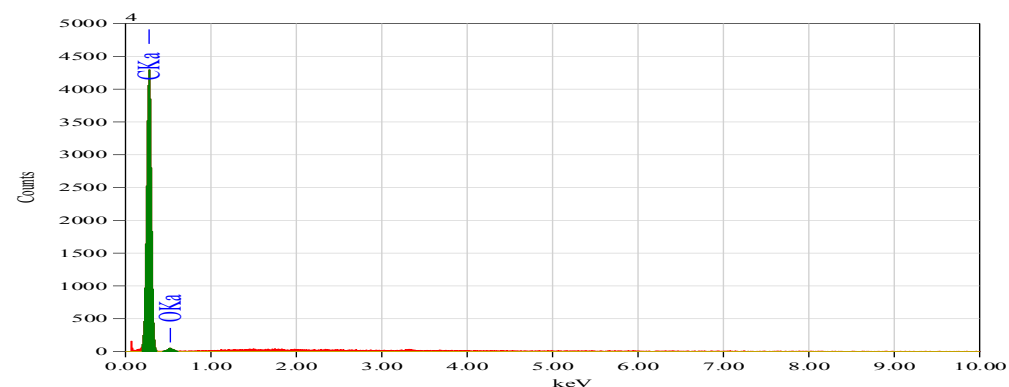
XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

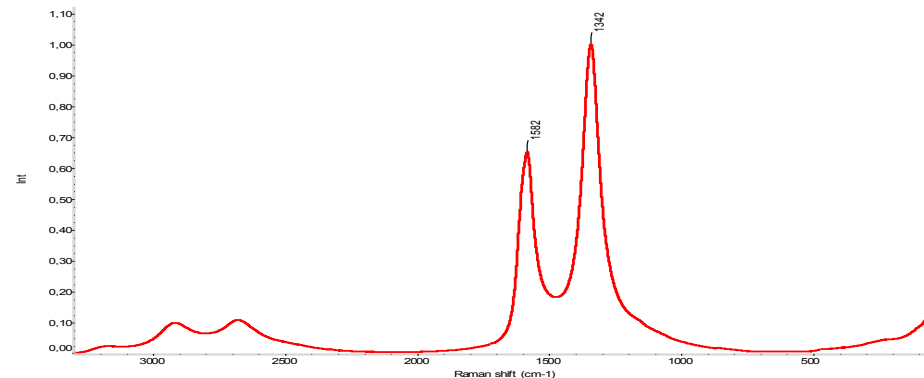

EDS spektrum

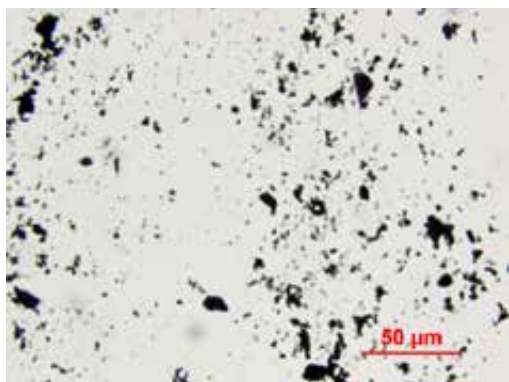
GRAFIT, práškový

GRAPHITE, powder

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	47710	krystalický C
CAS:	999999-99-4	
C.I.:	PBk 10.77265	

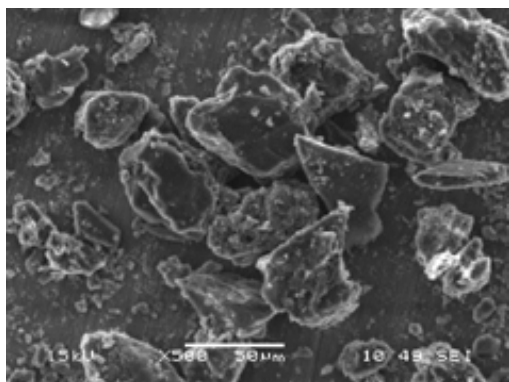
MRS spektrum (532 nm)

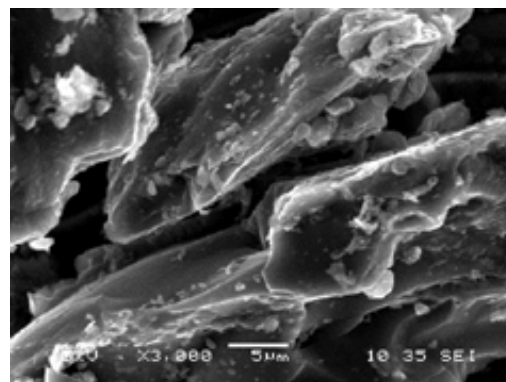
Preparát: OM, PPL

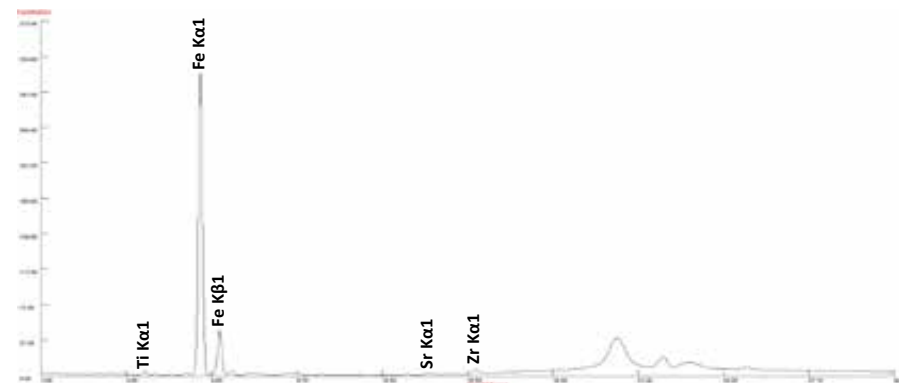
Preparát: OM, XPL

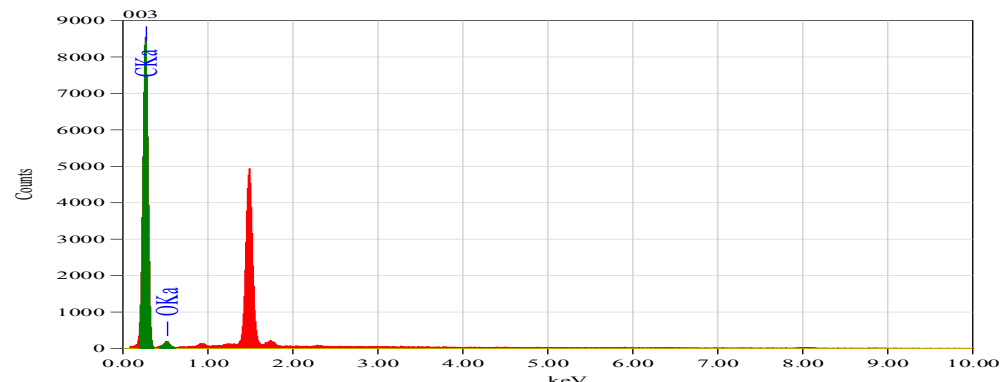
Preparát: SEM

Preparát: SEM

XRF spektrum

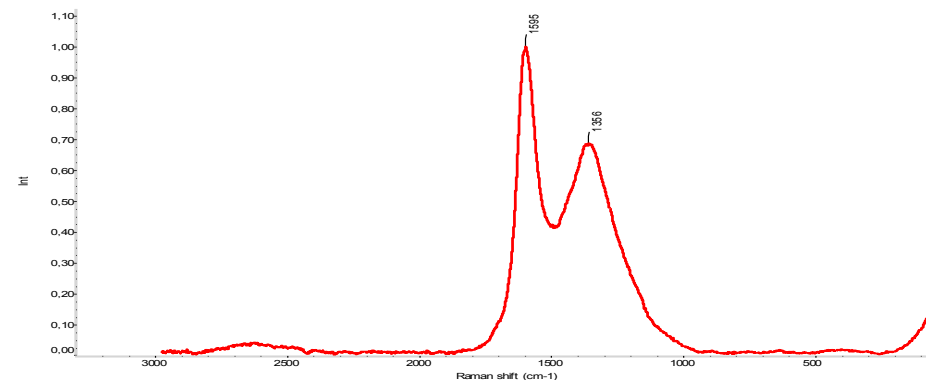

EDS spektrum

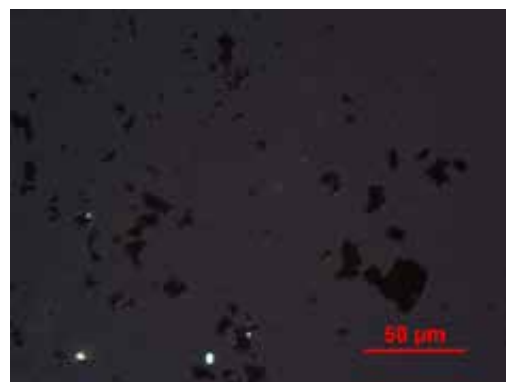
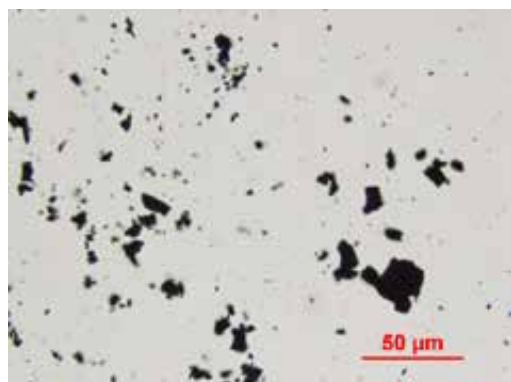
HROZNOVÁ ČERŇ

GRAPE BLACK

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	12015	C (produkt karbonizace hroznových semínek)
CAS:	/	
C.I.:	PBk 8.77268	

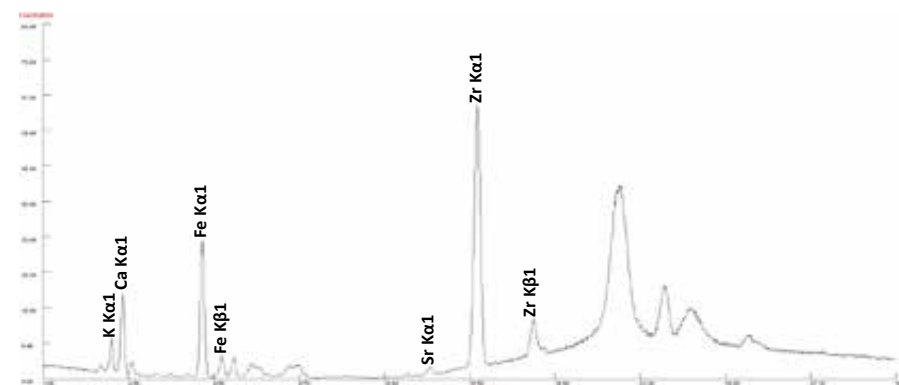

MRS spektrum (532 nm)

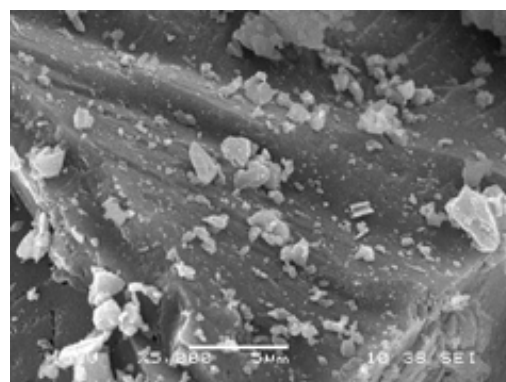
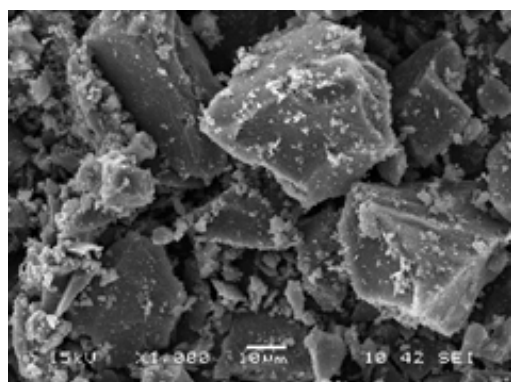

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

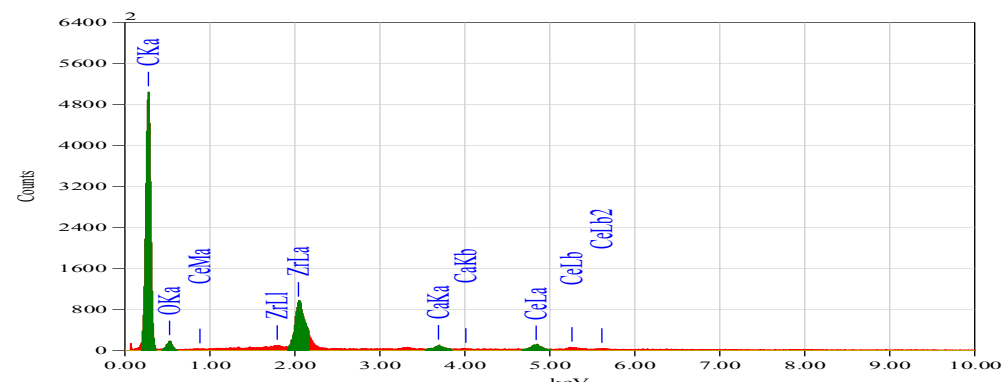

XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

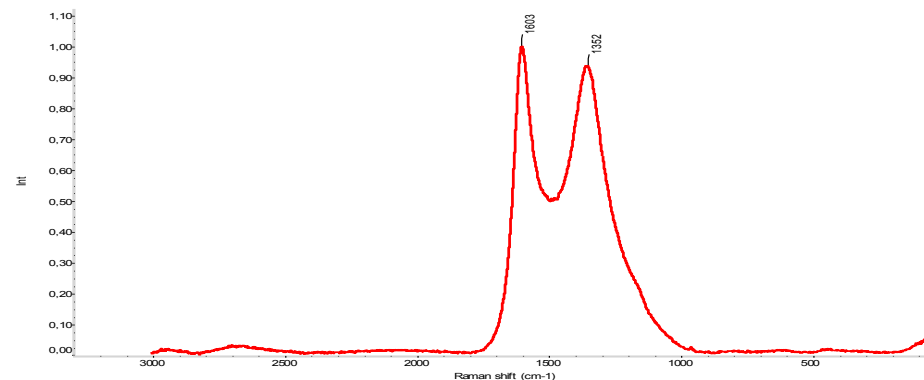

EDS spektrum

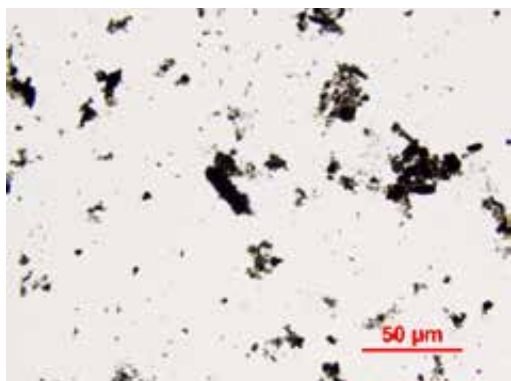
KOSTNÍ ČERŇ

BONE BLACK

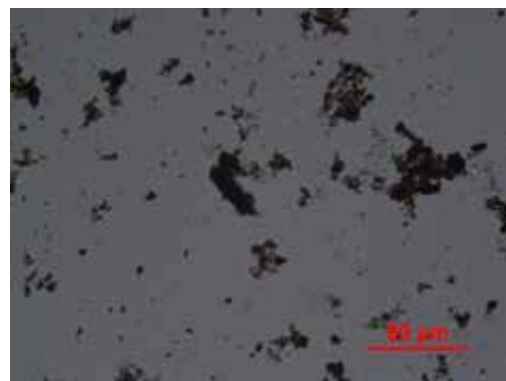
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	47100	C s příměsí Ca_3PO_4 , $\text{Mg}_3(\text{PO}_4)_2$ a CaCO_3 (produkt karbonizace kostí)
CAS:	8021-99-6	
C.I.:	PBk 9.77267	

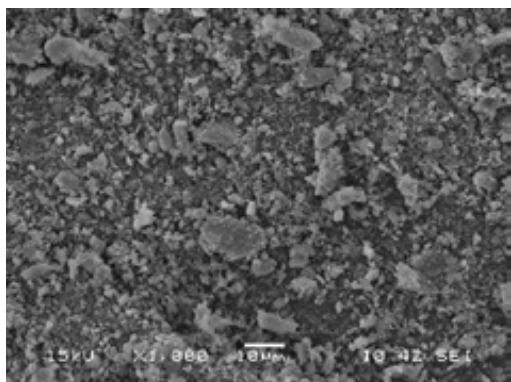
MRS spektrum (532 nm)

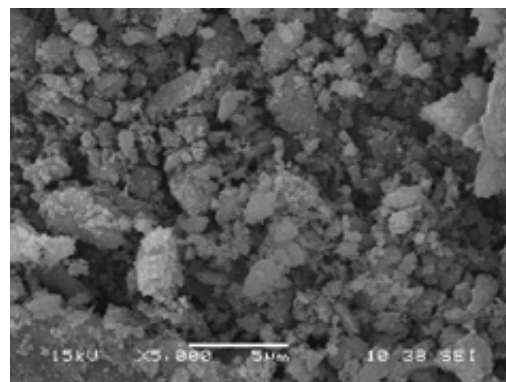
Preparát: OM, PPL

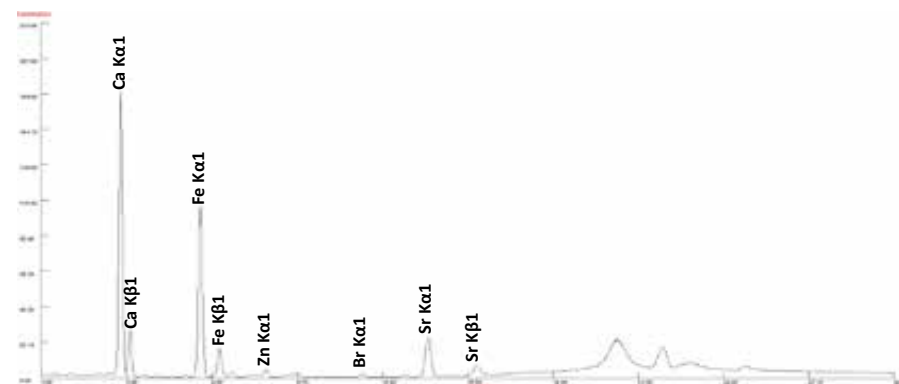
Preparát: OM, XPL

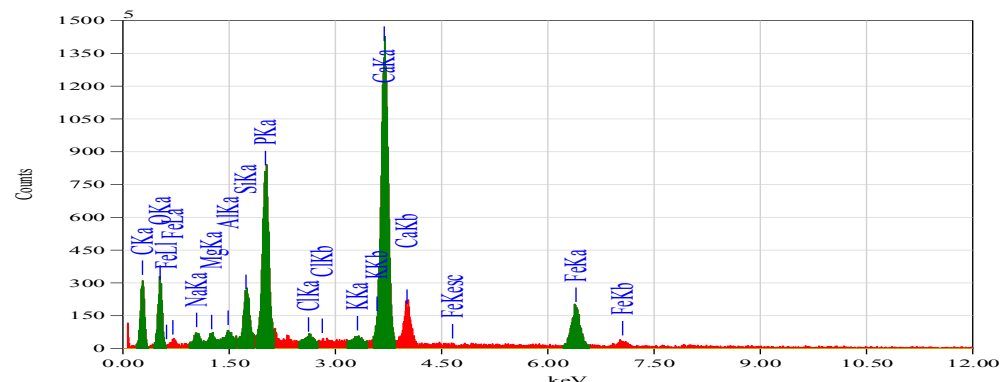
Preparát: SEM

Preparát: SEM

XRF spektrum

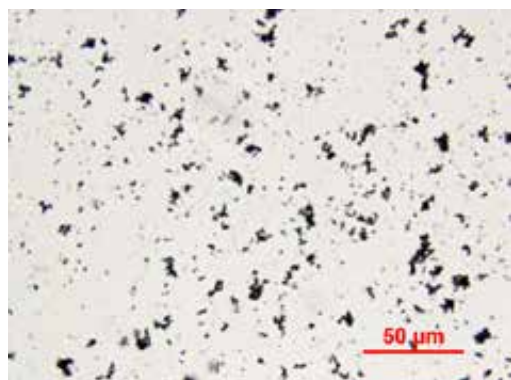

EDS spektrum

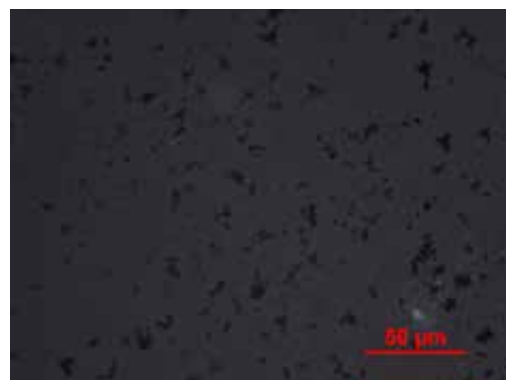
LAMPOVÁ ČERŇ

LAMP BLACK

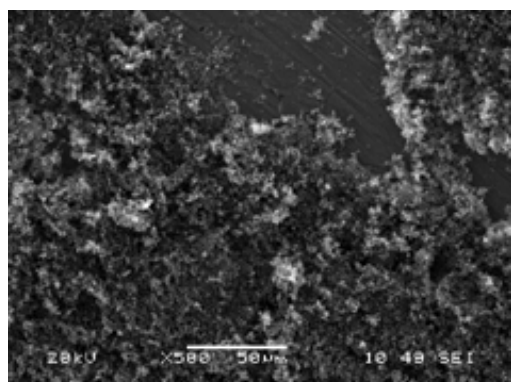
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení: amorfní C (saze z pryskyřic, dehtu, minerálních olejů aj.)
Výrobní číslo:	47250	
CAS:	1333-86-4	
C.I.:	PBk 7.77266	

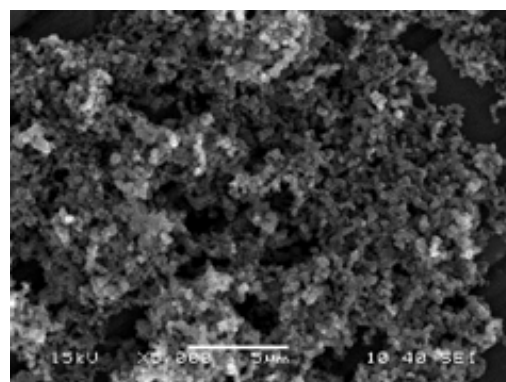
Preparát: OM, PPL

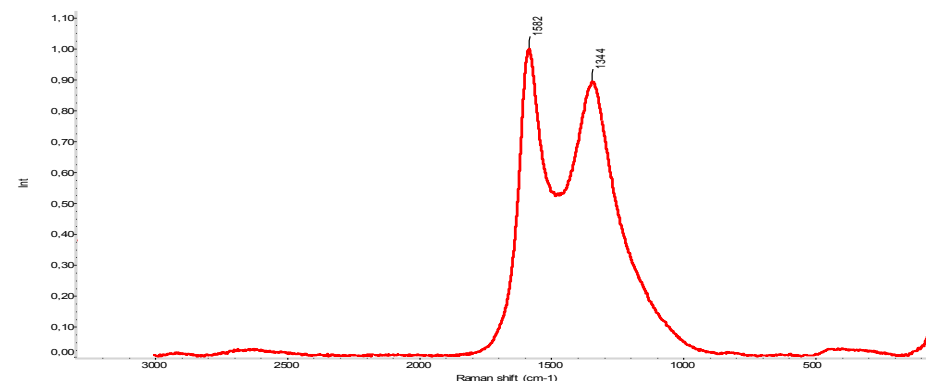
Preparát: OM, XPL

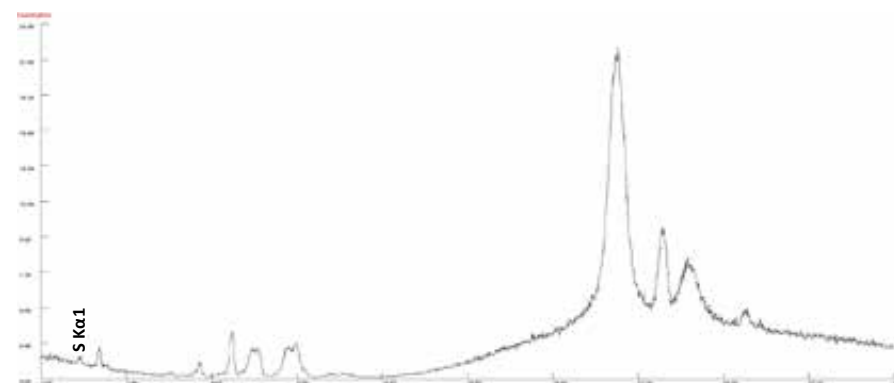
Preparát: SEM

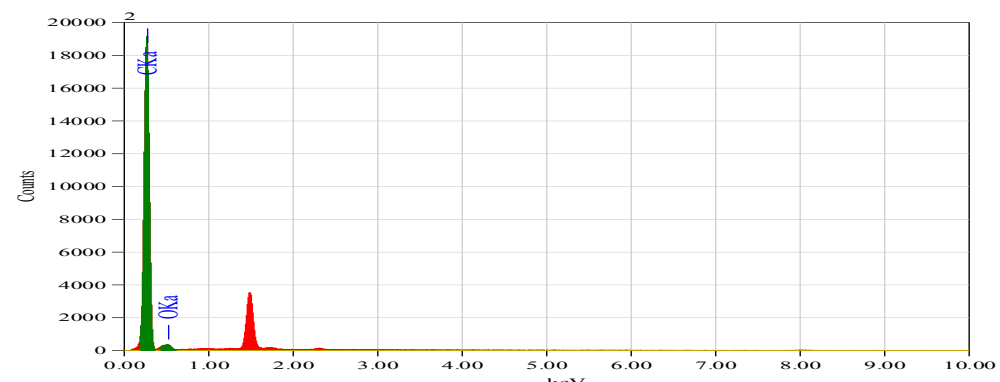
Preparát: SEM

MRS spektrum (532 nm)

XRF spektrum

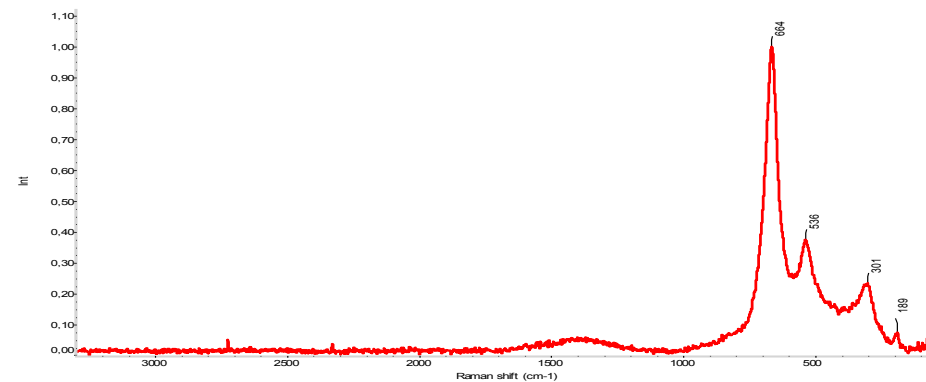

EDS spektrum

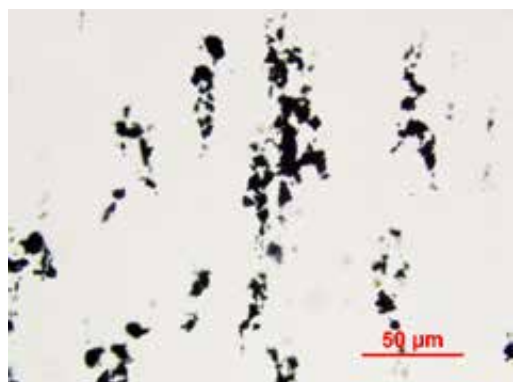
MAGNETIT

MAGNETITE

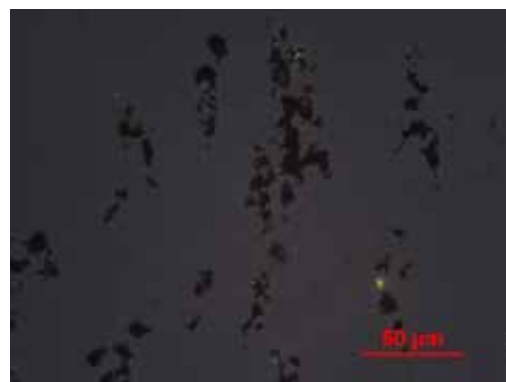
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	48800	přírodní minerál: Fe ₃ O ₄
CAS:	1317-61-9 (Fe ₃ O ₄)	
C.I.:	PBk 11.77499	

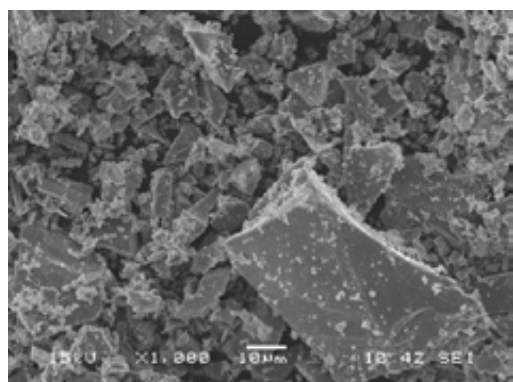
MRS spektrum (532 nm)

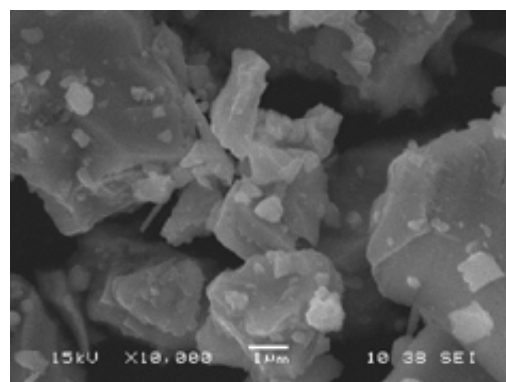
Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

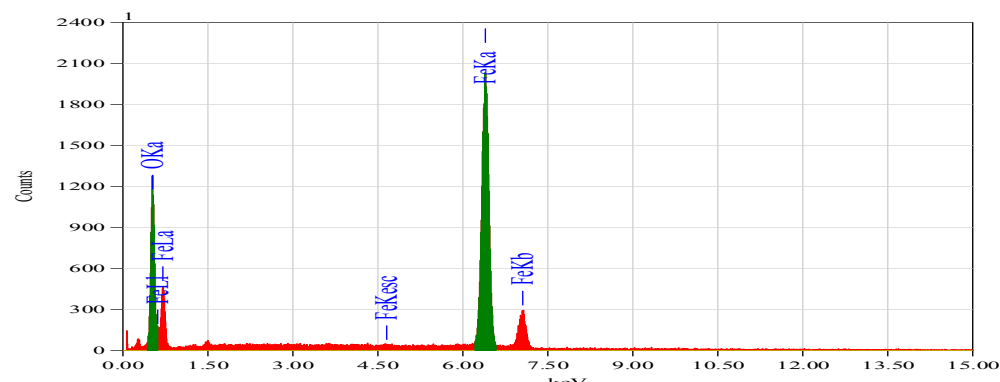
Preparát: SEM

Preparát: SEM

XRF spektrum

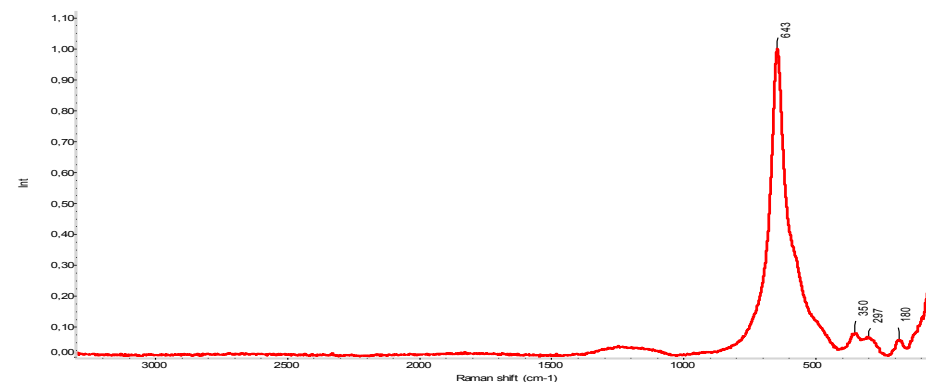

EDS spektrum

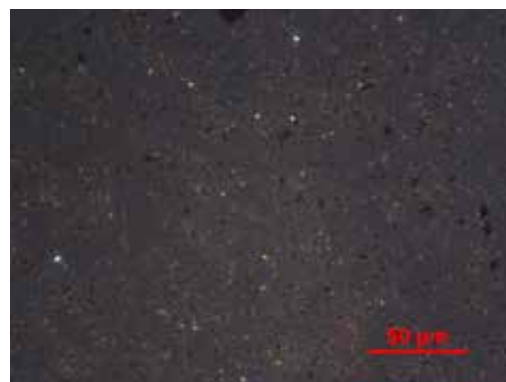
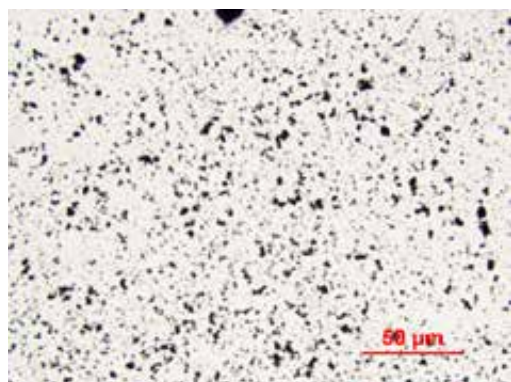
MANGANOVÁ ČERŇ

MANGANESE BLACK

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	47500	$(\text{Fe}, \text{Mn}^{2+})(\text{Fe}, \text{Mn}^{3+})_2\text{O}_4$
CAS:	68186-94-7	
C.I.:	PBk 33.77537	

MRS spektrum (532 nm)

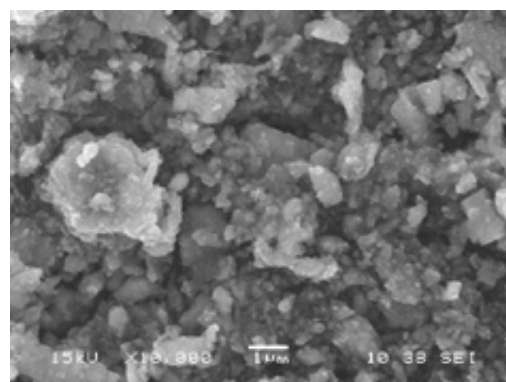
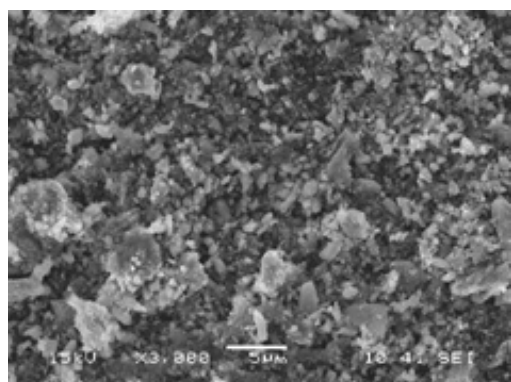

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

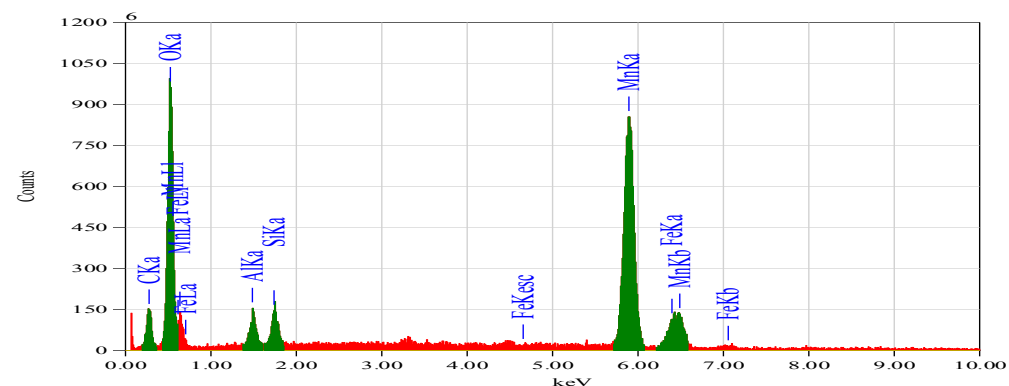

XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

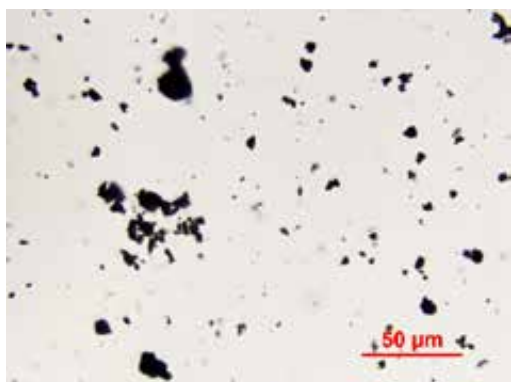

EDS spektrum

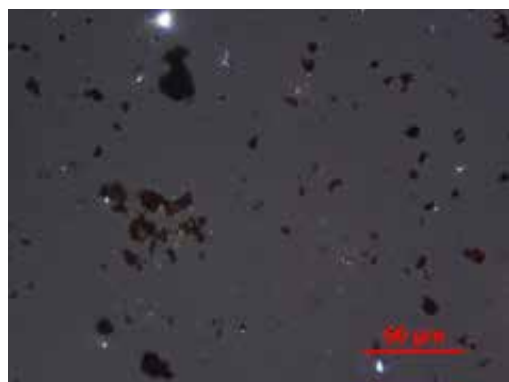
RÉVOVÁ ČERŇ

VINE BLACK

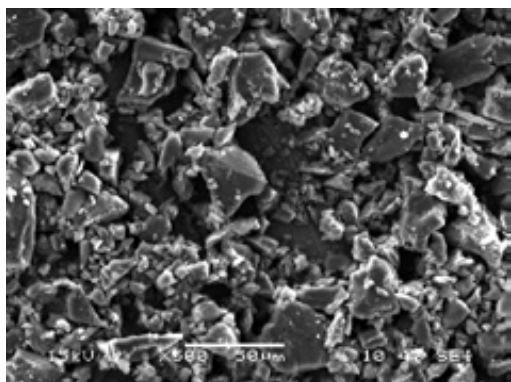
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení: C (produkt karbonizace různých rostlinných zbytků)
Výrobní číslo:	47010	
CAS:	/	
C.I.:	PBk 8.77268	

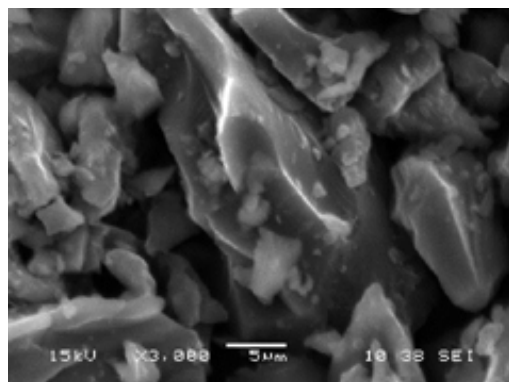
Preparát: OM, PPL

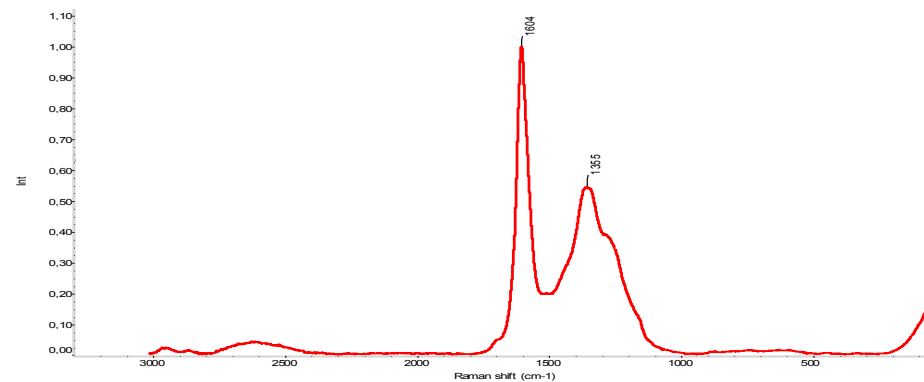
Preparát: OM, XPL

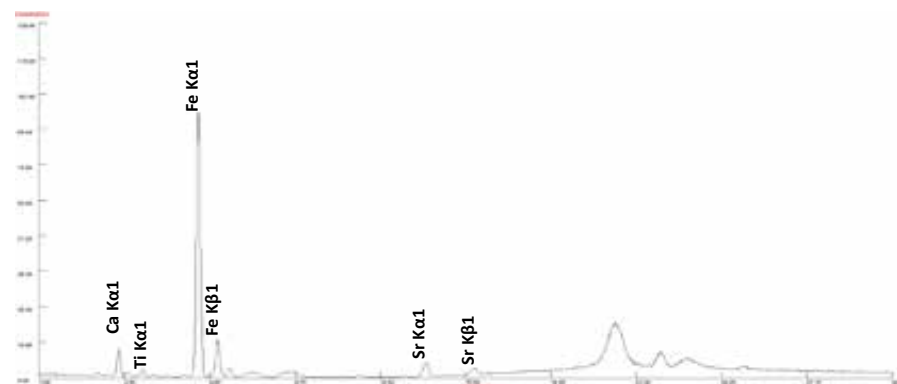
Preparát: SEM

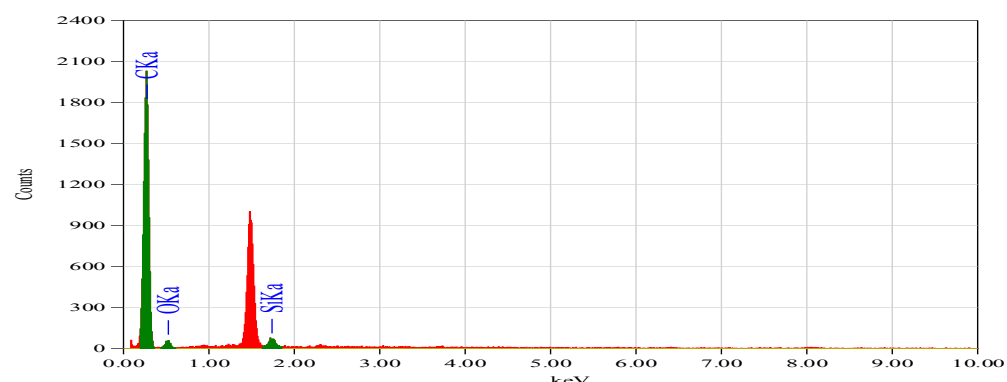
Preparát: SEM

MRS spektrum (532 nm)

XRF spektrum

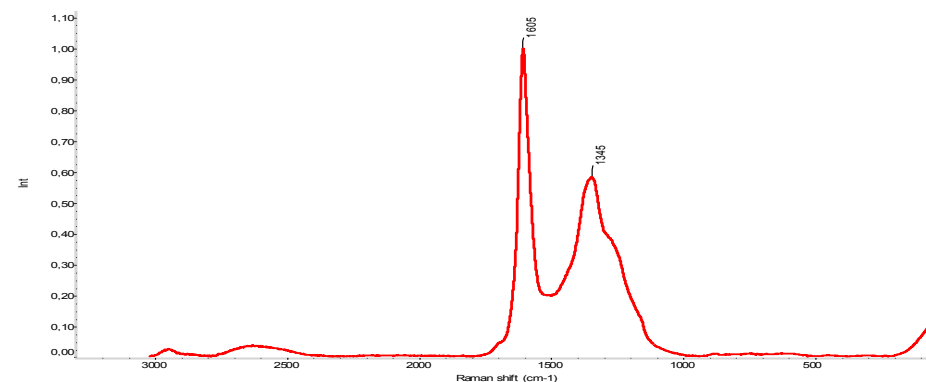

EDS spektrum

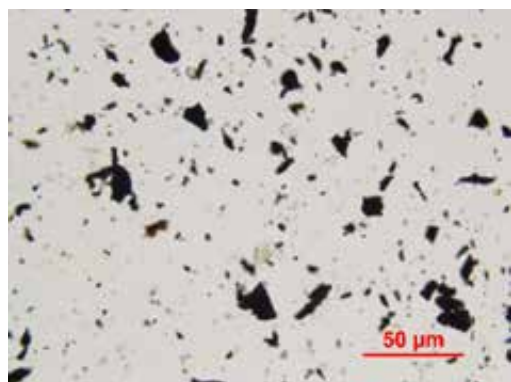
RÉVOVÁ ČERŇ, Německo

VINE BLACK, Germany

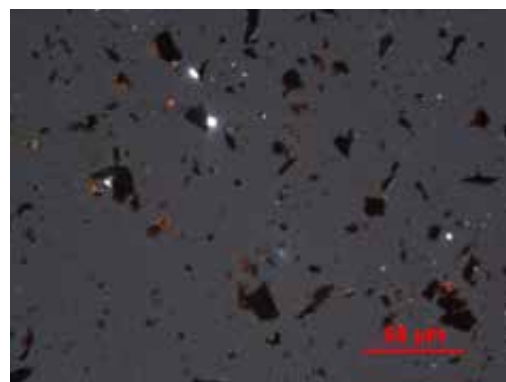
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	47000	C (produkt karbonizace různých rostlinných zbytků)
CAS:	/	
C.I.:	PBk 8.77268	

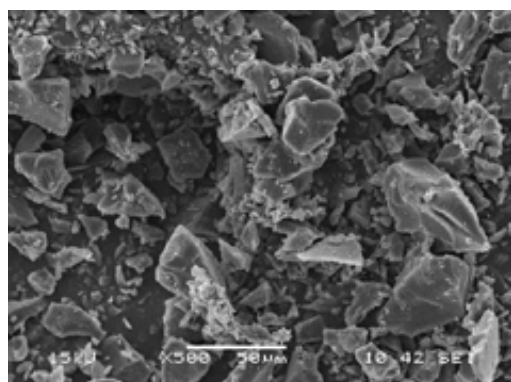
MRS spektrum (532 nm)

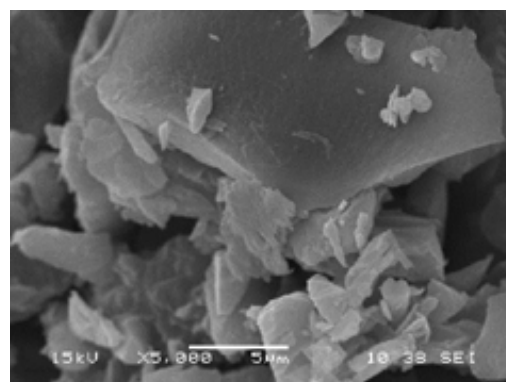
Preparát: OM, PPL

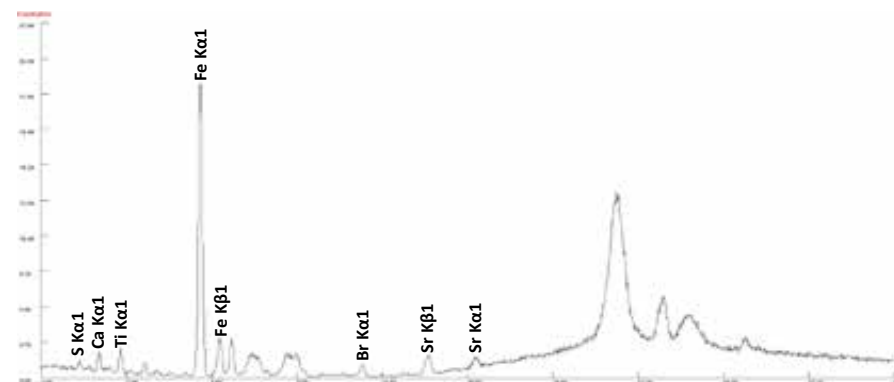
Preparát: OM, XPL

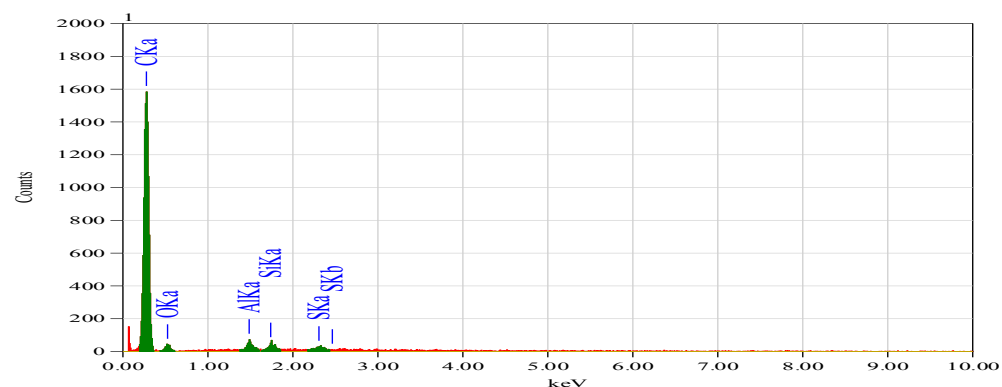
Preparát: SEM

Preparát: SEM

XRF spektrum

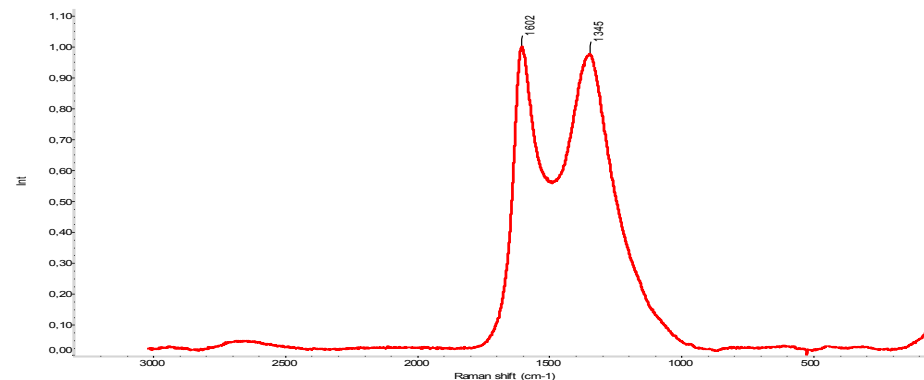

EDS spektrum

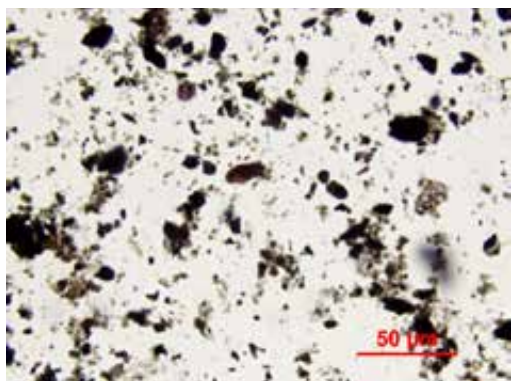
SLONOVÁ ČERŇ

IVORY BLACK

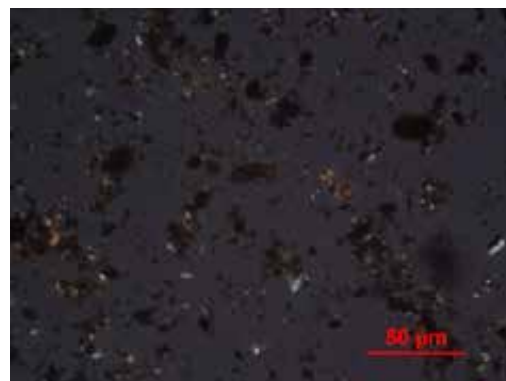
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	47150	C s příměsí Ca_3PO_4 , $\text{Mg}_3(\text{PO}_4)_2$ a CaCO_3 (produkt karbonizace kostí, nejlepší kvalita)
CAS:	8021-99-6	
C.I.:	PBk 9.77267	

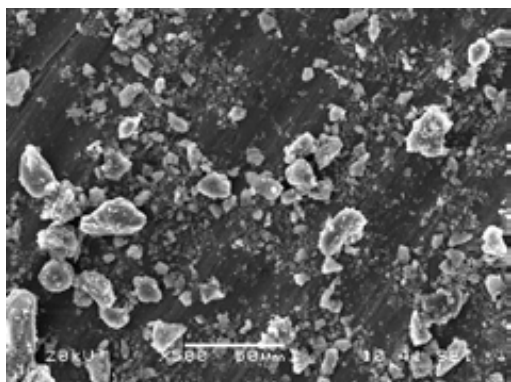
MRS spektrum (532 nm)

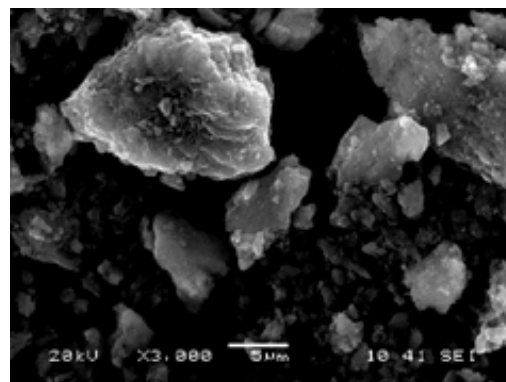
Preparát: OM, PPL

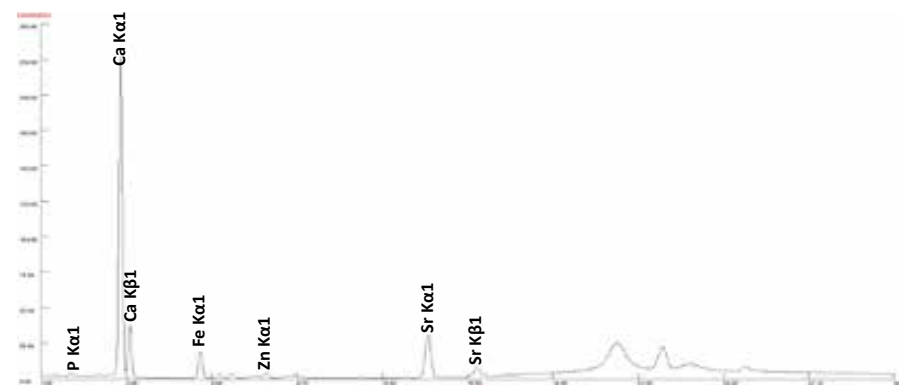
Preparát: OM, XPL

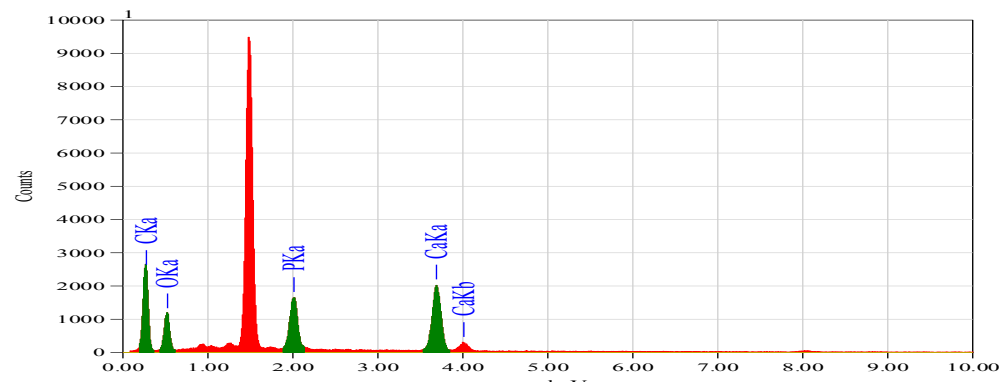
Preparát: SEM

Preparát: SEM

XRF spektrum

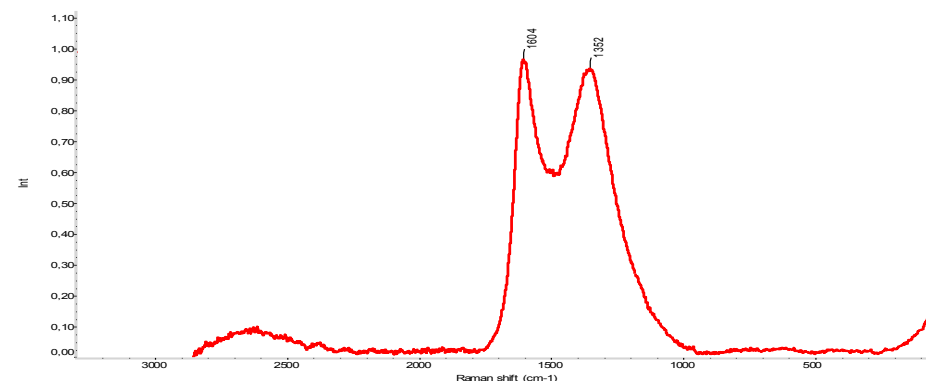

EDS spektrum

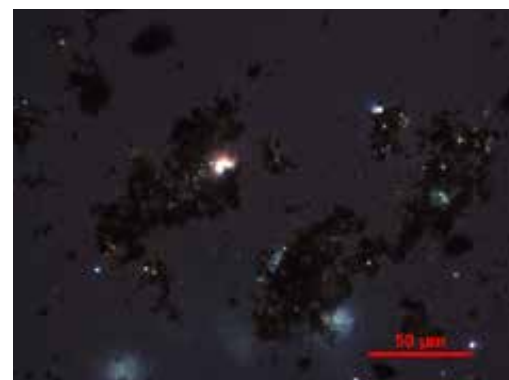
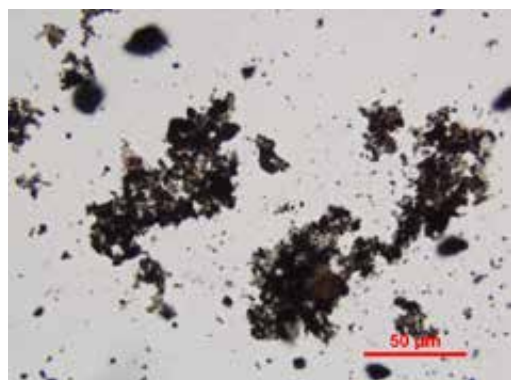
SLONOVÁ ČERŇ, JU

IVORY BLACK, JU

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	47200	C s příměsí Ca_3PO_4 , $\text{Mg}_3(\text{PO}_4)_2$ a CaCO_3 (produkt karbonizace kostí, nejlepší kvalita)
CAS:	8021-99-6	
C.I.:	PBk 9.77267	

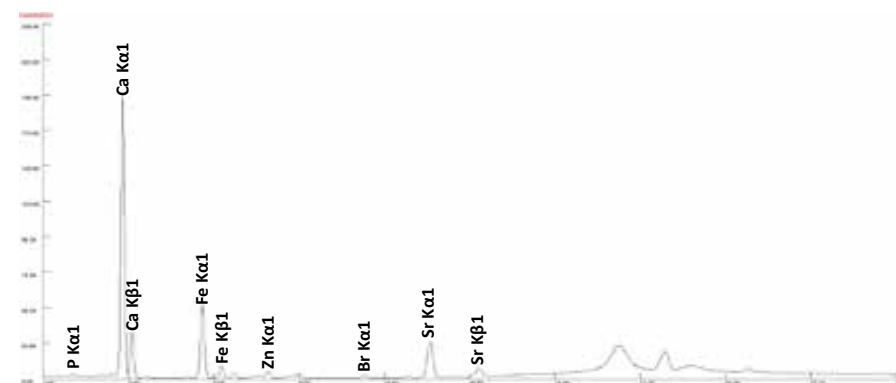

MRS spektrum (532 nm)

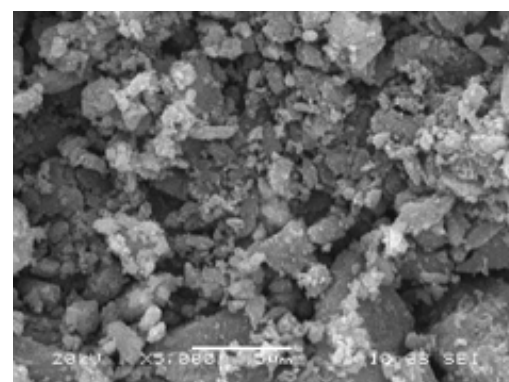
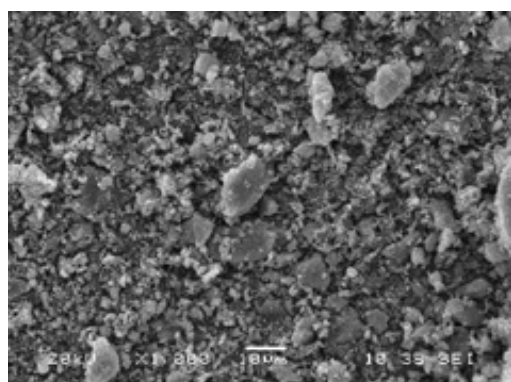

Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

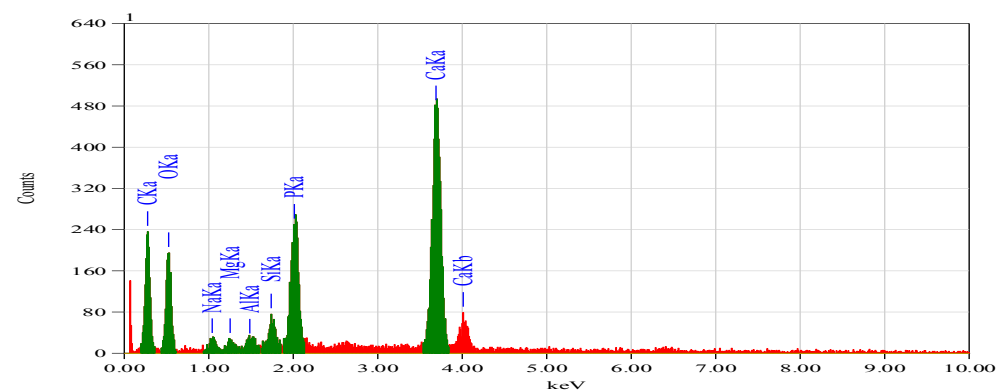

XRF spektrum

Preparát: SEM

Preparát: SEM

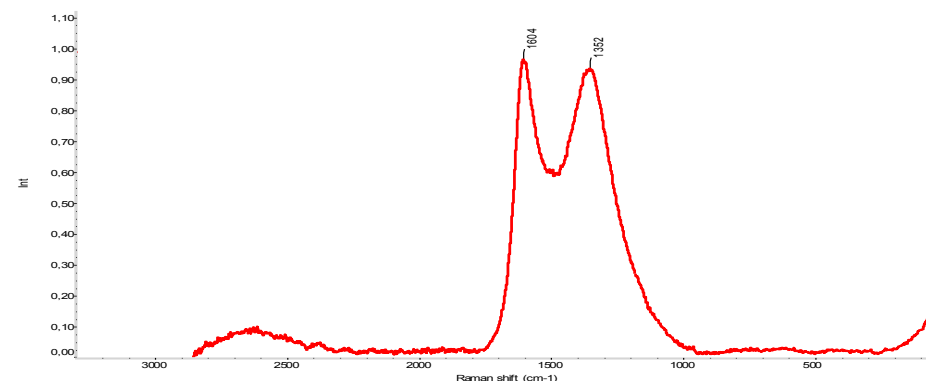

EDS spektrum

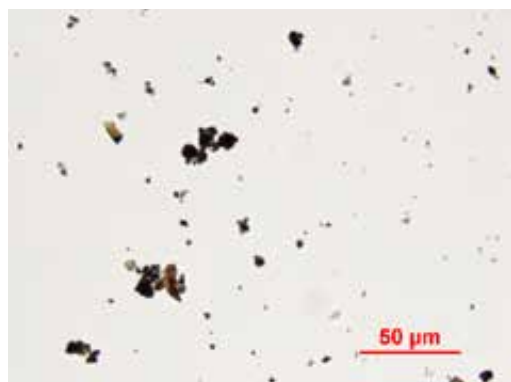
SLONOVÁ ČERŇ, pravá

IVORY BLACK, genuine

Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení:
Výrobní číslo:	12000	C s příměsí Ca_3PO_4 , $\text{Mg}_3(\text{PO}_4)_2$ a CaCO_3 (produkt karbonizace slonoviny)
CAS:	8021-99-6	
C.I.:	PBk 9	

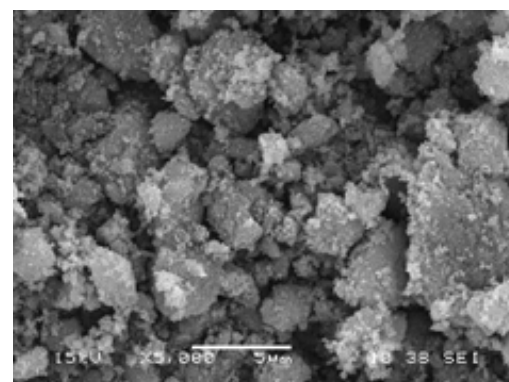
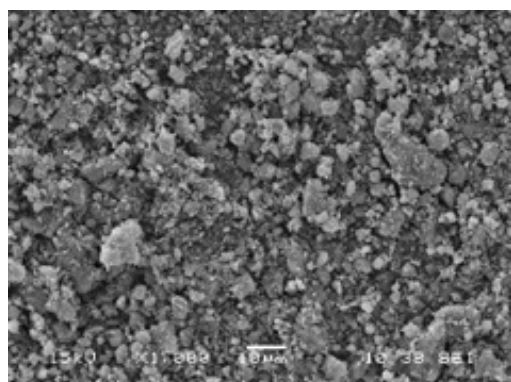

MRS spektrum (532 nm)

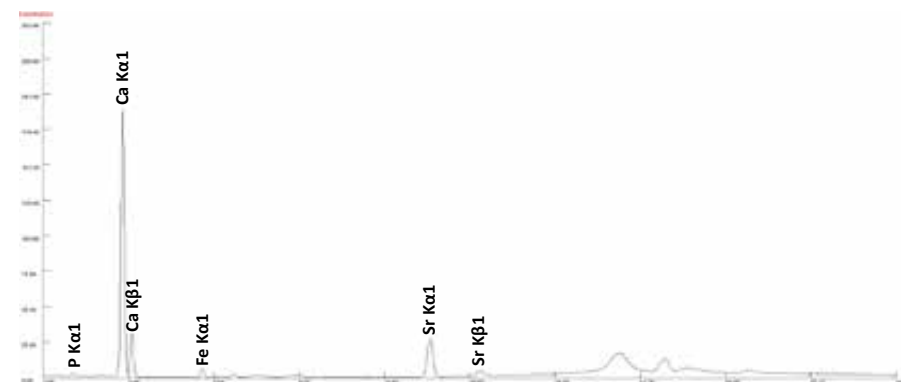
Preparát: OM, PPL

Preparát: OM, XPL

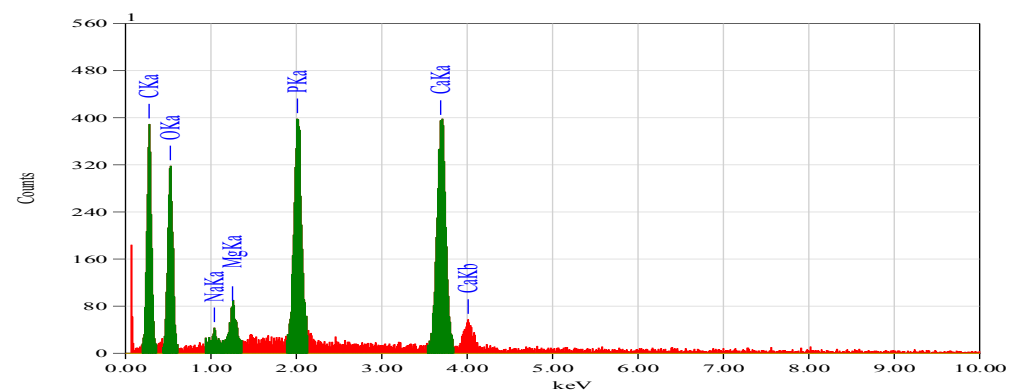

Preparát: SEM

Preparát: SEM

XRF spektrum

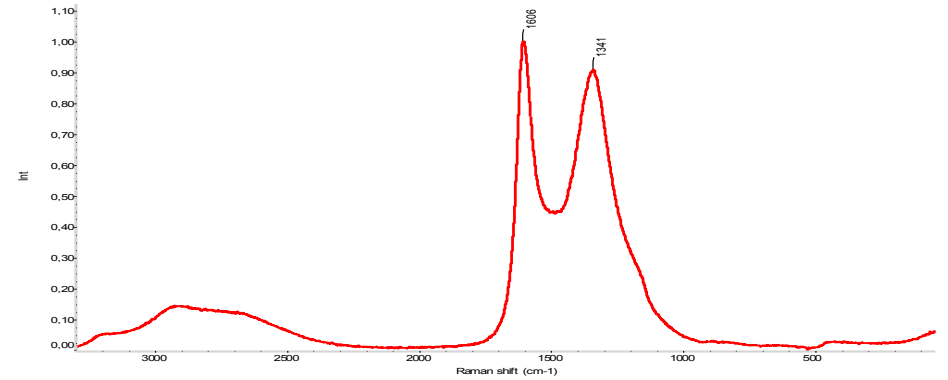

EDS spektrum

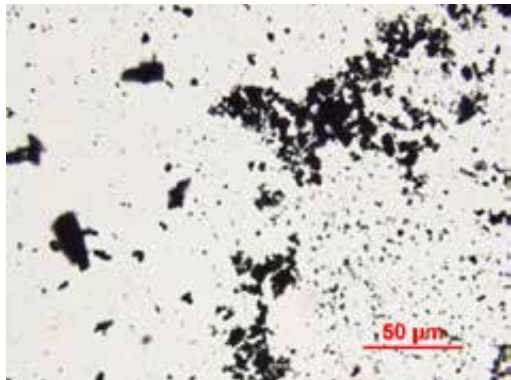
TŘEŠŇOVÁ ČERŇ

CHERRY BLACK

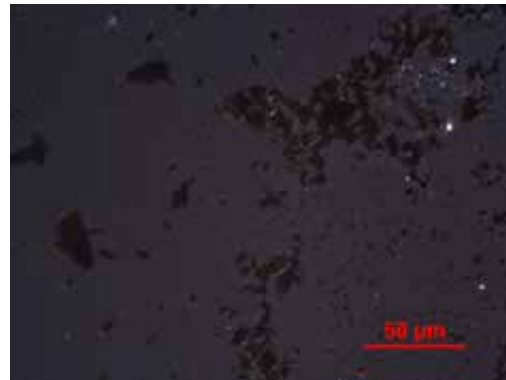
Výrobce:	Kremer Pigmente	Složení: C (produkt karbonizace třešňových pecek)
Výrobní číslo:	12020	
CAS:	/	
C.I.:	PBk 8.77268	

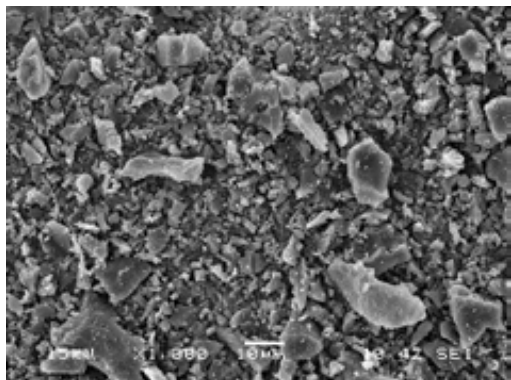
MRS spektrum (532 nm)

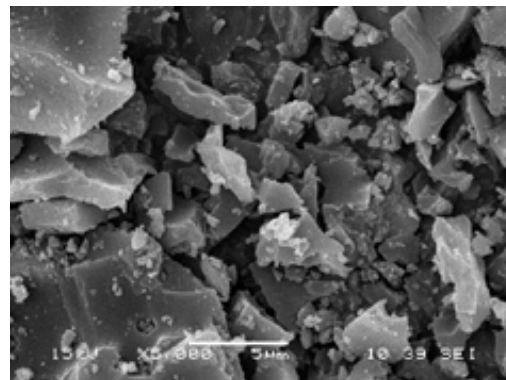
Preparát: OM, PPL

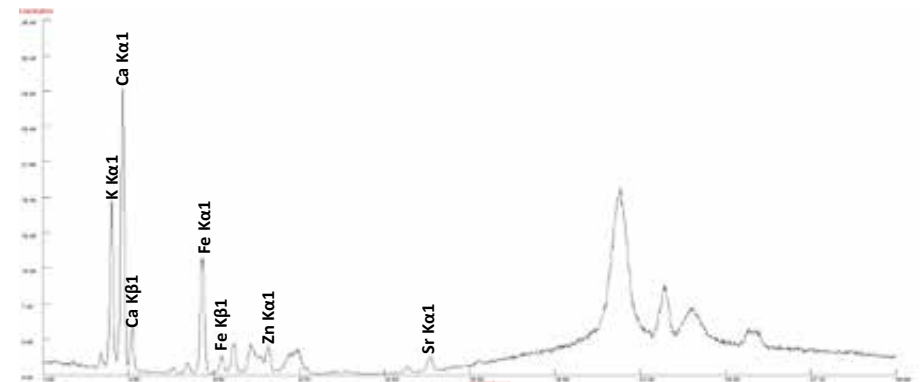
Preparát: OM, XPL

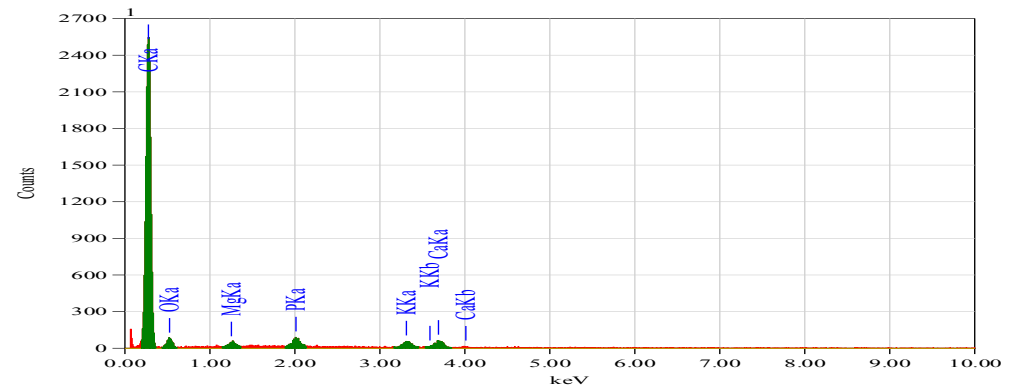
Preparát: SEM

Preparát: SEM

XRF spektrum

EDS spektrum

4.

Tabulky

4.1	Tabulka XRF a EDS	
	Charakteristické prvkové složení standardů	74
4.2	Tabulka MRS	
	Charakteristické absorpční pásy Ramanových spekter	78

4.1

Tabulka XRF a EDS

Charakteristické prvkové složení standardů

Název	Výrobce	Výrobní číslo	Chemické složení	EDS	XRF
Bílé pigmenty					
Křída přírodní, Champagne	KP	58000	CaCO ₃	Ca	Ca, Sr
Křída přírodní, Rujána	KP	58010	CaCO ₃	Ca	Ca, Sr
Mušlová běloba	KP	50830	CaCO ₃ , aragonit	Ca	Ca, Sr
Olovnatá běloba	KP	46000	2 PbCO ₃ · Pb(OH) ₂	Pb	Pb
Sádra	KP	58343	CaSO ₄ · ½ H ₂ O	Ca, S	Ca, Sr, S
Svatojánská běloba	KP	11415	CaCO ₃ , Ca(OH) ₂	Ca, Mg	Ca, Sr
Titandioxid přírodní	KP	46280	TiO ₂ , SiO ₂ , Fe ₂ O ₃ , Al ₂ O ₃	Ti, Si, Fe	Ti, Nb, Zr, Y, Fe
Žluté pigmenty a barviva					
Auripigment přírodní	KP	10700	As ₂ S ₃ – As ₂ S ₅	As, S	As, Sb, S
Gumiguta	KP	37050	<i>kyselina garcinolová</i>	C, Cu	-
Masikot	KP	43010	PbO	Pb	Pb
Olovnato-cínčitá žluť, typ I	KP	10100	Pb ₂ SnO ₄	Pb, Sn	Pb, Sn
Olovnato-cínčitá žluť, typ II	KP	10120	Pb(Sn,Si)O ₃	Pb, Sn, Si	Pb, Sn, Si
Realgar	KP	10800	As ₄ S ₄	As, S	As, Sb, S
Reseda barvířská	KP	36262	<i>luteolin</i>	C, Ca, S, P, Sn	Sn, Ca, Zn, Fe, S, P
Siena přírodní, Monte Amiata	KP	17050	FeOOH, Fe ₂ O ₃ , MnO ₂ , Al ₂ O ₃ , SiO ₂	Fe, Si, Al, K, Ca	Fe, As, Ca, Si
Šafrán	KP	37110	<i>krocetin</i>	C, K, P, S	K, Fe
Žlutý okr přírodní, Francie	KP	40040	FeOOH, Fe ₂ O ₃ , Al ₂ O ₃ , SiO ₂	Fe, Si, Al, K, Ca	Fe, Sr, Ca, Ti, Si

Název	Výrobce	Výrobní číslo	Chemické složení	EDS	XRF
Červené pigmenty a barviva					
Brazilské dřevo	KP	36160	<i>brazilein</i>	C, Na, S, Cl, Cr	Sr, S, Cr, Ca, Cl
Červený bolus	KP	40503	Fe ₂ O ₃ , FeOOH, Al ₂ O ₃ , SiO ₂	Al, Fe, Si, Cu, Mg, Ca, K, P, S	Fe, Ca, Zr, Ti, Sr, K, Si
Červený okr přírodní, Burgundy	KP	11576	Fe ₂ O ₃ , FeOOH, Al ₂ O ₃ , SiO ₂	Fe, Si, Al, K	Fe, Zr, Ti
Dračí krev, Sumatra	KP	37000	<i>dracorubin, dracorhodin</i>	C, Al, Ca, Fe, Si, Cl	Zr, Fe, Ca, K, Sr
Kermes, Anatólie	KP	36045	<i>kyselina kermesová</i>	C, P, K, S	K, Fe, Zn, Cu, Ca
Košenila	KP	36040	<i>kyselina karmínová</i>	C, P, K, S, Cl	K, Zn, Fe, Ca, Br
Laka	KP	36020	<i>kyselina lakaová A–F</i>	C	-
Minium (suřík)	KP	42500	Pb ₃ O ₄	Pb	Pb
Mořena barvířská	KP	37202	<i>alizarin, purpurin</i>	C, Ca, Al, Si, Fe, K, Mg	Fe, Ca, Sr, K, Ti, Rb, Si
Rumělka přírodní, Monte Amiata	KP	10610	HgS	Hg, S, Fe, Si, Al	Hg, S, Fe
Siena pálená, tmavá	KP	40430	Fe ₂ O ₃ , FeOOH, MnO ₂ , Al ₂ O ₃ , SiO ₂	Fe, Al, Si, Ca, Ti, Mn	Fe, Sr, Ti, Mn, Zr, Si, S

Fialové pigmenty

Fluorit Wölsendorf	VŠCHT	1530	CaF ₂	Ca, F, Fe	U, Ca, Pb, Fe
Fluorit Wölsendorf	VŠCHT	2249	CaF ₂	Ca, F, Si, Al	Ca, Fe, Pb, U
Fluorit Jáchymov	NG	-	CaF ₂	Ca, F, Si, K	Ca, Fe, Sr, Si, K

Modré pigmenty

Azurit přírodní	KP	10200	2 CuCO ₃ · Cu(OH) ₂	Cu, Al, Si, K, Ti	Cu, Fe, Ba, Zr, K, Si
Azurit syntetický	KP	10180	2 CuCO ₃ · Cu(OH) ₂	Cu	Cu, Ca
Indigo přírodní	KP	36000	C ₁₆ H ₁₀ O ₂ N ₂	Si, Al, Ca, Fe, Na, Mg, K	Fe, Sr, Ca, K, Ti, Rb, Si
Smalt	KP	10000	SiO ₂ , K ₂ O, CoO	Si, K, Na, Co	Co, Pb, K, Zr, Si
Ultramarín přírodní	KP	10500	Na ₈₋₁₀ (Al ₆ Si ₆ O ₂₄)S ₂₋₄	Na, Mg, Al, Si, S, K, Ca, Fe	Fe, Ca, Sr, Rb, K, Si, S, Cl
Vivianit	KP	104000	Fe ₃ (PO ₄) ₂ · 8 H ₂ O	Fe, P, Al, Si	Fe, Zr, P

Název	Výrobce	Výrobní číslo	Chemické složení	EDS	XRF
Zelené pigmenty a barviva					
Atakamit	KP	103900	$\text{Cu}_2(\text{OH})_3\text{Cl}$	Cu, Cl, Al, Si	Cu, Fe, Cl, Pb
Chryzokol	KP	10350	$\text{CuSiO}_3 \cdot n \text{H}_2\text{O}$	Cu, Si, Al, Ca	Cu, Fe, Mn, Si
Konichalcit	KP	10870	$\text{CaCu}(\text{AsO}_4)(\text{OH})$	As, Cu, Ca, Zn, Si, Al, Fe	Cu, As, Zn, Ca, Fe, Pb, Sr
Malachit přírodní	KP	10300	$\text{CuCO}_3 \cdot \text{Cu}(\text{OH})_2$	Cu, Ca, Al, Si, Fe, P	Cu, Fe
Malachit syntetický	KP	44400	$\text{CuCO}_3 \cdot \text{Cu}(\text{OH})_2$	Cu, Al	Cu, Fe
Měděnka syntetická	KP	44450	$\text{Cu}(\text{CH}_3\text{COO})_2 \cdot 3 \text{Cu}(\text{OH})_2 \cdot 2 \text{H}_2\text{O}$	Cu	Cu, Fe
Mědnatý rezinát	KP	12200	$\text{Cu}(\text{CH}_3\text{COO})_2 \cdot \text{H}_2\text{O}$	C, Cu, Al, Si, K, Na	Cu
Seladonit	KP	11250	$\text{K}(\text{Mg}, \text{Fe}^{2+})(\text{Fe}, \text{Al}^{3+})\text{Si}_4\text{O}_{10}(\text{OH})$	Si, Fe, Al, Mg, Ca	Fe, K, Ca, Rb, Sr, Si
Země zelená česká	KP	40810	$\text{K}[(\text{Al}, \text{Fe}^{3+}), (\text{Fe}, \text{Mg}^{2+})](\text{AlSi}_{3-4})\text{O}_{10}(\text{OH})_2$	Si, Fe, Al, Mg, Ca, Cl	Fe, K, Rb, Sr, Si

Hnědé pigmenty

Umbra pálená	KP	40700	$\text{Fe}_2\text{O}_3, \text{FeOOH}, \text{MnO}_2, \text{MnOOH}, \text{Al}_2\text{O}_3, \text{SiO}_2$	Fe, Ca, Mn, Al, Si, Mg, P, K	Fe, Ca, Sr, Mn, Ti, Si, S
Umbra přírodní	KP	40610	$\text{Fe}_2\text{O}_3, \text{FeOOH}, \text{MnO}_2, \text{MnOOH}, \text{Al}_2\text{O}_3, \text{SiO}_2$	Fe, Ca, Mn, Al, Si, Mg, P, K, Ti, S	Fe, Mn, Sr, Ca, As, Ti, V, Cu, Zn, Si

Černé pigmenty

Atrament	KP	12030	komplex taninů z dubové kůry a solí železa	C, Ca, Fe	Fe, Ca, Sr, S
Broskvová čern	KP	12010	C (produkt karbonizace broskvových pecek)	C	Fe, Ca, K
Grafit	KP	47710	krystalický C	C	Fe, Ti, Zr, Sr, S, Si
Hroznova čern	KP	12015	C (produkt karbonizace hroznových semínek)	C, Ca, K, Zr, Ce, P	Zr, Fe, Ca, K, Sr
Kostní čern	KP	47100	C s příměsí Ca_3PO_4 , $\text{Mg}_3(\text{PO}_4)_2$ a CaCO_3 (produkt karbonizace kostí)	C, Ca, P, Si, Fe, Al, Na, Mg, K, Cl	Ca, Fe, Sr, P, K, Zn, Br, Cl, Si

Název	Výrobce	Výrobní číslo	Chemické složení	EDS	XRF
Lampová čerň	KP	47250	amorfní C (saze z pryskyřic, dehtu, minerálních olejů aj.)	C	S
Magnetit	KP	48800	Fe ₃ O ₄	Fe	Fe, Mn, Al
Manganová čerň	KP	47500	(Fe,Mn ²⁺)(Fe,Mn ³⁺) ₂ O ₄	Mn, Fe, Si, Al	Mn, Sr, Fe, Ba
Réková čerň	KP	47010	C (produkt karbonizace různých rostlinných zbytků)	C, Si	Fe, Sr, Ca, Ti, Mn, Br, Cl, S, Si
Réková čerň, Německo	KP	47000	C (produkt karbonizace různých rostlinných zbytků)	C, Al, S, Si	Fe, Sr, Ca, Ti, Br, Cl, S, Si
Slonová čerň	KP	47150	C s příměsí Ca ₃ PO ₄ , Mg ₃ (PO ₄) ₂ a CaCO ₃ (produkt karbonizace kostí, nejlepší kvalita)	P, Ca	Ca, Sr, Fe, P, K, Zn, Br, Cl, Si
Slonová čerň, JU	KP	47200	C s příměsí Ca ₃ PO ₄ , Mg ₃ (PO ₄) ₂ a CaCO ₃ (produkt karbonizace kostí, nejlepší kvalita)	Ca, P, Si, Al, Na, Mg	Ca, Fe, Sr, P, K, Zn, Br, Cl, Si
Slonová čerň, pravá	KP	12000	C s příměsí Ca ₃ PO ₄ , Mg ₃ (PO ₄) ₂ a CaCO ₃ (produkt karbonizace slonoviny)	Ca, P, Mg, Na	Ca, Sr, Fe, P
Třešňová čerň	KP	12020	C (produkt karbonizace třešňových pecek)	C, Mg, P, K, Ca	Ca, K, Fe, Sr, Zn, P

KP = Kremer Pigmente, VŠCHT = mineralogická sbírka Vysoké školy chemicko-technologické v Praze, NG = chemicko-technologická laboratoř Národní galerie v Praze

4.2

Tabulka MRS

Charakteristické absorpční pásy Ramanových spekter

Název	Výrobce	Výrobní číslo	Chemické složení	Laser (nm)	Výkon laseru (mW)	Pásy
Bílé pigmenty						
Křída přírodní, Champagne	KP	58000	CaCO ₃	780	24	1086, 712, 281, 156
Křída přírodní, Rujána	KP	58010	CaCO ₃	780	20	1088, 714, 283, 157
Mušlová běloba	KP	50830	CaCO ₃ , aragonit	780	24	1084, 703, 279, 206, 180, 152
Olovnatá běloba	KP	46000	2 PbCO ₃ · Pb(OH) ₂	780	24	1052, 104, 72
Sádra	KP	58343	CaSO ₄ · ½ H ₂ O	780	10	1127, 1014, 668, 628, 605, 488, 426
Svatojánská běloba	KP	11415	CaCO ₃ , Ca(OH) ₂	780	24	1085, 711, 357, 280, 154
Titandioxid přírodní	KP	46280	TiO ₂ , SiO ₂ , Fe ₂ O ₃ , Al ₂ O ₃	780	24	611, 446, 241, 145
Žluté pigmenty a barviva						
Auripigment přírodní	KP	10700	As ₂ S ₃ – As ₂ S ₅	780	5	383, 356, 311, 293, 203, 181, 156, 137, 106, 68
Gumiguta	KP	37050	<i>kyselina garcinolová</i>	780	24	3054, 2975, 2929, 1737, 1672, 1633, 1593, 1435, 1382, 1333, 1281, 1248, 1224, 1179, 1138, 1116, 1050, 1007, 837, 780, 736, 578, 455, 422, 375, 326, 277
Masikot	KP	43010	PbO	780	5	385, 290, 143, 88, 72
Olovnato-cínčitá žluť, typ I	KP	10100	Pb ₂ SnO ₄	780	5	526, 458, 380, 293, 275, 197, 130, 80, 60
Olovnato-cínčitá žluť, typ II	KP	10120	Pb(Sn,Si)O ₃	780	2	1326, 453, 327, 138, 67
Realgar	KP	10800	As ₄ S ₄	780	2	370, 354, 342, 220, 192, 182, 169, 143, 57

Název	Výrobce	Výrobní číslo	Chemické složení	Laser (nm)	Výkon laseru (mW)	Pásy
Reseda barvířská	KP	36262	<i>luteolin</i>	780	12	1581, 1485, 1439, 1334, 1248, 1200, 1127
Siena přírodní, Monte Amiata	KP	17050	FeOOH, Fe ₂ O ₃ , MnO ₂ , Al ₂ O ₃ , SiO ₂	780	5	561, 489, 397, 301, 251, 90
Šafrán	KP	37110	<i>krocetin</i>	780	10	1702, 1612, 1536, 1447, 1395, 1354, 1282, 1209, 1165, 1020, 969, 845, 747, 526
Žlutý okr přírodní, Francie	KP	40040	FeOOH, Fe ₂ O ₃ , Al ₂ O ₃ , SiO ₂	780	7	712, 564, 466, 408, 307, 252, 220, 145, 99

Červené pigmenty a barviva

Brazilské dřevo	KP	36160	<i>brazilein</i>	780	1	1572, 1441, 1396, 1307, 1188, 1136, 1033, 1006
Červený bolus	KP	40503	Fe ₂ O ₃ , FeOOH, Al ₂ O ₃ , SiO ₂	780	7	1320, 610, 501, 411, 295, 226, 145
Červený okr přírodní, Burgundy	KP	11576	Fe ₂ O ₃ , FeOOH, Al ₂ O ₃ , SiO ₂	780	5	1320, 610, 486, 408, 293, 224
Dračí krev, Sumatra	KP	37000	<i>dracorubin, dracorhodin</i>	780	-	silná fluorescence
Kermes, Anatólie	KP	36045	<i>kyselina kermesová</i>	780	-	silná fluorescence
Košeniľa	KP	36040	<i>kyselina karmínová</i>	780	-	silná fluorescence
Laka	KP	36020	<i>kyselina lakaová A-F</i>	780	7	1640, 1618, 1577, 1465, 1305, 1230, 1100, 1053, 1013, 965, 665, 513, 479, 454, 410, 365
Minium (suřík)	KP	42500	Pb ₃ O ₄	780	10	550, 480, 457, 392, 315, 226, 152, 123, 87, 65
Mořena barvířská	KP	37202	<i>alizarin, purpurin</i>	780	-	silná fluorescence

Název	Výrobce	Výrobní číslo	Chemické složení	Laser (nm)	Výkon laseru (mW)	Pásy
Rumělka přírodní, Monte Amiata	KP	10610	HgS	780	1,5	345, 287, 255, 104
Siena pálená, tmavá	KP	40430	Fe ₂ O ₃ , FeOOH, MnO ₂ , Al ₂ O ₃ , SiO ₂	780	7	1319, 1108, 1008, 608, 500, 408, 292, 224, 144

Fialové pigmenty

Fluorit Wölsendorf	VŠCHT	1530	CaF ₂	780	10	3260, 3234, 3217, 3098, 2997, 2173, 2039, 1978, 1904, 1619, 1531, 1405, 1335, 1277, 1233, 1196, 1066, 443, 323, 277, 141
Fluorit Wölsendorf	VŠCHT	2249	CaF ₂	780	10	3254, 3234, 3214, 3101, 2998, 2259, 2171, 2039, 1997, 1903, 1801, 1615, 1534, 1399, 1331, 1197, 1063, 410, 321, 284, 145
Fluorit Jáchymov	NG	-	CaF ₂	780	15	3256, 3234, 3214, 3102, 2998, 2264, 2172, 2040, 1962, 1905, 1801, 1767, 1622, 1529, 1400, 1333, 1283, 1228, 1199, 1066, 322

Modré pigmenty

Azurit přírodní	KP	10200	2 CuCO ₃ · Cu(OH) ₂	532	2	1649, 1576, 1457, 1417, 1094, 936, 831, 762, 742, 540, 400, 331, 281, 263, 247, 193, 178, 153, 139, 111, 83
Azurit syntetický	KP	10180	2 CuCO ₃ · Cu(OH) ₂	532	2	1573, 1456, 1426, 1093, 932, 833, 762, 736, 537, 398, 328, 279, 245, 176, 152, 138, 111, 81
Indigo přírodní	KP	36000	C ₁₆ H ₁₀ O ₂ N ₂	780	7	1704, 1632, 1575, 1484, 1462, 1365, 1312, 1248, 1228, 1151, 1017, 870, 760, 676, 635, 601, 547, 313, 277, 255, 175, 137, 95
Smalt	KP	10000	SiO ₂ , K ₂ O, CoO	780	24	1337, 1097, 780, 545

Název	Výrobce	Výrobní číslo	Chemické složení	Laser (nm)	Výkon laseru (mW)	Pásy
Ultramarín přírodní	KP	10500	$\text{Na}_{8-10}(\text{Al}_6\text{Si}_6\text{O}_{24})\text{S}_{2-4}$	532	1	2720, 2179, 1639, 1346, 1092, 802, 546, 256
Vivianit	KP	104000	$\text{Fe}_3(\text{PO}_4)_2 \cdot 8 \text{H}_2\text{O}$	532	0,5	1020, 965, 490, 433, 274, 225, 159, 135, 76

Zelené pigmenty a barviva

Atakamit	KP	103900	$\text{Cu}_2(\text{OH})_3\text{Cl}$	532	2	974, 911, 844, 820, 587, 513, 450, 412, 392, 356, 267, 241, 149, 138, 120, 106, 65
Chryzokol	KP	10350	$\text{CuSiO}_3 \cdot n \text{H}_2\text{O}$	532	3	2931, 1316, 1044, 801, 672, 607, 481, 408, 399, 294, 244, 221, 141, 76
Konichalcit	KP	10870	$\text{CaCu}(\text{AsO}_4)(\text{OH})$	532	0,5	832, 780, 752, 665, 570, 534, 485, 447, 429, 324, 286, 205, 162, 121, 95
Malachit přírodní	KP	10300	$\text{CuCO}_3 \cdot \text{Cu}(\text{OH})_2$	532	3	1491, 1365, 1097, 1056, 816, 750, 718, 596, 534, 509, 431, 350, 268, 215, 178, 152, 118, 78, 64
Malachit syntetický	KP	44400	$\text{CuCO}_3 \cdot \text{Cu}(\text{OH})_2$	532	1,5	1638, 1494, 1370, 1096, 1065, 818, 754, 721, 599, 536, 434, 357, 271, 221, 181, 155, 80, 61
Měděnka syntetická	KP	44450	$\text{Cu}(\text{CH}_3\text{COO})_2 \cdot 3 \text{Cu}(\text{OH})_2 \cdot 2 \text{H}_2\text{O}$	532	1	3021, 2985, 2938, 1438, 1417, 1359, 1052, 947, 937, 701, 632, 546, 321, 252, 231, 179, 102, 62
Mědnatý rezinát	KP	12200	$\text{Cu}(\text{CH}_3\text{COO})_2 \cdot \text{H}_2\text{O}$	532	2	2929, 2868, 1649, 1610, 1433, 1370, 1302, 1199, 1183, 714, 454, 227
Seladonit	KP	11250	$\text{K}(\text{Mg}, \text{Fe}^{2+})(\text{Fe}, \text{Al}^{3+})\text{Si}_4\text{O}_{10}(\text{OH})$	532	1,5	965, 784, 697, 601, 551, 448, 389, 268, 177, 87
Země zelená česká	KP	40810	$\text{K}[(\text{Al}, \text{Fe}^{3+}), (\text{Fe}, \text{Mg}^{2+})](\text{AlSi}_{3-4})\text{O}_{10}(\text{OH})_2$	780	5	1021, 694, 548, 378, 264, 112

Název	Výrobce	Výrobní číslo	Chemické složení	Laser (nm)	Výkon laseru (mW)	Pásy
Hnědé pigmenty						
Umbra pálená	KP	40700	Fe ₂ O ₃ , FeOOH, MnO ₂ , MnOOH, Al ₂ O ₃ , SiO ₂	780	7	1343, 1091, 615, 510, 411, 295, 227, 148
Umbra přírodní	KP	40610	Fe ₂ O ₃ , FeOOH, MnO ₂ , MnOOH, Al ₂ O ₃ , SiO ₂	780	3	1783, 1622, 1364, 1284, 642, 399, 302, 247, 92
Černé pigmenty						
Atrament	KP	12030	komplex taninů z dubové kůry a solí železa	780	2	1473, 1336, 1085, 760, 710, 606, 275, 149
Broskvová čerň	KP	12010	C (produkt karbonizace broskvových pecek)	532	0,1	1596, 1337
Grafit	KP	47710	krystalický C	532	0,5	1582, 1342
Hroznová čerň	KP	12015	C (produkt karbonizace hroznových semínek)	532	0,1	1595, 1356
Kostní čerň	KP	47100	C s příměsí Ca ₃ PO ₄ , Mg ₃ (PO ₄) ₂ a CaCO ₃ (produkt karbonizace kostí)	532	0,1	1603, 1352
Lampová čerň	KP	47250	amorfní C (saze z pryskyřic, dehtu, minerálních olejů aj.)	532	0,1	1582, 1344
Magnetit	KP	48800	Fe ₃ O ₄	532	0,5	664, 536, 301, 189
Manganová čerň	KP	47500	(Fe,Mn ²⁺)(Fe,Mn ³⁺) ₂ O ₄	532	0,1	643, 350, 297, 180
Réвовá čerň	KP	47010	C (produkt karbonizace různých rostlinných zbytků)	532	0,1	1604, 1355
Réвовá čerň, Německo	KP	47000	C (produkt karbonizace různých rostlinných zbytků)	532	0,1	1605, 1345
Slonová čerň	KP	47150	C s příměsí Ca ₃ PO ₄ , Mg ₃ (PO ₄) ₂ a CaCO ₃ (produkt karbonizace kostí, nejlepší kvalita)	532	0,1	1602, 1345
Slonová čerň, JU	KP	47200	C s příměsí Ca ₃ PO ₄ , Mg ₃ (PO ₄) ₂ a CaCO ₃ (produkt karbonizace kostí, nejlepší kvalita)	532	0,1	1604, 1352

Název	Výrobce	Výrobní číslo	Chemické složení	Laser (nm)	Výkon laseru (mW)	Pásy
Slonová čern, pravá	KP	12000	C s příměsí Ca_3PO_4 , $\text{Mg}_3(\text{PO}_4)_2$ a CaCO_3 (produkt karbonizace slonoviny)	532	0,1	1604, 1352
Třešňová čern	KP	12020	C (produkt karbonizace třešňových pecek)	532	0,1	1606, 1341

KP = Kremer Pigmente, VŠCHT = mineralogická sbírka Vysoké školy chemicko-technologické v Praze, NG = chemicko-technologická laboratoř Národní galerie v Praze

5.

Výběr literatury

BELL, I., CLARK, R., GIBBS, P. Raman spectroscopic library of natural and synthetic pigments (pre- ≈ 1850 AD). *Spectrochimica Acta Part A: Molecular and Biomolecular Spectroscopy*, 1997, vol. 53, no. 12, pp. 2159–2179. DOI: 10.1016/S1386-1425(97)00140-6.

EASTAUGH, N., WALSH, V., CHAPLIN, T., SIDDALL, R. *Pigment Compendium: A Dictionary and Optical Microscopy of Historical Pigments*. Routledge, 2013. ISBN 978-0-7506-8980-9.

EDWARDS, G. *Raman Spectroscopy in Archaeology and Art History*. Cambridge: Royal Society of Chemistry, 2005. ISBN 0-85404-522-8.

EGERTON, R. *Physical Principles of Electron Microscopy*. Edmonton: Springer, 2007. ISBN 978-0387-25800-0.

FERRARO, R., NAKAMOTO, K. *Introductory Raman Spectroscopy*. 2nd ed. Elsevier, 2003. ISBN 978-0-12-254105-6.

GAUGLITZ, G. (ed.). *Handbook of Spectroscopy*. Weinheim: Wiley-VCH, 2003. ISBN 3-527-29782-0.

HASCHKE, M. *Laboratory Micro-X-Ray Fluorescence Spectroscopy: Instrumentation and applications*. Switzerland: Springer, 2014. ISBN 978-3-319-35302-9.

JANSSENS, K., VAN GRIEKEN, R. (ed.). *Non-destructive microanalysis of cultural heritage materials*. Amsterdam: Elsevier, 2004. ISBN 978-0-4445-0738-9.

SHUGAR, A. (ed.). *Studies in Archaeological Sciences: Handheld XRF for Art and Archaeology*. Leuven: Leuven University Press, 2012. ISBN 978-9-0586-7907-9.

SCHRADER, B. (ed.). *Infrared and Raman Spectroscopy. Methods and Applications*. Weinheim: Wiley-VCH, 1995. ISBN 3-527-26446-9.

STONER, J., RUSHFIELD, R. *Conservation of Easel Paintings*. Routledge, 2012. ISBN 978-0-7506-8199-5.

STUART, B. *Analytical Techniques in Materials Conservation*. Chichester: John Wiley & Sons, 2007. ISBN 0-470-01280-3.

VARELLA, E. (ed.). *Conservation Science for the Cultural Heritage: Applications of Instrumental Analysis*. Berlin: Springer, 2013. ISBN 978-3-642-30984-7.

Poděkování

Autorky děkují Davidu Kolouškovi za možnost vložit do databáze minerál fluorit z mineralogické sbírky Ústavu chemie pevných látek Vysoké školy chemicko-technologické v Praze.

**Specializovaná databáze
pigmentů a barviv**

**Radka Šefců, Kateřina Hricková,
Martina Kmoníčková, Václava Antušková**

**Grafická úprava a sazba:
Ondřej Bouška**

Realizováno za podpory Programu aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity (NAKI) Ministerstva kultury ČR, grantový projekt: *Historické technologie a moderní metody průzkumu. Interpretací možnosti specializovaných metod průzkumu děl středověkého umění s využitím inovativních technologií*, identifikační kód projektu přidělený MK ČR: DF13P010VV010

ISBN: 978-80-7035-651-7

© Národní Galerie v Praze, 2017